

WYŚLANNIK ECHA W JAPONII Str. 12

ECHO TYGODNIA

Niezależny magazyn dla każdego

ECHO
WEEKLY

Cena \$1.00

Nr 113

Toronto 6 - 12 grudnia 1984

KRAŃCOWE NAPIĘCIE W KRAJU

Korespondent *New York Times'a* Michael T. Kaufman, depeszował 30 listopada z Warszawy

Rząd poinformował, że dwu wyższych oficerów policji, prowadzących śledztwo w sprawie zabicia ks. Jerzego Popiełuszki, prosolidarnościowego duchownego, poniosło dziś śmierć, wraz ze swym kierowcą w czołowym zderzeniu z ciężarówką.

Na konferencji prasowej w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, powiedziano polskiemu reporterowi, że płk Stanisław Tratałski, kierownik wydziału w biurze

śledczym ministerstwa, oraz mjr Wiesław Piatak, starszy oficer śledczy, zginęli na miejscu w wypadku. Wypadek nastąpił w odległości 130 kilometrów na południe od Warszawy, przy słonecznej pogodzie. Jak to określiła Polska Agencja Prasowa, oficerowie wracali z zadania, związanego ze śledztwem w sprawie zabicia ks. Popiełuszki. O zabicie zostali oskarżeni trzej oficerowie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

W 20-sekundowym kawałku filmu pokazanym w telewizji, przedstawiono samochód policjantów, Fiat 125, z przodem strąskanym przez wielką ciężarówkę, która - jak się wydawało - była załadowana bebnami do przewozu chemikaliów.

Polscy dziennikarze powiedzieli, że kierowca ciężarówki, którego zatrzymano, spowodował zderzenie, niewłaściwie wykonując manewr wyprzedzania.

Dokończymy następny...

Śmierć oficerów śledczych i ich kierowcy przesłał dalej Kaufman. rzucił dalszy cień na sprawę Popiełuszki, która wstrząsnęła polskim kierownictwem bardziej poważnie niż jakiegokolwiek inne wydarzenie od czasu powstania ruchu związkowego Solidarności.

Przed dwoma dniami gen. Wojciech Jaruzelski powiedział grupie zagranicznych dziennikarzy, że zabicie wyrządziło dużą szkodę jego rządowi, który nie będzie szczędził wysiłków by

ZNALEZC WSZYSTKICH KTORZY MOGLI KIEROWAC TRZEMA OSKARŻONYMI OFICERAMI Ministerstwa lub ich ochraniać.

Czwarty oficer, płk Adam Pietruszka, poprzednio oskarżony o sankcjonowanie zabicia, miał zostać teraz oskarżony 30 listopada o spowodowanie zabicia przez podżeganie. *Życie Warszawy* przytoczyło słowa prokuratora generalnego prowadzącego śledztwo, że płk Pietruszka będzie oskarżony o zaplanowanie zbrodni i że tak jak i pozostali tym razem oskarżonymi będzie mu grozić kara śmierci.

NOWA POLSKA

ORGANIZACJA

W KANADZIE

OSWIADCZENIE

W dniu 24 listopada 1984 niżej wymienieni utworzyli polskie ugrupowanie polityczno-społeczne pod nazwą Niepodległość Solidarności w Kanadzie.

Organizacja ta ma na celu działanie na rzecz niepodległości Polski oraz na rzecz Polaków w Kanadzie.

Członkowie założyciele

Barbara Durlak, Tadeusz Durlak, Richard Heath, Janusz Karpinski, Adam Kozioł, Marek Lachowski, Henryk Lagan, Jan Moczulak, Janusz Peron, Regina Piekut, Zygmunt Prajzner, Stanisław Szordykowski, Krystyna Zysko, Jacek Zysko.

Reprezentantem grupy jest Janusz Karpinski, tel. 288-0672.

UCIECZKA

NA

ZACHÓD

przez Gander

Według informacji władz imigracyjnych na lotnisku Gander w Nowej Fundlandii poprosiło o azyl polityczny w tym roku 85 osób z czego 4 osoby pochodziły z Polski.

Gander jest miejscem, gdzie samoloty Aeroflot i innych linii z krajów socjalistycznych lądują by nabrac paliwa na dalszą drogę.

Na ogół w Gander pasażerowie mają możliwość opuszczenia samolotu i mimo iż są obserwowani przez agentów wywiadu mają szansę zwrócenia się o pomoc i azyl do władz imigracyjnych.

Najwięcej ludzi uciekło w Gander w tym roku z Kuby, z wycieczek do Wschodniego Berlina i Sowietów.

Blisko 500 Polaków przeszło w ostatnich tygodniach ze statków w RFN. Na zdjęciu uciekinierzy na wywiadzie w urzędzie wydającym w Hamburgu zezwolenia na pobyt.

TERROR

Agencja *Associated Press* podała, że pracownica zarządu cmentarza w Lublinie, w wywiadzie telefonicznym poinformowała, w oparciu o dane zamieszczone w rejestrze cmentarnym, że Stanisław Chac zmarł na skutek ciosu zadanego mu w tył głowy, w dniu 22 października i został w cztery dni później pochowany na cmentarzu w Lublinie. Powiedziała, że rejestr określa wiek zmarłego na 44 lata.

Podziemny biuletyn *Solidarności*, którego kopię przekazano w niedzielę 2 grudnia, korespondentom zachodnim w Warszawie podaje, że Stanisław Chac był bity i torturowany w nocy z 19 na 20 października.

Tej samej nocy porwany został ks. Jerzy Popiełuszko.

Biuletyn stwierdza, że anonimowy rozmówca, podający się za milicjanta, dzwonił telefonicznie karetkę pogotowia. Pracownik pogotowia ratunkowego w Lublinie usłyszał przez telefon tylko te słowa: "Mówi milicja. W bramie leży zamordowany człowiek. Rozmówca określił też miejsce, gdzie będzie można znaleźć zwłoki zamordowanego".

Stanisław Chac, przewodniczący podziemnych struktur *Solidarności* w lubelskiej fabryce samochodów, zmarł w szpitalu 22 października, nie odzyskując przytomności.

Według agencji *United Press International*, *Solidarnosc* poinformowała, że w wyniku sekcji zwłok Stanisława Chaca stwierdzono, iż otrzymał on ciężkie ciosy w głowę oraz, że pod paznokcie wbito mu igły, co jest dowodem, że był torturowany.

Biuletyn *Solidarności* podaje, że Stanisław Chac miał 42 lata.

Jak podaje agencja AP, biuletyn podziemnej *Solidarności* stwierdza, że kiedy załoga karetki pogotowia przybyła na

miejsce, gdzie leżał pobity i storturowany Stanisław Chac, nie było tam żadnego milicjanta.

Korespondenci zachodni uzyskali częściowe potwierdzenie zarzutów, zawartych w ulotce *Solidarności*, dotyczących zamordowania w Lublinie działacza związku Stanisława Chaca.

TORTUROWALI KSIĘŻY

Dokument podziemnej *Solidarności*, o którym piszą m.in. agencje AP i UPI, informuje także o dwu dalszych aktach terroru, popełnionych na osobach kapłanów, znanych ze swego poparcia dla *Solidarności*. Obie napadły miały miejsce w Lublinie - tam, gdzie zamordowany został działacz podziemnej *Solidarności* Stanisław Chac.

1. K. podaje dokument 45-letni ks. Ks. Eugeniusz Kosciółko został napadnięty we własnym mieszkaniu w Lublinie około godziny 2 w nocy dnia 20 listopada.

Dwaj napastnicy zamaskowani mężczyźni którzy wdarli się na plebanię przywiązali księdza do łózka. Gospodyni plebanii przywiązali do krzesła.

Następnie napastnicy przeszukali mieszkanie i zabrali znalezione kwotę około 15 tys. zł.

Przed opuszczeniem plebanii klubił ks. Kosciółkę metalowym przedmiotem przypominającym bagnet przypalali mu genitalia i grozili śmiercią.

Napastnicy przebywali na plebanii około pół godziny.

Warszawski korespondent agencji UPI zatelefonował do ks. Kosciółki i uzyskał od niego potwierdzenie, że był on napadnięty i torturowany. Ks. Kosciółko powiedział, że złożył skargę u prokuratora.

Dokument *Solidarności* stwierdza, że ofiarą takiej samej napadli padł też w Lublinie ks. Zenon Ziomek. Był torturowany tak samo jak ks. Kosciółko. Dokument *Solidarności* stwierdza, że ks. Ziomek znajduje się jeszcze w stanie szoku i nie powrócił dotychczas do swej parafii.

ECHO TYGODNIA

WYDAJĄ I REDAGUJĄ

JACEK ADOLF

GRAZYNA FARMUS

Współpracują

Zofia Bończa, Bohdan Ejbich,
Magdalena i Marek Czyzyccy,
Zbigniew Farmus,

Karolina Jankowska, Olimpia Orlewicz,
Ewa i Michał Rejkowscy,
Janusz Pietrus i inni.

ADRES ECHA TYGODNIA

Tylko dla korespondencji

393 SHAW St

M6J 2X4 TORONTO, Ontario

TELEFON 531-5523

UWAGA dzwony przy telefonie poniedziałek, wtorek, piątek,
od 12 do 4 po południu

CENNIK OGŁOSZEN

1 kolumna x 1 cal - \$ 5	Stale ogłoszenia w kąciku handlowym
2 kolumny x 1 cal - \$ 10	3 miesiące - \$ 42
1 kolumna x 2 cale - \$ 10	Ogłoszenia o wolnych miejscach pracy
1/2 strony \$ 175	i jej poszukiwaniu - bezpłatnie
1 strona - \$ 350	

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótów
w nadesłanych listach i manuskryptach

Prenumerata, półroczna \$ 25, roczna \$ 50

Chmury nad Polską

"Sytuacja jest bardzo napięta i nie jest naprawdę jasna. Kontroluje policję, czy też policja kontroluje partię". Słowa te, wypowiedziane kilka dni temu przez posła na Sejm PRL, zanotował Michael T Kaufman, warszawski korespondent *New York Times'a*, jeden z lepiej poinformowanych ludzi przebywających w Polsce i jeden z trzech-czterech najlepszych korespondentów zachodnich w krajach komunistycznych

Od byłego ambasadora PRL usłyszał "Jest kryzys w partii, kryzys w społeczeństwie i kryzys w gospodarce"

Od Modzelewskiego "Brak równowagi politycznej w kołach rządzących, w połączeniu z podwyżkami cen żywności, zapowiadzanymi na przyszły miesiąc, stworzyły płynną sytuację"

Jednym z elementów sytuacji jest terror. W świetle ostatnich wiadomości staje się jasne, że zamordowanie ks. Popiełuszki nie było aktem odosobnionym, lecz ogniem w łańcuchu podobnych aktów, wymierzonych w podziemną Solidarność i popierających ją księży

Nad Polską znowu zbierają się ciemne chmury

Jacek Adolf

● **Reagan ponownie ostrzega Nikaragwę** Prezydent Reagan powiedział, że USA sledzą 6 okrętów sowieckich płynących do Nikaragui i jeśli okaże się, że znajdują się na nich MiGi USA nie będą siedzieć spokojnie i nie zaakceptują całej sprawy Reagan podkreślił także, że nie zmienił swego poglądu na Związek Sowiecki, który nazwał w ubiegłym roku publicznie "imperium zła", gdyż chciał przyciągnąć uwagę Kremla "Myszę - dodał prezydent - że poskutkowało"

● **Multimilioner pomaga strajkującym górnikom brytyjskim** John Paul Getty, magnat naftowy uchodzący za jednego z najbogatszych ludzi na świecie przekazał na rzecz rodzin strajkujących górników brytyjskich kwotę 150 000 dolarów z okazji Gwiazdki "Nie sądzę - powiedział Getty - że byłbym w stanie trawic swój bozonarodzeniowy posiłek, gdybym nie zrobił czegoś w sprawie ich bozonarodzeniowych posiłków" Getty potwierdził, że nie ma gwarancji, iż pieniądze rzeczywiście zamienią się w bozonarodzeniowe posiłki, a nie trafią do kasy związku, ale podkreślił, że w tej sprawie czuł, że musi ufać, iż zostaną zużyte zgodnie z przeznaczeniem Około 65% górników nadal strajkuje Policja oskarżyła dwóch górników brytyjskich o zabicstwo taksowkarza - który wiozł do pracy w kopalni, jednego z pracujących górników Wielka Brytania przyjęła incydent z oburzeniem Potępił go także przywódca górników A Scargill

● **Król Jordani krytykuje w Egipcie pokój z Camp David** Przebywający z oficjalną wizytą państwową w Egipcie król Jordani Hussein zaszokował Egipcjan gdy oświadczył publicznie i skrytykował egipsko-izraelski pokój z Camp David i w przemówieniu do egipskiego parlamentu przedstawił własną propozycję pokoju na Środkowym Wschodzie Według Husseina nie może być pokoju na Środkowym Wschodzie dopoty dopoki Wschodnia Jerozolima nie wróci pod arabską administrację, oraz dopoty dopoki PLO nie będzie włączone do rozmów pokojowych jako równy part-

TYDZIEŃ NA ŚWIECIE

ner Izraelowi W czasie poprzedniego prezydenta Egiptu A Sadata krytykowanie traktatu pokojowego z Camp David było w Egipcie nielegalne

● **W Sri Lance w trakcie trzydniowych ataków partyzantów oraz w walkach pomiędzy partyzantami tamilskimi a wojskami rządowymi zginęło ponad 170 osób** Partyzanci tamilscy chcą utworzyć w północnej Sri Lance państwo tamilskie Tamilowie stanowią 16% ogółu ludności 17-milionowej Sri Lanki Według rządu Sri Lanki Tamilowie popierani są przez Indie i Związek Sowiecki

● **Około 125 tysięcy Kubanczyków, którzy przybyli do USA w roku 1980 w ramach tzw "floty wolności" uzyskało w tym tygodniu zgodę od władz amerykańskich na składanie podan o pobyt stały w USA** Władze amerykańskie przewidują, że w konsekwencji przyjedzie do USA jeszcze około 300 000 krewnych z Kuby oczekujących na połączenie z nimi

● **Korea Południowa wycofała poparcie dla amerykańskiego filmu o zestrzeleniu przez ZSRR pasażerskiego samolotu południowokoreańskiego** Ted Berkic producent filmu "Aftermath" poświęconego zestrzeleniu przez ZSRR pasażerskiego samolotu południowokoreańskiego oświadczył, że został poinformowany przez południowokoreańskiego wiceministra kultury i informacji Jin Yee Lee, że Korea Południowa wycofuje się z wszelkiej kooperacji w tej sprawie, gdyż nie chce stawiać pod znakiem zapytania uczestnictwa ZSRR w olimpiadzie w Seulu w roku 1988 10 kwietnia br doradca prezydenta Korei Południowej obiecał listownie pełne poparcie i pomoc dla producentów filmu Czyżby Sowieci po zestrzeleniu samolotu próbowali obecnie zestrzelić film?

● **USA aresztowały szpiega sowieckiego** Na krótko przed odlotem do Czechosłowacji

władze amerykańskie aresztowały 50-letniego Karla Koechera, pracownika CIA w okresie 1973-1977 Koecher mając dostęp do centrali głównej CIA przekazał dużą liczbę tajnych informacji do Bloku Wschodniego włączając w to nazwiska agentów amerykańskich

● **USA i Irak nawiązały pełne stosunki dyplomatyczne zerwane 17 lat temu** Według przedstawicieli administracji prezydenta Reagana ruch ten był podyktowany głównie potrzebą przeciwdziałania wpływom sowieckim w świecie arabskim i nie znaczy poparcia dla polityki irackiej czy zrezygnowania z neutralności w stosunku do wojny iracko-iranskiej

● **Hiszpania i Wielka Brytania zgodziły się na podjęcie rozmów dotyczących przyszłości Gibraltaru** włączając w to problem jego suwerenności oraz na otwarcie granic pomiędzy Hiszpanią a brytyjskim Gibraltarem granic zamkniętych od roku 1969

● **John Hinckley Jr chce być wymieniony za Sacharowa** John Hinckley Jr, pacjent szpitala psychiatrycznego w Waszyngtonie, który w 1981 roku postrzelił prezydenta Reagana opublikował w "Newsweek" list, w którym informuje, że chciałby być wymieniony za dystrybenta sowieckiego Sacharowa, gdyż byłby "o wiele bardziej bezpieczny i szczęśliwy w ZSRR"

● **Weinberger użyjemy wojsko jako ostatni środek** Amerykański sekretarz obrony C Weinberger powiedział w Waszyngtonie, że wojsko amerykańskie nie będzie stopniowo wciągane w Ameryce Środkowej, w wojnę tak jak w Wietnamie i wymienił 6 kryteriów ułatwiających ustalenie czy wojsko amerykańskie powinno wziąć udział w wojnie czy też nie 1 wojsko nie powinno być użyte tak jak długo jak długo nie jest to żywotnym interesem narodowym bądź żywotnym interesem naszych sojuszników, 2 musi istnieć wyraźny zamiar zwyciężenia i nie może być wahan co do poświęcenia pewnej ilości wojska, 3 cele militarne i polityczne muszą być wyraźnie zdefiniowane, 4 stosunek między liczebnością wojska a celami militarnymi i politycznymi musi być stale badany i odpowiednio korygowany w razie potrzeby, 5 zanim USA zaangażuje swe wojsko w wojnę musi istnieć rozsądne poparcie sprawy w narodzie i w Kongresie

"Nie możemy toczyć wojny z Kongresem w domu jednocześnie prosząc naszych żołnierzy by wygrali wojnę za morzem, albo tak jak w przypadku Wietnamu prosić naszych żołnierzy by nie wygrywali, wystarczy by byli tam", 6 zaangażowanie wojsk amerykańskich w wojnę musi być ostatnim pozostałym środkiem

Junta i wybory w Urugwaju

W 1973 roku w Urugwaju w odpowiedzi na związkowe protesty i partyzancką działalność lewicy wojskowi dokonali zamachu stanu odbierając władzę rządzącej prawie nieprzerwanie od roku 1838 prawicowej Partii Colorado Junta wojskowa pod kierunkiem generała G Alvaraza zakończyła zamachem stanu nie tylko lewicowy ruch partyzantów miejskich, ale ponad 100-letnią tradycję stabilnego, demokratycznego Urugwaju z wielopartyjnym pluralizmem Wkrótce Urugwaj zyskał miano jednego z najcięższych reżimów na świecie z największą liczbą więźniów politycznych per capita W tym niespełna 3-milionowy kraj w 1976 roku było

4700 więźniów politycznych Po zamachu 300 000 Urugwajczyków zbiegło z kraju

11 lat dyktatury wojskowych zakończyło się w ubiegłym tygodniu, gdy doszło do zapowiedzianych przez juntę w 1980 roku wyborów prezydenckich Sama junta nie podała powodów, dla których zgodziła się na cywilne wybory i to wybory, na które wypuściła z więzienia setki więźniów politycznych, pozwoliła wrócić z ucieczki tysiącom uciekinierów jak i w których dopuściła do udziału koalicję partii lewicowych - Szeroki Front (Frente Amplio) - wraz z nielegalną partią komunistyczną Ale faktem

pozostaje, że odpowiedziała demokratycznie na presję społeczną, a nie wzmogła represje, co stałoby się z pewnością metodą użytą, gdyby była dyktaturą komunistyczną

Wybory cieszące się prawie 100% frekwencją wyborczą wygrała prawicowo-centrowa Partia Colorado zdobywając ponad 40% głosów i jej umiarkowany przywódca 48-letni Julio Sanguinetti obejmie w marcu urząd prezydenta Urugwaju Oficjalną partią opozycyjną została Partia Blanco Koalicja partii lewicowych zdobyła 20% głosów wyborczych

Wybory w Urugwaju potwierdziły istotną różnicę pomiędzy dyktaturami komunistycznymi a niekomunistycznymi

Te ostatnie są bowiem w stanie poddać się przemianom i zrozumieć potrzeby społeczne oraz są w stanie dopuścić do wolnych wyborów i podporządkować się nowemu wybranemu przez naród przywódcy (bądź zachować wobec niego neutralność) Dyktatury komunistyczne są w tym kontekście całkowicie niewzruszone traktując władzę jako swój najwyższy cel i nie wypuszczając jej z rąk za wszelką cenę

ŚWIATOWIT

COS Z RUBRYKI ZGUBIONO—ZNALEZIONO

Przylapano jednego z urzędników ministerstwa finansów na nagrywaniu rozmowy między ministrem Michaeliem Willsonem a ministrem finansów prowincji Manitoba - Schroederem

Zakazana dokumentacja nie wyszła na jaw, gdyby urzędnik nie zostawił magnetofonu, który donosnym piskiem ogłosił, że tasma właśnie się skonczyła Michael Willson wyjaśnił, że nic o nagraniach nie wiedział, i ze urzędnika ukarał na ganą

Na spotkaniu tym Wilson miał przy sobie notatki dotyczące strategii prowadzonych rozmów, przygotowanej w biurze wiceministra Cohena Zalecano mu by nie był zbyt stanowczy w negocjacjach z prowincją lecz nie stworzył zarazem wrażenia iż otrzymała więcej federalnych pieniędzy Wrażenie to musiało się jednak pojawić skoro Schroeder wyraził po rozmowach nadzieję, że coś od rządu w Ottawie dostanie

Nadzieje te przysły gdy dziennikarz odnalazł na korytarzu zgubione strategiczne notatki Wilsona i opublikował ich treść w winnipeskiej gazecie

LEVESQUE WYCOFAŁ SIĘ NA BEZPIECZNIEJSZĄ POZYCJĘ

Liczba ministrów, którzy zadeklarowali opuszczenie rządu Levesque w prowincji Quebec osiągnęła w tym tygodniu 6 osób Wśród nich tylko minister finansów Jacques Parizeau wycofał się całkowicie z parlamentu wraz z dwoma posłankami tylnich ław, ministrowie pozostali w parlamencie jako posłowie niezależni

Kryzys grozący rozpadem rządu i parlamentu wywołany wycofaniem separatystycznym jako głównego programu rządzącej separatystycznej partii w jednym z wystąpień premiera Levesqua jest zaznaczony Levesque wycofał się ze swego nowego stanowiska zapowiadając, że na konstytucyjnych rozmowach z rządem federalnym będzie zabiegał o zwiększenie niezależności prowincji W związku z tym 3 osoby wycofały się z zamiaru rezygnacji z gabinetu Do czasu konwencji partii, która rozstrzygnie o przywództwie i programie separatystów będzie miała miejsce 19 stycznia

BESTSELLER

Video z ostatniej wizyty Jana Pawła II w Kanadzie pobiło rekord sprzedaży wyprzedzając najbardziej popularne programy rozrywkowe i muzyczne (włączając film "Star Wars", piosenkarza Michaela Jacksona i program gimnastyczny Fondy)

15'00 kopii sprzedano jeszcze przed wypuszczeniem kasety w ubiegłym tygodniu, a na kolejną edycję czeka już 10 000 zamówień Dochód z kasety rozdzielony zostanie pomiędzy CBC i kościół katolicki Tytuł 85-minutowego programu - "Piegrzymka Wiary Nadziei i Miłości"

KOLEJNA AKCJA BYŁEGO PREMIERA

Premier Trudeau przyłączył się do akcji instytutu międzynarodowego ASPEN by powstrzymać USA przed użyciem jako pierwszy broni nuklearnej na wypadek inwazji sowieckich wojsk konwencjonalnych w Europie Zachodniej Rzeczą jednak w tym, że bez groźby atomowego odwetu Europa Zachodnia może stać się bezbronna w obliczu przeważających sowieckich sił konwencjonalnych

POMOC DLA GŁODUJĄCYCH

10 000 dolarów przeznaczonych dorocznie na urządzenie przyjęcia świątecznego dla posłów parlamentu i ich rodzin przekazane zostało na pomoc dla głodujących w Etiopii

REKORDOWA SPRZEDAŻ PASTWOWYCH BONDÓW

Kanadyjczycy zakupili w tym roku rekordową liczbę bondów na sumę 12 74 miliardów Rodzaj wysokooprocentowanej pożyczki państwowej ogłoszonej w październiku tego roku uchodzi za jedną z najpewniejszych inwestycji bankowych dla osób, którym zależy na łatwym odzyskaniu zainwestowanej gotówki O bondach pisaliśmy w dziale finansowym naszej gazety w poprzednich numerach Czytelnicy odnajdą też tam informacje rządową o warunkach zakupu bondów

WYBORY NIE ZMIENIŁY OBECNEJ RÓWNOWAGI SIŁ

W trzech prowincjach atlantyckich odbyły się w ubiegłym tygodniu wybory uzupełniające

W Nowym Brunzwicku Torysi zdobyli jedno miejsce poselskie w Madanaska, NDP zyskała swego posła w miejskim okręgu Saint John - Wschód Na wyspie księcia Edwarda Partia Liberalna wydarła torysom jedno poselskie miejsce Na 32 miejsca w parlamencie prowincji 12 z nich należy obecnie do liberałów

LIST DUSZPASTERSKI KARDYNAŁA CARTERA W SPRAWIE PRZERYWANIA CIĄŻY

Kardynał Carter rozesłał do swych parafii list, w którym podkreślił iż kościół katolicki jest przeciwny przerywaniu ciąży i że obecne prawo nie chroni dostatecznie nienarodzonych Dr Morgentaler, uniewinniony ostatnio przez sąd Ontario właściciel prywatnej kliniki przerywania ciąży wysłał w związku z tym do kardynała Cartera list z prośbą o spotkanie Kardynał jednak odmówił, jak również nie udzielił Morgentalerowi odpowiedzi na zawarte w liście propozycje dialogu w kontrowersyjnej sprawie

Dr Morgentaler zapowiedział, że jego klinika zostanie ponownie otwarta w terminie pomiędzy 10 i 15 grudnia

Spodziewany jest również najazd policji na klinikę i ponowne aresztowanie Morgentalera

DLA DZIEWCZĄT W KŁOPOCIE

W związku z rosnącą liczbą młodocianych matek w Toronto (10% nastolatek zachodzi w ciążę) władze miejskie zorganizowały dla nich pomoc i informację Telefon 922-1700 (w godzinach 4 30 do północy)

DZIEWCZYNA Z PROBOWKI

W Toronto przyszła na świat pierwsza Kanadyjka z probowki - Kimberley Tamargo

Jej matka znalazła się wśród setki pacjentek programu LIFE prowadzonego przez Toronto East General Hospital

WYBUCH W MONTREALU

Cztery osoby zginęły wskutek wybuchu w montrealskim domu Policja podejrzewa, że był to epilog porachunków handlarzy narkotykami lub bronią Za ostatnim podejrzeniem przemawia fakt znalezienia dużej ilości broni palnej różnego rodzaju

MOST ZWODZONY ZAWIÓŁ

100 statków ugrzęzło na rzece świętego Wawrzynca w wyniku awarii mostu zwodzonego Straty w związku z przestoje statków oceniane są na 12 mln dolarów Na rzece utknęły większe jednostki załadowane zbożem i drobnicą

FONYO BIEGNIÉ DALEJ

Steve Fonyo jednonogi biegacz, który śladem Terry i owa przemierza Kanadę organizując środki finansowe na pomoc w walce z rakim przekroczył Thunder Bay, gdzie jego poprzednik zmuszony był przerwać swój bieg Terry zmarł w kilka miesięcy później na raka płuc

Fonyo, który również utracił nogę z powodu nowotworu, cieszy się obecnie dobrym zdrowiem Wbrew życzeniom organizatorów, zamierza kontynuować swój bieg od oceanu do oceanu w ziemie

POLSKA PIANISTKA OCENIONA SUROWO

Krytyk muzyczny torontonskiej gazety STAR surowo ocenił występ polskiej pianistki Anny Marii Stanczyk w St Lawrence Centre

Wytknął jej szereg błędów technicznych, które rzadko zdarzają się w wieku technicznej perfekcji Również wyraził swój zawód w związku z oczekiwanymi po polskiej pianistce możliwości interpretacyjnymi Interpretację jednego z polonozów Fryderyka Chopena określił jako muzykę w krzywym zwierciadle, innego - zbyt przesadzoną

Występ Stanczyk był jej torontonskim debiutem Jej występy ścigały nasze wielbiciele muzyki fortepianowej

PROWADZIMY SIĘ LEPIEJ CHORUJEMY MNIEJ

Spada liczba zachorowań na choroby weneryczne w Toronto W 1983 roku na syfilsis i rzerzączkę cierpiało 3890 osób o 500 mniej niż w 1982 Wśród zarejestrowanych przypadków syfilsisa znalazło się wiele wykrytych wśród nowych imigrantów, którzy przybyli do Kanady chorzy

Zdaniem lekarzy spadek zachorowań wiąże się z obawą zarażenia nieuleczalną AIDS w przypadkowych kontaktach seksualnych W ostatnich latach wiele też mówiło się w srodkach masowego przekazu o niebezpieczeństwie herpes

SAMOCHOODY IDĄ JAK WODA

Wzrosła sprzedaż samochodów W październiku o 24% Najlepiej obecnie sprzedaje się samochód Honda - blisko dwukrotnie więcej samochodów sprzedano w wymienionym miesiącu w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku

Dobrze też sprzedaje się w Kanadzie w swym debiutancim roku budowane w Korei samochody Pony Wzrost sprzedaży objął również samochody firmy Subaru Pozostałe firmy japońskie wykazują spadek sprzedaży

"POPIELUSZKO FUND" został utworzony decyzją Walnego Zebrania organizacji "Solidarnosc Emigracji - Emigracja Solidarnosci" w Edmonton, dnia 4 listopada 1984

Jego celem jest gromadzenie środków na pomoc dla rodzin osób więzionych i przesładowanych w PRL za przekonania religijne i polityczne

Do tej pory wysłaliśmy 16 paczek do rodzin osób wciąż znajdujących się w więzieniach z powodów politycznych

Liczymy, że wsparcie idei Funduszu przyczyni się nie tylko do pomocy Rodakom działającym w Kraju, ale upamiętni też imię bohaterskiego kapłana, który zyciem swym zapłacił za głoszenie prawdy Fundusz posiada konto nr 501329 Canada Trust, branch 223

Datki można też przesyłać na adres "Popieluszek Fund" 10747-24 Ave T6J 5P9 Edmonton, Alberta

Maciej Obara,
Solidarnosc Emigracji-
Emigracja Solidarnosci

FUNDACJA

W nawiązaniu do apelu w Echu Tygodnia nr 96 z 15 sierpnia 84 pragnę poinformować ofiarodawców wpłat na witraż AK w kościele Ojców Dominikanów w Warszawie, że decyzją XIV (14 Zjazdu) Delegatów AK i Rady Naczelnej Fundacji AK sprawami zbierania, ubezpieczenia i eksponowania dorobku AK będzie się zajmować fundacja AK W związku z powyższym zebrana suma 320 dolarów kanadyjskich przekazuje na konto fundacji AK z przeznaczeniem na witraż Dowolnym Fundacji AK Wpłaty na Fundację AK można dokonywać tą samą drogą oraz za pośrednictwem Koła AK w Toronto

Stanisław Burza Karlinski

13 GRUDNIA 1984

**W TRZECIĄ ROCZNICĘ OGŁOSZENIA
STANU WOJENNEGO W POLSCE
NARZĘDZIA UTRWALENIA WŁADZY
KOMUNISTYCZNEJ, JEJ TERRORU
I ZBRODNI**

**DEMONSTRACJA PRZED
KONSULATEM PRL
W TORONTO
GODZ. 7 WIECZOREM**

**PROTESTUJEMY PRZECIW SKRYTOBOJCZYM
MORDOM, TORTUROM ZADAWANYM
OFIAROM REŻYMU POPIERAMY INICJATYWY
KOMITETÓW OBRONY PRAW CZŁOWIEKA**

KPK OKRĘG TORONTO
PCAG

UTRWALIĆ PAMIĘĆ MĘCZENNIKA

Podziemny *Tygodnik Mazowsze*, w 105 listopadowym numerze ogłasza apel o utrwalenie pamięci ks Jerzego Popiełuszki

„Męczenska śmierć ks Jerzego Popiełuszki, stała się olbrzymim wstrząsem dla społeczeństwa”

„Wszystkie poprzednie akty terroru, rozproszone, mało widoczne, nagle nabrały znaczenia. Uświadomiliśmy sobie z niesłychaną wyrazistością, że **jestemy we władzy morderców**”

„Komitet Ochrony Praworządności opublikował pełną dokumentację zorganizowanych przez SB porwan działaczy Solidarności z Torunia

„to tragiczne wydarzenie podbudziło spontaniczną aktywność społeczeństwa, i to naraz, w całej Polsce, od wspólnych modlitw i czuwania w kościołach, po poprzez protesty w zakładach pracy. Charakterystyczny jest tu apel warszawskiego MKSu, który głosi: **Żądamy opublikowania w oficjalnych środkach przekazu szczegółowych danych o zbrodniach aparatu przemocy, udokumentowanych przez niezależne grupy obrońcy praworządności. Do wysokich autoritetów społecznych, zwracamy się o powołanie społecznego komitetu budowy**”

„W ambasadzie Stanów Zjednoczonych w Warszawie, odbyła się 18 listopada czystość przekazania Irenei Mielczarskiej córce generała Grota-Roweckiego, dyplomu i orderu Legion of Merit, nadanego jej ojcu przez prezydenta Reagana w obecności kilkudziesięciu imiennie zaproszonych osób, charge d'affaires ambasady Davis, po okolicznościowym przemówieniu, wręczył order córce byłego dowódcy Armii Krajowej Przemawiał też

brat generała Stanisław Rowecki, dr Józef Rybicki - w imieniu akowców, oraz biskup Zbigniew Kraszewski, były żołnierz AK. Obecny był także kapelan AK, sędziwy ks Jan Zieja

Podziemny *Tygodnik Mazowsze* z 15 listopada zamieszcza dwa listy, podpisane wspólnie przez Władysława Frasyniuka i Lecha Wałęsę, pierwszy do Sejmu, drugi do prezydium Sejmu

Domagają się w nich zmiany ustawy o urzędzie ministra spraw wewnętrznych, w zakresie działania podległych mu organów, z dnia 14 lipca 84, w związku z mnożącymi się aktami przemocy i bezprawia, których sprawcami są funkcjonariusze tego resortu. Listy te napisane zostały w Gdansk, 8 listopada br

Na pierwszej stronie *Tygodnik Mazowsze* zamieszcza też inny ważny dokument, deklarację Warszawskiego Komitetu Obywatelskiego Przeciw Przemocy, z 12 listopada

W *Tygodniku* jest też telegram gratulacyjny do laureata tegorocznej, literackiej nagrody Nobla, czeskiego poety i sygnatariusza Karty 77, Jarosława Zajferta. Telegram podpisali przedstawiciele Komitetu Kultury Niezależnej i Regionalnej Komisji Wykonawczej Regionu Mazowsze

Są też obszernie domiesienia z zakładów pracy, kolejne przykłady policyjnego terroru i szykan cenzury, wiadomości o ostatnich audycjach Radia Solidarność w różnych regionach kraju

Pismo Komitetu Oporu Społecznego KOS, w numerze z 5 listopada br, drukuje protokół konferencji prasowej, którą odbył dla zagranicznych ekip religijnych Waldemar Chrostowski, kierowca ks Popiełuszki

REŻIMOWE ZWIĄZKI

Prasa partyjno-rządowa PRL nie zapoznana opinią ze stanowiskiem, jakie zajmują wobec świeżo powołanej, urzędowej centrali związków zawodowych, niekwestionowani przywódcy zdelegalizowanego lecz ciągle żywego i silnego ruchu pracowniczego NSZZ Solidarność

Wałęsa zastrzegł się, że uważa powołanie kontrolowanej przez reżim centrali związkowej za posunięcie nieroztropne. Powiedział m in „Władze zakazały działalności autentycznym związkom zawodowym i uraczyły ludzi własnymi, licencjonowanymi, nowymi związkami. Jesli podstawowe zasady związkowe będą przekreślone, sytuacja wyjaśni się w protestach klasy robotniczej”. Dodał, że odpowiedzialność za to, co może być konsekwencją obecnej sytuacji, spada na te siły i tych ludzi, którzy „znieśli zdobycze Solidarności”

Wyrozumiały dla rządu gen Jaruzelskiego, warszawski korespondent paryskiego dziennika *Le Figaro*, pisze, że utworzone w Bytomiu Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, to nie jest głos wolnej Polski. Uważa jednak, że nowe związki rządowe nie są do tego stopnia zbiurokratyzowane, jak dawna CRZZ - Centralna Rada Związków Zawodowych

Le Figaro pisze, że dyskusja nowych związków w Bytomiu była burzliwa, przy czym dorzuca informacje organizatorów owego zgromadzenia, podpowiadające, jakoby w nowych związkach członkowie Solidarności stanowili aż 60 procent. W korespondencji odnotowano, że wicepremier Mieczysław Rakowski oświadczył w Bytomiu, że „nie będzie powrotu do pluralizmu związkowego”. Wtórował mu w tym osobie nowy szef rządowej centrali związkowej PRL, Alfred Miodowicz

W ocenie dziennikarza francuskiego, część nowych związków zawodowych PRL to po prostu oportunisty. Inna część, to - jak ich określił - ratownicy, to jest tacy ludzie, którzy pod pretekstem ratowania reformy i odnowy, godzą się na konsekwencje obecnego stanu rzeczy. Trzecia część nowych związkowców, to populisty-dogmatycy, sprzymierzeni z partyjnym betonem

Według omawianej tu oceny, w Bytomiu miała miejsce swoista konfrontacja między ratownikami i populistami. Zwyciężyli dogmatycy, pisze *Le Figaro*, bo przegrany w głosowaniu przywódca ratowników Moryc, miał głosić program bardziej otwarty „Natomiast Miodowicz prezentuje prostacką argumentację, między innymi atakował on sektor prywatnej inicjatywy, a jednocześnie deklarował, że będzie się przeciwstawiał rządowi, w obronie interesów związkowców”

„Krytykował także zaskakującą podwyżkę cen biletów kolejowych i autobusowych, oraz zakwestionował zapowiedziane przez rzecznika rządu podwyżki cen żywności w roku przyszłym, o czym w pierwszych relacjach Radia Warszawa nie podano nic wyraznego. Czas wykaże, jak się ta obietnica sprawdzi, czy tak jak za Solidarności, czy jak za CRZZ”

Sukces personalny dogmatyków w obsadzaniu nowej centrali związkowej PRL, oceniono w *Le Figaro* jako jeden z elementów przygotowanej partyjnego betonu do frakcyjnej rozgrywki z gen Jaruzelskim, którego dziennikarz francuski traktuje jako to mniejsze zło dla Polaków

Oczywiście pozostaje jedno: rząd PRL ma na nowo własną centralę związkową, której będzie zlecał załatwianie, po własnej myśli, niektórych spraw pracowniczych. Natomiast pracownicy gospodarki uspołecznionej, nie będą mieli legalnie działającego przedstawicielstwa, zdolnego bronić interesów ogółu ludzi pracy

PROCES W GRUDNIU?

30 XI Pułkownik Adam Pietruszka został oskarżony o zachęcanie do porwania i zamordowania ks Jerzego Popiełuszki

Jak podało *Zycie Warszawy*, poinformował o tym na sesji PRON, w dniu 29 listopada, prokurator generalny

Pietruszka został już aresztowany pod zarzutem współdziałania w tej zbrodni. Był bezpośrednim przełożonym trzech innych oficerów MSW, którzy przyznali się do zamordowania warszawskiego kapłana

Znajdujący się na terenie warszawskiego kościoła św Stanisława Kostki grob ks Popiełuszki, w dzień i w nocy pilnowany jest przez ochotniczą straż

Do grobu przychodzą, aby się tu pomodlić, świeżo poślubione pary małżeńskie. Grób stał się obiektem kultu

LIS CHORY

Nadchodzą niepokojące wiadomości o gwałtownym pogorszeniu stanu zdrowia Bogdana Lisa, więzionego przez władze PRL, jednego z czołowych działaczy i przywódców Solidarności

Znaczna utrata wagi ciała, duża bolesność, budzą poważne zaniepokojenie

Bogdan Lis, działający w podziemiu od 13 grudnia 81, został aresztowany z wiosną 1984, przed wprowadzeniem amnestii. Amnestia go nie objęła, bo władze oskarżają go o zdradę państwa. Osadzono go w wojskowym areszcie śledczym w Gdansk, z artykułu 132 kodeksu karnego. Potem zmieniono kwalifikację oskarżenia, wyłączając go w ten sposób z amnestii

W taki sam sposób wyłączono z amnestii Mierzeckiego

Poddawany jest upokarzającym przesłuchaniom, prowadzonym pod nadzorem Naczelnej Prokuratury Wojskowej. Prowadzi je płk Hubala

W dniu 10 września przedłużono mu areszt śledczy o dalsze trzy miesiące. Trwa nadal preparowanie zarzutów

Jak informuje Gdanski Komitet Obrony Bogdana Lisa, wysyłane są listy protestacyjne do władz politycznych, petycje do Sejmu, kolportowane są publikacje i ulotki

W gdanskim kościele św Brygidy, codziennie o godz. 18 odprowadzane jest wotum modlitwy, a w każdą niedzielę o godz. 11 ks Henryk Jankowski odprawia mszę św w intencji uwolnienia Bogdana

W tej samej intencji i w tym samym kościele, gdzie między innymi umieszczone są świece nadziei z napisami „Solidarność z Bogdanem Lisem”, w dniach 12, 13 i 14 października, trwała głodówka protestacyjna, połączona z całonocnym czuwaniem

POGŁOSKI

Tymczasem po Warszawie krążą pogłoski o rzekomym, tajemniczym organizatorze tego właśnie mordu. Też tak jak główny oskarżony, Grzegorz Piotrowski, pracował podobno w MSW. Tak jak Piotrowski, w stopniu kapitana, też był zatrudniony w tym samym co on wydziale. Podobno miał litewskie nazwisko Zwrócono uwagę, że od czasu komunikatu o zamordowaniu ks Popiełuszki, tabliczka z tym nazwiskiem nagle znikła z drzwi warszawskiego mieszkania tego oficera

ŚWIĘTA JUŻ BLISKO
POMÓŻEMY PAŃSTWU UPRIJEMNIC JE
RODZINOM W POLSCE

Pias

ENTERPRISES LTD.

1570 Bloor St. W.

Toronto, Ont M6P 1A4

Tel. 531-8786

PACZKI DO POLSKI
PACZKI MORSKIE DOSTAWA 5-8 TYGODNI
PACZKI LOTNICZE DOSTAWA DO 21 DNI

Paczki dostarczamy w Polsce do odbiorcy za potwierdzeniem bez żadnych ograniczeń i dodatkowych opłat

Oferujemy również:

- ★ przesyłkę pieniędzy z dostawą do rąk odbiorców w Polsce
- ★ wysyłkę lekarstw
- ★ pomarańcze, cytryny, grejpfruty i ananasy
- ★ wysyłkę lodówek, zamrażarek, pralek i innych artykułów technicznych
- ★ szeroki wybór paczek żywnościowych

• odbieramy paczki z domów • Pomagamy pakować • Udzielamy informacji celnych. Prosimy o wcześniejsze pobieranie druków. Ponadto posiadamy bogaty asortyment produktów świątecznych do nabycia na miejscu

UWAGA BRITISH COLUMBIA!
KRAK - POL PARCEL SERVICE
3277 Main Street, VANCOUVER, B.C. V5V 3M6, TEL (604) 733-7301 872-7315

KONKURS DLA NADAWCÓW PACZEK ZOSTANIE WKROTCE
ROZSTRZYgnięTY

Sledztwo zbliża się podobno ku koncowi

W grudniu, jak zapowiedział rzecznik sądu, akta sprawy mają być skierowane do sądu. Można więc przyjąć, że najważniejsze okoliczności przestępstwa muszą być w zasadzie znane czynnikom, które zdecydowały o grudniowym terminie.

Spółeczeństwo w dalszym ciągu pozbawione jest informacji, jak doszło do zbrodni, w dalszym ciągu nad śledztwem wiszą niemal wyłącznie znaki zapytania. W dalszym ciągu ukrywa się prawdę.

Podobno oskarżeni, trzech bezpośredni sprawcy, nie zdają sobie sprawy z konsekwencji karnych swego czynu i dlatego nie mówią wszystkiego. Jak to jest jednak możliwe, by trzy dorosłe, wykształcone osoby nie wiedziały, że za zabicie człowieka grozi w PRL najwyższy wymiar kary? A już w ogóle nie jest do pomyslenia, by taki stopień braku świadomości prawnej był udziałem wysokich funkcjonariuszy państwowych, teoretycznie powołanych w dodatku do działań na rzecz ochrony prawa obywateli i porządku w państwie. Zasadniczo moralnego punktu widzenia, władze kompromituje bez reszty tak daleko posunięty zanik umiejętności rozróżniania między dobrem a złem, u przedstawicieli kadry, najlepszych z najlepszych, starannie selekcjonowanych i wyszkolonych.

Rzeczywiście, nie można wykluczyć, że Piotrowski, Chmielewski i Pékala wcale nie czują się winni, albo nie obawiają się wyroku. Czy jednak wynika to z tego, że nie pojmują rzekomo treści artykułu 148 kodeksu karnego, który za zabicie człowieka przewiduje karę śmierci? Czy też znają ten artykuł aż nadto dobrze i wiedzą, że za zabicie człowieka w okolicznościach usprawiedliwionych silnym wzburzeniem, kara maksymalna wynosi 10 lat pozbawienia wolności?

Przypominam, że był taki moment, kiedy rzecznik rządowy wspominał, podczas jednej z konferencji prasowych, o silnym wzburzeniu, jakie było podobno udziałem zdenerwowanych morderców. Czy ktoś liczy na złagodzenie kary? Czy mordercy znają jakieś niebezpieczne dla władzy tajemnice, które w zamian gotowi są zachować dla siebie? Nie wiemy, jakie to mogą być tajemnice, ale możemy już teraz zestawic niektóre fakty i oświadczenia i wskazać na znaki zapytania, wiszące nad śledztwem. Oto one:

Władze w dalszym ciągu ukrywają, w jakim wydziale MSW pracowali trzej bezpośredni sprawcy oraz ich aresztowany przełożony, zastępca dyrektora departamentu, pułkownik Adam Pietruszka, oraz zawiązany w czynnościach jego szef, ge-

nerał brygady Zenon Płatek. Jak wiadomo mordercy byli funkcjonariuszami Wydziału IV, do spraw wyznani i narodowości. Główne zadanie tego wydziału, polega na śledzeniu kontaktów księży, na podслушивaniu rozmów, na prowadzeniu inwigilacji Kościoła i duchowienstwa. To wyjaśnia także, dlaczego w wydziale tym pracowal, na przykład, wykształcony specjalista elektronik, jakim jest porucznik MSW Leszek Pékala.

Przed wszystkim jednak, to wyjaśnia w jaki sposób sprawcy znali dzień i godzinę wyjazdu ks. Jerzego Popiełuszki do Bydgoszczy. Wiedzieli doskonale, że zatrzymał się on w domu parafialnym przy ulicy Lubinskiej, znali dokładnie jego dalsze plany i wiedzieli, że będzie wracał tego samego wieczora do Warszawy i jaką trasą. Wiadomości te posiadali zapewne z nasłuchu telefonicznego, albo nawet z równie nielegalnie prowadzonego nasłuchu rozmów. W śledzeniu ks. Popiełuszki był więc włączony cały Wydział IV i oczywiście wszyscy zwierzchnicy, po linii MSW i po linii politycznej. Zaangazowana musiała być w to wielka machina esbecka, dysponująca czułymi urządzeniami technicznymi. Podслуш rozmów musiał być prowadzony nie tylko w Warszawie, ale i później, na trasie przejazdu do Bydgoszczy i z Bydgoszczy.

Mordercy, podróżujący popiełatym Fiatem 125, z fałszywymi, jak podano, numerami rejestracyjnymi, musieli pozostawać w stałym kontakcie z centralą, albo także i z bazą w Bydgoszczy. Tylko przy pomocy takiego kontaktu i być może dzięki używaniu krotkofalówki, mogli tak precyzyjnie pilnować godzin przyjazdu i odjazdu ks. Popiełuszki i kierunku jazdy.

Jeśli tak było, całkowicie zaprzecza to teorię, że chodzi o wyskok, o którym nie wiadomo w centrali. Tablica rejestracyjna mogła być fałszywa, ale zamach odbywał się za czyjąś wiedzą i z pomocą, udzielaną mordercom cały czas po drodze. Jeśli przeszedł i zestawic ze sobą rozmaite oświadczenia Jerzego Urbana, gen. Kiszczaka i komunikaty MSW, to okaże się, że samochód morderców zatrzymywał się w ciągu wieczoru i nocy z 19 na 20 października przynajmniej pięciokrotnie. Raz, gdy kupowali olej w stacji benzynowej. Dwa razy, gdy w Urzędzie Wojewódzkim MSW w Bydgoszczy pobierali dodatkowe paliwo. Trzy, gdy zepsuł im się samochód i reperowali go w jednej ze stacji naprawczych. Cztery, gdy zatrzymała ich kontrola drogowa w rejonie Włocławka. Pięć, gdy o trzeciej nad ranem zatrzymała ich kontrola drogowa pod Warszawą.

To ostatnie miało podobno miejsce już po dokonaniu morderstwa. Wiemy nato-

miast z pewnością, że gdy zepsuł się samochód i gdy zatrzymała ich pierwsza kontrola drogowa, porwany ks. Popiełuszko znajdował się w samochodzie. Podobno próbował uciekać.

Gdzie są zeznania pracowników stacji naprawczej? Czy była to zwykła, cywilna stacja naprawcza? Czy możliwe było ukrycie przed tymi pracownikami, że w bagażniku reperowanego samochodu znajduje się porwany człowiek? Gdzie są zeznania funkcjonariuszy urzędu MSW w Bydgoszczy, gdzie mordercy pobierali paliwo? Czy było to przed, czy po porwaniu? Jeśli było to przed porwaniem, to skąd mordercy wiedzieli, że spokojnie mogą zostawić bez obstawy, samochód księdza przed budynkiem domu parafialnego i nie muszą obawiac się jego wcześniejszego odjazdu?

Czy w tym czasie ktoś inny zapewniał im tę obstawę i informował ich na bieżąco o rozwoju sytuacji na ulicy Lubinskiej?

Jeśli to było już po porwaniu księdza, i wpełnięciu go do bagażnika, to jak to jest możliwe, by sprawcy w ogóle nie obawiali się wjechać do urzędu MSW, na sfalshowanych papierach i z ukrytym, porwanym człowiekiem w samochodzie? Czy może dla tego się nie obawiali, że urząd ten właśnie doskonale wiedział o ich zadaniach i pomagał im, zapewniając obstawę lokalną, na miejscu?

Inne pytania dotyczą oświadczenia Jerzego Urbana, 30 października. Po dokonaniu przestępstwa, sprawcy sfalshowali podobno dokumenty, oraz „naktaniali” różne osoby, do zapewniania im alibi. Kto to są te osoby? Dlaczego nie ujawniono tego do tej pory? Dlaczego opinia nie zna ich zeznan ani ich powiązań?

A w jaki sposób doszło do aresztowania trzech sprawców?

Dosć nieudolnie usiłuje się stworzyć wrażenie, iż było to wynikiem szybkiej, sprawnej akcji dochodzeniowej, pod kierunkiem gen. Kiszczaka. W tym celu, jak to pamiętamy, 24 października zawiadomiono opinie, że zatrzymano pięć osob, właścicieli popiełatych Fiatów 125, które danego dnia przebywały w rejonie uprowadzenia. Czwooro z nich zwolniono, bowiem mieli alibi, a piątym okazał się Grzegorz Piotrowski, który właśnie alibi nie posiadał. Precyzyjna technika śledcza doprowadziła do ujęcia sprawcy.

Ciekawe jednak, w jaki sposób, w ogromnej rzeszy popiełatych Fiatów 125,

jeżdżących po Polsce, milicja w takim tempie wyszukała akurat pięć, które tego wieczora jechały trasą P 81, koło miejscowości Przysiek? Był wieczór, godzina 22, kto to tak precyzyjnie zapamiętał, czy też raczej zanotował numery rejestracyjne tych wozów? Czy nie wskazuje to, w najlepszym razie, na obecność tam dodatkowych sił bezpieczeństwa, w tym rejonie i w tym momencie?

Albo druga możliwość. Aresztowania wśród posiadaczy popiełatych Fiatów były pozorowane, po to, by ukryć, że SB świetnie od początku wiedziała, kto porwania dokonał.

Nic dziwnego, że wobec tylu mętnych, kłamliwych i sprzecznych informacji oficjalnych, w Polsce krąży nieoficjalne pogłoski, dotyczące zasadniczych punktów śledztwa.

Po pierwsze, że ciało znalezione, w rzeczywistości, około 40 kilometrów za miejscem, jakie urzędowo podano, pod Toruniem, a nie w zalewie pod Włocławkiem. Obserwatorzy zauważyli, że telewizyjne zdjęcia przedstawiające pletwonurków, były robione w trzech różnych sytuacjach oświetleniowych. Film kręciło MSW, a nie ekipa telewizyjna.

Po drugie, mowi się o tym, że ciało odnaleziono już 26 października, a nie, jak oficjalnie podano, 30 października.

Po trzecie, że znajdowało się ono w wodzie jedynie przez dwa dni. Wstrzymywanie wyników autopsji ma się z tym właśnie wiązać. Jeśli bowiem: porównamy daty, okaże się, że według tych krążących w kraju informacji, 26 odkryto zwłoki zamordowanego, a 24 dokonano zbrodni. Księdza Popiełuszke po porwaniu przetrzymywano przez pięć dni w ukryciu przygotowanym przez MSW. Jeszcze po pięciu dniach, oprawcy mieli na zimno i bez żadnego wzburzenia, zamordować ofiarę. Po czym, zawiadomic swoje władze nadrzędne.

Nie wiadomo, jaka była reakcja Ale wiadomo, że właśnie 24 października, ogłoszono komunikat o aresztowaniu funkcjonariusza MSW Grzegorza Piotrowskiego I ze usiłowanu przy tym wzmocnić odbiorcom, iż było to aresztowanie wynikające jedynie ze sprawności techniki śledczej.

Jak było naprawdę? Jak doszło do zbrodni? Czy proces przyniesie odpowiedź na te pytania?

ALINA GRABOWSKA, RWE

TransCanPol

ENTERPRISES LTD

393 RONCESVALLES AVE, TORONTO, ONTARIO M6R 2N1
TEL (416) 535-9944, 535-9956

PACZKI DO POLSKI

PACZKI MORSKIE — DOSTAWA 6-8 TYGODNI

PACZKI LOTNICZE — DOSTAWA 6-21 DNI

- Paczki są dostarczane do domu adresata, niezależnie od miejsca zamieszkania
- Odbiorca nie ponosi żadnych opłat
- Każdy wysyłający otrzymuje potwierdzenie odbioru
- Wszystkie paczki są ubezpieczone

UWAGA! Informujemy Państwa, że nie zaszły żadne zmiany w przepisach - przyjmujemy paczki z odzieżą używaną i bez ograniczenia wagi

NAJSZYBCIEJ ★ NAJTANIEJ ✓ NAJPEWNIJ

TransCanPol

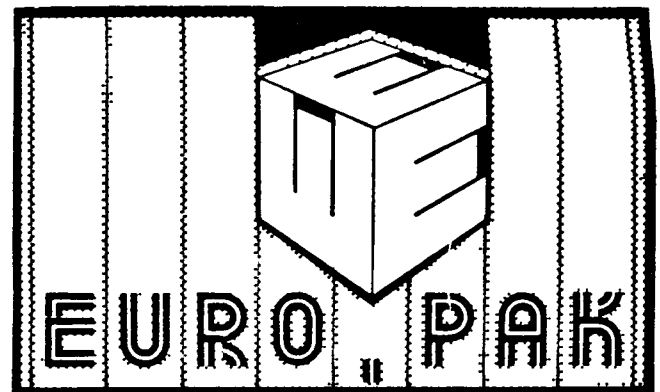
Przyjmujemy zlecenia osobiste, listowne i telefoniczne od poniedziałku do soboty w godzinach od 9 rano do 7 wieczor
393 RONCESVALLES AVE TEL 535-9944

Specjalny serwis - odbiór paczek z domu

Przyjmujemy zlecenia na owoce cytrusowe, kawę herbatę i inne produkty żywnościowe

ZAPAMIĘTAJ

TEN ZNAK

- firma przekazująca rodzinom, instytucjom i organizacjom w Polsce wszelką pomoc od licznie rozszanej po świecie Polonii

Zamowienia na przesyłkę żywności, urządzeń technicznych, odzieżowych i gotowych paczek pakowanych przez rodziny dla rodzin przyjmują autoryzowani przedstawiciele

EURO - PAK

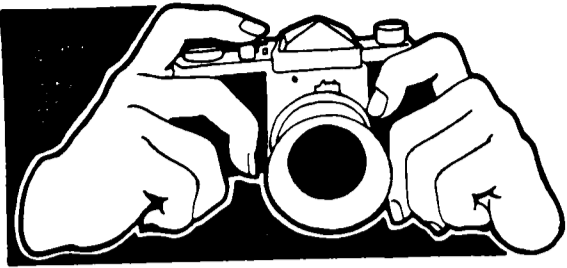
W Polsce paczki dostarczane są do rąk adresata przez znaną ze swej rzetelności polsko-amerykańską firmę

Wszystkie zlecenia przyjmowane przez przedstawicieli EURO-PAK wykonywane są rzetelnie i sumiennie

Zgłoszenia chętnych do przyjmowania paczek i zleceń prosimy kierować na adres

P O BOX 1064, Station B
MISSISSAUGA, ONT L4Y 3W4

1000 O CZU KGB

Droga powrotna wiodła tą samą trasą jak do Moskwy. W tej samej kawiarni w Wiedniu, od tego samego oficera KGB otrzymał swoje kanadyjskie dokumenty. W RFN za 10 000 dolarów, które wpłynęły na jego konto z KGB, kupił najnowocześniejszą kamerę filmową. W Toronto za pośrednictwem jednego ze swoich byłych klientów otrzymał pracę w CBC, jako technik dźwięku, w wolnym czasie uczył się robić filmy.

W ciągu jednego roku jego nazwisko stało się znane wśród producentów filmów reklamowych. Zlecenia załatwił punktualnie, nigdy nie był pijany, pracował o każdej porze i nigdy nie chorował.

W 1966 r. jego zarobek netto wyniósł 30 000 dolarów, z których część zainwestował w nowy sprzęt, aby częściej mógł wypożyczać go CBC.

W tym czasie nawiązał dużo kontaktów z obywatelami kanadyjskimi, którzy jego zdaniem mogli zainteresować centralę w Moskwie.

Mimo to centrala stała się domagała się żeby mniej pracował zawodowo a więcej zajmował się określonymi osobami. To stało się napominanie zaczęło wzbudzać w nim podejrzliwość, a następnie zaczęło go denerwować.

Na początku 1966 r. otrzymał z Moskwy polecenie, aby dwa, trzy razy w tygodniu odwiedzać nocne lokale w celu rozszerzenia kontaktów.

"To idioci - wykrzykiwał Rudi do Ingi - oni myślą, że ważni Kanadyjczycy siedzą w nocnych klubach i rozmawiają o ważnych sprawach. Oni mają za mało czasu na to, dokładnie tak jak ja".

W lecie 1966 Inga została wezwana do Moskwy w celu odebrania pieniędzy i nowego szyfru. Rudi napisał długie sprawozdanie, w którym wyjaśniał, że w nocnych klubach nie zawiera on potrzebnych znajomości i u bywalców tychże nie pozna ich politycznych zaprzyjanych.

Kiedy Inga powróciła z Moskwy, nie przywoziła właściwie żadnej odpowiedzi na jego sprawozdanie, natomiast zaczęła agitować go, aby więcej zajmował się zleconą mu pracą niż filmami. Rudi był wściekły, Indza starała się przemówić do rozsądku, lecz krótkowzroczność centrali i próba przerobienia jego żony na naganiacza doprowadziła go do pasji.

W lutym 1967 r. otrzymali obywatelstwo kanadyjskie. W 10 dni później Rudi zameldował o tym centrali i otrzymał polecenie starania się o wizę pobytową do USA.

W planach Rudiego na przyszłość było osiedlenie się w Kanadzie na stałe, tutaj zbudował sobie już niezłą egzystencję, żona czuła się dobrze w swoim

domu, starszy syn radził sobie dobrze w szkole i czuł się Kanadyjczykiem. Zarabiał dobrze i co najważniejsze, poprzez pracę z filmem poznał wielu ludzi na najwyższych stanowiskach.

Świadomość, że musi opuścić to, co z trudem przez kilka lat budował, doprowadzała go do rozpacz. Kanada była niestety tylko okresowym miejscem zatrzymania się przed przeniesieniem do USA.

Posłusznie więc rozpoczął Rudi poznawanie się z przepisami jakie obowiązują przy staraniu się o wizę przesiedleńczą do USA.

Przy okazji dowiedział się, że fotografem jest w USA wielu, zapisał się więc do Związku Filmowców i Techników Telewizyjnych, aby w swoim wniosku o wizę podać, że posiada także przygotowanie techniczne.

Kiedy w 1968 r. otrzymał wizę, zawiadomiono go z centrali, że musi najpierw pojechać do Nowego Jorku i tam kupić dom we wskazanej dzielnicy, spełniającej określone warunki. Powinien być tak usytuowany żeby nie było przejścia na inną ulicę, aby nie było w pobliżu linii wysokiego napięcia, bez obiektów zakłócających odbiór (wysokie domy, drzewa) od wschodu. Dom powinien stać na jakimś wzniesieniu, aby nie było możliwości podglądania z innych domów lub mieszkań. Na najbliższą sobotę i niedzielę wybrał się Rudi do Nowego Jorku i w końcu znalazł idealnie położony dom na wzgórzu w Hartsdale, Andover Road 5, około 25 km na północ od Manhattan.

Moskwa pochwaliła dobre załatwienie sprawy, poleciła jak najszybciej przenieść się do Nowego Jorku oraz zawiadomiła go, że został awansowany do stopnia majora. W maju powinien przylecieć na parę dni do Paryża, aby otrzymać instrukcje działania na terenie USA.

Pięknego letniego dnia spotkał Rudi, siedzącego na ławce na lewym brzegu Sekwany, Pawła Lukjanowa.

Podczas spaceru brzegiem rzeki Rudi został poinformowany, że tak jak w Kanadzie będzie nieoficjalnym kierownikiem oddziału. Musi stale rozglądać się i nawiązywać kontakty z ludźmi "postępowymi". Będzie także musiał wypełniać dużo więcej dodatkowych zadań, na przykład infiltrować Instytut Hudsona, który KGB uważa za najbardziej rozwinięty ośrodek badawczy USA.

Kiedy rozmawiano o infiltracji Instytutu, Rudi zapytał czy nie powinien zapisać się na Uniwersytet. Wspomniał także, że w jego "życiorysie" zabrakło informacji o wyższych studiach, co może mu utrudniać obracanie się w kołach intelektualnych. Paweł odpowiedział, że

na razie ma próbować jedynie tak jak to jest możliwe ustawić się.

Rudi zajął się swoją pracą filmową i zaczęło mu się coraz lepiej powodzić, klientów miał więcej aniżeli mógł załatwić KGB. Przypomniało mu, że jego praca zawodowa przeszkadza w jego właściwych zadaniach, on musi wykonywać te wszystkie polecenia, które są niewygodne dla oficerów oddziału w Waszyngtonie.

Zlecenia, które otrzymuje do wykonania zaczynają mu się wydawać coraz dziwniejsze. Polecono mu np. zakupić ma-

szynę do pisania, napisać na niej anonimowy list zawierający informacje ze skutkiem sabotażu, przed startem, nastąpi awaria w pomieszczeniach statku załogowego Apollo. List powinien zostać nadany w Atlantycie, adresowany na Przylądek Kennedy. Rudi zadanie wykonał, następnie maszynę do pisania przepiłował na części i wrzucił do kanalizacji.

Proba KGB przerwania za wszelką cenę programu badania przestrzeni kosmicznej nie udało się, list został uznany za kłamliwy.

Zlecenia, według Rudiego były coraz dziwniejsze np. szukanie jakiegoś sowieckiego uciekiniera, który mieszka w Wirginii, nie znając jego rysopisu ani nazwiska. Często bywał wysyłany w bardzo odległe części kraju, aby załatwić zadanie, które on uważał za "śmieszne", mimo iż centrala określała je jako bardzo ważne.

Dalszy ciąg nastąpi
Tym. S. Cech

ZA ŻELAZNĄ KURTYNĄ

● **NRD usuwa automatyczną bron maszynową ze swej granicy z RFN.** Niemcy Wschodnie usunęły ostatnie automatyczne karabiny maszynowe ze swej granicy z Niemcami Zachodnimi. Bron ta zainstalowana na początku lat 70 uruchamiała się automatycznie przez wibracje wywołane przez osobę starającą się przekroczyć granicę. Według niepełnych danych karabiny te zabiły bądź zraniły co najmniej 50 obywateli wschodniemieckich próbujących przedostać się do RFN. Niemcy Zachodnie uczyniły usunięcie wszystkich 55 000 zainstalowanych karabinów maszynowych podstawowym warunkiem przyznania Niemcom Wschodnim olbrzymiego kredytu na bardzo dogodnych warunkach spłaty. Niemniej granica pomiędzy obydwojoma państwami niemieckimi wciąż uchodzi za najbardziej strzeżoną granicę świata i wschodniemieccy strażnicy granicy mają rozkaz strzelania do każdej osoby próbującej przedostać się do Niemiec Zachodnich.

● **Sowiecka indoktrynacja dzieci afgańskich.** Według dyplomatów zachodnich w New Delhi, ZSRR rozpoczął zakrojoną na tysiące indoktrynację dzieci afgańskich w Związku Sowieckim. Pierwsza grupa dzieci w wieku 7-9 lat licząca 870 osób wyjechała z Afganistanu na okres co najmniej 10 lat do ZSRR 5 listopada. Na lotnisku w Kabulu grupę tę zegnął prezydent Afganistanu B. Karmal wraz z małżonką. Reżim Karmala określa sowiecką akcję jako "wspaniałe przyjacielski gest Związku Sowieckiego". Według dyplomatów wcześniej nie powiodła się sowiecka akcja indoktrynacji nastolatków afgańskich w związku z czym

postanowiono indoktrynować od młodszego wieku.

● **Rzez 450 partyzantów muzułmańskich w Afganistanie.** Na początku października oficer sowiecki wydał rozkaz rozstrzelania wszystkich 450 partyzantów muzułmańskich, którzy poddali się w trakcie walk o bazę partyzancką w środkowym Afganistanie.

● **Dwaj uzdrowiciele skazani na więzienie w ZSRR.** Ukazujący się w Kijowie dziennik "Prawda Ukrainy" poinformował, że dwaj uzdrowiciele zostali skazani na kary więzienia. Z informacji wynika, że do kijowskich mieszkan I. Bołotowa i A. Muraczewa przybywało setki osób z całego Związku Sowieckiego by poddać się ich leczeniu. Gazeta podkreśla, że obydwaj uzdrowiciele wykorzystując wiarę przedstawiali się za cudotwórców, a faktycznie byli zwyczajnymi oszustami zerującymi na naiwności i łatwowierności. Nie jest to pierwsza informacja tego typu zamieszczona w prasie sowieckiej w ostatnich latach. Według dyplomatów zachodnich w Moskwie w związku z pogarszającą się stale opieką zdrowotną w ZSRR doszło tam do olbrzymiego rozkwitu leczenia sposobem domowym bądź przez uzdrowicieli.

● **Zwiększone wydatki na zbrojenia w ZSRR.** 1500 delegatów do Rady Najwyższej ZSRR przyjęło jednogłośnie budżet na rok 1985 w wysokości 467,7 miliarda dolarów. Budżet wojskowy ma wynieść w roku przyszłym 22,7 - 7 miliardów dolarów i ma być wyższy o 12% w porównaniu z rokiem bieżącym.

● **Czołowy naukowiec sowiecki otrzymał azyl polityczny w Wielkiej Brytanii.** Rzecznik brytyjskiego ministerstwa spraw wewnętrznych potwierdził informację "Daily Mail", że około roku temu azyl polityczny został przyznany 34-letniemu Aleksandrowi Karaulowowi, czołowemu specjalistcie sowieckiemu od analiz molekularnych, przebywającemu wówczas w Wielkiej Brytanii w ramach wymiany naukowej pomiędzy brytyjską i sowiecką akademią nauk. Według "Daily Mail" jego ucieczka była zatuszowana przez postawiony w niewygodnej sytuacji establishment uczonych brytyjskich.

● **Rosnie alkoholizm wśród kobiet sowieckich.** Dziennik "Sowieckaja Rassija" podał, że gwałtownie rośnie alkoholizm wśród kobiet sowieckich. Głównym powodem kobiecego alkoholizmu jest samotność, a najbardziej ciężkie przypadki alkoholizmu, często beznadziejnie reprezentują kobiety, które nauczyły się pic od mężów. Według dziennika 65% kobiet alkoholiczek to kobiety samotne, albo panny a'bo rozwodki, które szukają w alkoholu emocjonalnej kompensaty, czy udają się do barów w poszukiwaniu mężczyzn. 24,5% alkoholiczek stało się nimi próbując utrzymać swych mężów z dala od ulicy i pijąc dla towarzystwa wodkę z nimi w domu. Dziennik informuje, że dużą grupę alkoholiczek stanowią kobiety zatrudnione w branżach, gdzie jest łatwy dostęp do alkoholu podczas pracy. Według socjologów sowieckich w ZSRR na 10 wolnych mężczyzn sowieckich przypada 17 wolnych kobiet (panien, rozwódek czy wdów).

MUZEUM ADAMA MICKIEWICZA W ISTANBUL — TURCJA

W związku z pismem Jego Ekscelencji Osdemir Benler, Ambasadora Turcji w Otawie, zawiadamiającym o inauguracyjnym otwarciu Muzeum Adama Mickiewicza w domu w którym nasz poeta zmarł, Delegat Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w Kanadzie Książd Prałat F Pluta, wystosował odpowiedniej treści list na ręce Ambasadora z podziękowaniem dla Rządu Turcji za tę wspaniałą inicjatywę. Opiekę nad Muzeum, pamiątkami po zmarłym Poecie, jak i całą administracją zajmuje się Rząd Turcji. Inauguracyjne otwarcie Muzeum, miało miejsce w dniu 4 października 1984 r. Polacy, którzy zamierzają kiedykolwiek odwiedzić Turcję, proszeni są o zwiedzenie Muzeum Adama Mickiewicza, naszego wielkiego poety i patrioty.

Ponizej przytaczamy wyjątki z pisma Ambasadora "Residence of Polish poet Adam Mickiewicz which he spent his last days was inaugurated as State Museum The Building in Beyoglu, Bostan Mahallesi Serdar Omer Sokak Istanbul where he passed away on November 1855 was changed into a museum Now the building, being bought and restored by the Turkish authorities, is inaugurated as a State Museum The museum has 4 large rooms on three stories In the second floor Mickiewicz's poet personality which is dedicated to the struggle for the liberation of Polish and European peoples and his sejour in the Ottoman Empire, and the third floor, his romantic poet personality is reflected His symbolic tomb is on the first floor"

Sekretariat
Delegata Rządu R P
na Uchodźstwie

MONTREAL

Dom - rezydencja

Kongres Polonii Kanadyjskiej-Quebec wraz z Instytutem Dobroczynności zawiadamiają całą Polonię, że powstał projekt budowy domu-rezydencji dla ludzi starszych, polskiego pochodzenia. Na lokatorów tej rezydencji przyjmowani będą wszyscy, mający ponad 60 lat, bez względu na stan majątkowy. Dom będzie posiadał kilkadziesiąt apartamentów typu salon-sypialnia, jedna sypialnia i dwie sypialnie plus kuchnia i łazienka. Komorne będzie pobierane w wysokości 25% od dochodów lokatorów, naturalnie do pewnego maximum. Różnicę pokrywałby Rząd Prowincjonalny. Wysokość renty będzie ustalona później. Przewidywana jest opieka zdrowotna, wspólna jadalnia, sala rekreacyjna, Kaplica itp. Projekt ten zostanie zarejestrowany jako instytucja niedochodowa i samowystarczalna nad którą opieką sprawować będzie Rada Nadzorcza (komitet).

Zakładamy, że projekt ten zostanie sfinansowany przez Central Mortgage and Housing Corporation

Zanim jednak tymczasowy Komitet przystąpi do dalszej pracy, musimy wiedzieć jaka jest opinia Polonii i ile osób czy małżeństw będzie zainteresowanych tym projektem

W związku z powyższym Kongres rozpisuje ankietę i prosi wszystkich zainteresowanych o wypełnienie poniższego formularza i przesłanie go nie zwlekając do Kongresu

Od zainteresowania Polonii i ilości zgłoszeń zależy realizacja projektu. Nazwiska i adresy osób będą nam potrzebne, aby udowodnić odpowiednim czynnikom, że dom taki jest dla Polonii niezbędny i uzyskać fundusze na jego budowę

Imię	Nazwisko	
Wiek	Ilość osób	Tel.
Adres		
Na jaką wielkość mieszkania reflektuje (2½, 3½, 4½)		
Od kiedy		
Prosimy przesłać do Canadian Polish Congress (Q), P O Box 431, Snowdon Station, Montreal, H3X 2H0 Na odwrocie koperty zaznaczyć Ankieta		

Adres redakcji
12453 pavillon, Pierrefonds
Que H8Z 1M6
Korespondenci
Tel 683-2576
Ogłoszenia i prenumeraty
Tel 737-3945, 727-7257

PANI nie paląca, przyjmie wszelką pracę na terenie Montrealu może być opieką nad małym dzieckiem prowadzenie domu, przyjmowanie telefonów w gabinecie lekarskim itp
Oczekuje propozycji
TEL (514) 932 1775 Montreal
w godz 14-16 pon piątek
A-12

TATRA TRAVEL SERVICE LTD PEKAO DEALER - Własc E STASIAK

DOLARY do rąk odbiorcy na konta walutowe kupony do wyboru, mieszkanie samochody
Materiały budowlane maszyny rolnicze
Wszelkie wyjazdy drogą lotniczą i morską Wakacje na południe sprawy paszportowe wizowe sprowadzanie rodzin AGENT PODROZY NA WSZYSTKIE LINIE LOTNICZE SWIATA
3628 St Laurent Blvd
TEL 849-3451 lub 849-5012

Polska Kasa Oszczędności w Montrealu
65 Sherbrooke Str E Suite 103
Tel 845-3534
Oferuje Polonii na wyjątkowo dogodnych warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki i najlepsze oprocentowanie za sumy złożone w Kasie
Kasa otwarta Od poniedziałku do srody między godz 10 00 a 15 00, w czwartek od 10 00 do 19 00, w piątek od 10:00 do 20:00 i w sobotę od 10.00 do 12 00

GABINET DENTYSTYCZNY
Christine E Marczuk, D D S
Barbara B Marczuk, D D S
Ogólne leczenie dentystyczne
Przyjmujemy od poniedziałku do soboty Tel. (514) 934-0181

POLISH INTERPRETERS, TRANSLATORS and TUTORS (Canada) Reg'd POLSKIE BIURO TŁUMACZY

ORAZ
POLISH PROFESSIONAL PERSONNEL (Canada) Reg'd POLSKIE BIURO ZATRUDNIENIA KADR WYKWALIFIKOWANYCH
(w siedzibie Biura Podróży YUL TRAVEL Ltd)
465 St Francois Xavier Street
Montreal Quebec H2Y 2T1
(Metro Place d Armes k Kosciola Notre Dame)

TEL (514) 845-5184, soboty i wieczory - (514) 287-1668
prowadzi solidnie

NINA PIASKOWSKA
Wykonujemy
● Tłumaczenia pod przysięgą specjalizacja teksty prawne
● Legalizacja dokumentów
● Poswiadczenie podpisu
● Załatwianie wszelkich formalności
● Poszukiwanie pracy oraz negocjowanie kontraktów dot zatrudnienia
● Sporządzanie testamentów, aktów notarialnych, etc
● Tłumaczenia dyplomów indeksów, matur książeczek żeglarskich etc
● Załatwiamy wszystko od A do Z w sprawach podróży, tj bilety lotnicze, morskie wynajmowanie samochodów car rental, etc

ZAPRASZAMY PANSTWA DO ODWIEDZENIA NASZEGO BIURA

EMIGRACYJNE "KARŁY"

"Słuszne" uwagi zawsze budzą w tobie popłoch, a "dobre" rady, których podobno wymaga twoja osoba, powodują wprost odwrotny skutek i lekki niesmak na podniebieniu duszy. Niesfornosc konsekwencji czy konsekwentna niesfornosc?

- Co robisz? - pytanie w słuchawce
- Czytam
- Co?
- "Zaplutego karła reakcji"

Z drugiej strony przewodu telefonicznego płynie już znany monolog. Postępujesz bardzo niewłaściwie. Marnujesz czas. Musisz czytać tylko po angielsku. Zrozum, w twojej sytuacji tylko nauka angielskiego ma sens.

Nawracanie nienawracalnego. Nie masz argumentów, pokornie powtarzasz do mikrofonu "Tak, tak, tak". To znaczy dajesz oznaki kulturalnie słuchającego. Milczenie byłoby tu uznane za lekceważenie dobrej woli pomocnie wyciągniętej do telefonu ręki. Tak twoje szanse nawiązania dialogu stają się mierne, a żadne wyjaśnienia twoich potrzeb nie mieszczą się w granicach przywoitego nowo-obywatela kanadyjskiej ziemi. Jeszcze troszeczkę z serca płynących, a z doświadczenia wziętych sloganów na ułatwienie trudnego losu emigranta i słuchawka może powędrować na widełki. Teraz ona w swojej niewzruszonej pozycji nieożywionego przedmiotu manifestuje twą skostniałą postawę - nieskonczenie zły materiał dla oświeconych "naprawiaczy" na przywoite szczytów nowego życia.

Z lekkim westchnieniem ulgi podnosisz ponownie książkę. Ta polska książka jest twoim prywatnym skarbem, a wartość jej wzrasta wprost proporcjonalnie

do ilości głosów przeciwnych jej istnieniu w twym codziennym harmonogramie zajęć. Wszak tylko ona jest twoim kontaktem. Kontaktem na czucie i myślenie po polsku.

Przenosisz się wyobraźnią do Warszawy - Czerwony pajęk w stalowym garniturku mocno pddenerwowany twym tępy uporem milczenia krzyczy - Kontakty! Kontakty! Jakże mieliscie kontakty?

- Książka - odpowiadasz

Jego fioletowa ze złości i nadużywania alkoholu gęba rozdziawia się wysypując stek przekleństw. W chaosie płwociny tylko jedno zdanie wydaje się być dostępne do zrozumienia - Durnie kogo z nas robicie?

Ale tu Kanada i rozłożona gazeta ze zdjęciami zwłok księdza Popietuszki, a obok książka "Zaplute karzele reakcji" Piotra Wozniaka. Te dwa dokumenty zbrodni stanowią dowód ciągłości w tradycji metod stosowanych wobec niepokornych Polaków. Jak można bez istnienia tej książki wyobrazić sobie ogrom cierpienia zadanego księdzu. Wszak torturowali nie tylko zbrodni sadyści, ale wyszkoleni w tym kierunku przez aparat bezpieczeństwa bandyci. Do czego mogli się przyznać maltretowany bestialsko kapłan? Wyniki autopsji wskazują, że przyznał się do prawdy. Prawdy bycia Polakiem.

Ciebie tutaj nikt nie ściga. Żyjesz wtopiony w luksus cywilizacji demokratycznej. A jest nawet w Kanadzie tak demokratycznie, że "obroncy pokoju komunistycznego" wybrali sobie siedzibę tu-tejszego Uniwersytetu na miejsce sch-

CARCARE Co.

ZAPRASZA WSZYSTKICH OBECNYCH I PRZYSZŁYCH KLIENTÓW POD NOWY ADRES
109 Bermondsey Rd. (róg Sunrise Ave (North York))
TEL. 759 - 3561

- Przeglądu zapobiegawczego
- Ocena stanu technicznego
- Naprawy mechaniczne
- Naprawy systemów elektrycznych
- Naprawy urządzeń klimatyzacyjnych
- Samochody osobowe i lekkie dostawcze
- Modele amerykańskie i zagraniczne
- Bezpłatne porady fachowe

MY PRACUJEMY SOLIDNIE!
PRZESZŁO 25 LAT PRAKTYKI ZAWODOWEJ
JOHN BIGNER ANDRZEJ FUKS

dziek świętego przymierza mafii sowieckiej. Tam też podobno można było otrzymać ciosy z wprawnych rąk KGB. A Kongres Polonii Kanadyjskiej popiera pobito takich durni jak ty. Romantykowi walczący piorem na obcej ziemi o wolność dalekiej ojczyzny. A może ten twój wspaniałomyślny poradkiewicz zna układy i chce ratować twe wątłe ciało emigranckie?

Ty jednak czytasz nadal i nie obiecujesz poprawy. Robisz w sobie bunt, który u twych rodaków w Kanadzie ma całkowitą możliwość zaginięcia. I tylko smutno ci, że nie robisz tego polscy działacze i, że nie możesz przeczytać w swojej gazecie komunikatu tej np treści: "Polsce Komitet Obrony Praworządności i ostrzega rząd PRL-u, że wszelkie próby szykanowania i zastraszania ich założycieli mogą tylko jeszcze bardziej pogłębić kryzys i utratę zaufania społeczeństwa polskiego do ekipy premiera Jaruzelskiego. Nie reagujemy w myśl dawnych przywyczajeń - za pozno".

ZOFIA LEMANSKA

POLSKA PRANOJA

Wszystko, co chciałabym napisać będzie czysto subiektywne, oparte na zupełnie prywatnych wrażeniach i obserwacjach. W ten sposób może uda mi się uniknąć zgeneralizowanego myślenia w kategoriach, które powinny być, moim zdaniem, zarezerwowane dla specjalistów dysponujących dużą ilością obiektywnych danych i dystansem do obserwowanych zjawisk. Moją subiektywną obraz rzeczywistości jest z pewnością bardzo wycinkowy, zniekształcony przez silne emocje, a także mało konsekwentny, sądząc jednak, że jest on zbliżony do rzeczywistości, w której żyje pewna, może nawet dość duża część Polaków.

Zacząć można chyba od tego, że w Polsce ludzie dzielą się na pokolenia nie według roczników narodzin, lecz dat uzyskania czegoś, co nazwałabym "podstawową świadomością socjalistyczną" - świadomości, że nie z własnej woli i walczywie bez wyboru żyje się w państwie do głębi wrogim jednostce, w systemie, który każdy indywidualizm, nawet konstruktywny, skazuje na unicestwienie, że realne prawa obywatela, to praca i służba wojskowa (ku chwale ludowej ojczyzny, ale bez pożytku), że postuszeństwo jest cnotą, też zresztą nie zawsze nagradzaną, i że nie ma co liczyć na dobrą wolę władzy. Taką świadomość, w istocie znacznie szerszą i bardziej różnicowaną, łatwiej zdobyć, gdy coś się dzieje - nie nazwę tego kryzysem, bo kryzys jest permanentny - gdy napięcie społeczne dojrzewa do wybuchu. Są więc pokolenia 56, 68, 70, 76, 80, 81 - należą do nich ludzie, którzy brali udział w wydarzeniach tych lat lub też tacy, którym te wydarzenia pomogły zrozumieć niemiłą rzeczywistość, co niekoniecznie zbiega się z osiągnięciem wieku tzw. dojrzałości społecznej.

Wydaje się, że do 76 r. ogół (ci, którzy chcieli o tym myśleć) wiązał pewne nadzieje na zreformowanie realnego socjalizmu ze zmianami personalnymi w aparacie władzy. Później, przy rosnącej świadomości niereformowalności systemu, nadzieje te coraz silniej wiązały się z własną aktywnością, tworzeniem na coraz większą skalę niezależnych ugrupowań i niezależnego obiegu informacji, nieustrukturalizowanych i opartych li tylko na osobistym autorytecie i inwencji organizujących je ludzi. Wpływało to z kolei na wzrost świadomości społecznej i uodparnianie się ludzi na propagandę państwową.

Po ustąpieniu ekipy Gierka państwo-wo propaganda oskarżała ją o spowodowanie kryzysu gospodarczego (po grudniu 81 oskarżano o to Solidarność). Rzucono nawet "na pozarcie" paru eksprominentów, ale świadomość, że winne nie są poszczególne osoby, lecz całkowicie absurdalny system gospodarczy ignorujący realia i polityka prowadząca do "upanstwotwienia" obywateli i stworzenia pustyni społecznej, była już na tyle ugruntowana, iż nowy wódz nie mógł liczyć nawet na odrobinę entuzjazmu, z jakim przyjęto Gomułkę, a do pewnego stopnia także Gierka. Kania był eferemidą i zapisał się w pamięci tylko tym, że nie zdążył zrobić nic bardzo złego. O Jaruzelskim mowiono początkowo jako o człowieku "o czystych rękach" (zapominając o jego udziale w tłumieniu Praskiej Wiosny) oraz osobie nieposzlakowanej uczciwej. Zapewne był on (może jest nadal) typem uczciwego kaprała o specyficznie wojskowej mentalności, dla którego rozkaz jest największą świętością, a ład i porządek (wojskowy!) ideałem życia, kaprała, opanowanego poza tym przez urojenia posłannicze.

Do grudnia 81 postać ta mogła budzić zarówno niepokój, jak rozbawienie lub irytację. Gdy jednak brutalnie i nagle przerwano szesnastomiesięczny okres zachłystnięcia się wolnością i zaczęła się jawna okupacja - śmieszność władzy śmieszyła już tylko miłośników abstrak-

cyjnego humoru, a mniej wyrobionych i bardziej dotkniętych ogarnęła nienawiść. Nawet śmiech stracił jednak wszelką dobroduszość. Zawsze kursowały dowcipy o władzy, ale nigdy chyba nie były one tak jadawite, tak naładowane nienawiścią i pogardą, aż poza granice dobrego smaku - to popularne nazywanie Urbana dupą z uszami, przedstawianie Jaruzelskiego w postaci członka (bynajmniej nie partii) w generalskim mundurze, przemianowanie PRONu na prącie (haselko "PRONcie wzywa"). Część tych dowcipów jest śmieszna, część zbyt wulgarna, ale są one doskonale zrozumiałe, gdyż korespondują z powszechnym nastawieniem. Z powszechności tej wyłączona jest oczywiście część społeczeństwa - oportunisty, ludzie, których nie obchodzi polityka (w Polsce wszystko jest polityką) i o dziwo są jeszcze tacy, przekonani o monopolu słuszności władzy.

Nienawiść nie dotyczy zresztą właściwie wybranych osób personalnie, a raczej o tyle, że symbolizują one znienawidzony system. Nie czyni się wielkich różnic między tzw. liberałami a twardegłowymi (partyjni odtam zwolenników czystego zamordyzmu w stalinowskim stylu). Jaruzelski kreowany jest na przedstawiciela centrum ("komunizm z ludzką twarzą"), co nie ma w rzeczywistości żadnego znaczenia, bo każda władza jest w istocie centralistyczna. Zmienawidzony jest aparat partyjny, partia, MSW, milicja i wojsko. Zmienawidzone jest w zasadzie wszystko, co reprezentuje państwo i władzę państwową: Marionetkowe instytucje wykonywane i manipulowane przez władzę, jak Sejm, PRON, nowe związki zawodowe - otaczane są pogardą.

Nienawiść i pogarda są oczywiście bardzo destrukcyjnymi uczuciami. Poza tym, chociaż mowienie o cechach naro-

dowych jest nonsensem, wydaje się, że tradycja stuleci posiadania najbardziej rozwiniętej w Europie demokracji, a później konieczność bronięcia ciągłości kultury sprawiły, że Polacy są raczej mało skłonni do fanatyzmu i niezbyt krwiożerczy. Przypomina mi to, jak w pierwszych dniach stanu wojennego (czyli wojny, bo tak to prawie wszyscy nazywają) ustaliliśmy, że "czerwonych" należałoby właściwie unicestwić fizycznie (to takie eleganckie określenie czystki, zaczerpnięte z oficjalnych opisów) i natychmiast padło pytanie, na które nie znalazłymi odpowiedzi - kto to zrobi? Przez zbyt długi czas własna godność (wytarte słowo nadużywane przez władzę) była jedyną bronią bezbronnym ludzi, aby przez akt terroru mogli łatwo postawić się w jednym szeregu ze zmienawidzoną władzą, która ma dotychczas monopol na zorganizowany terrorizm. Oczywiście może się zdarzyć,

Trzymanie jej w ryzach

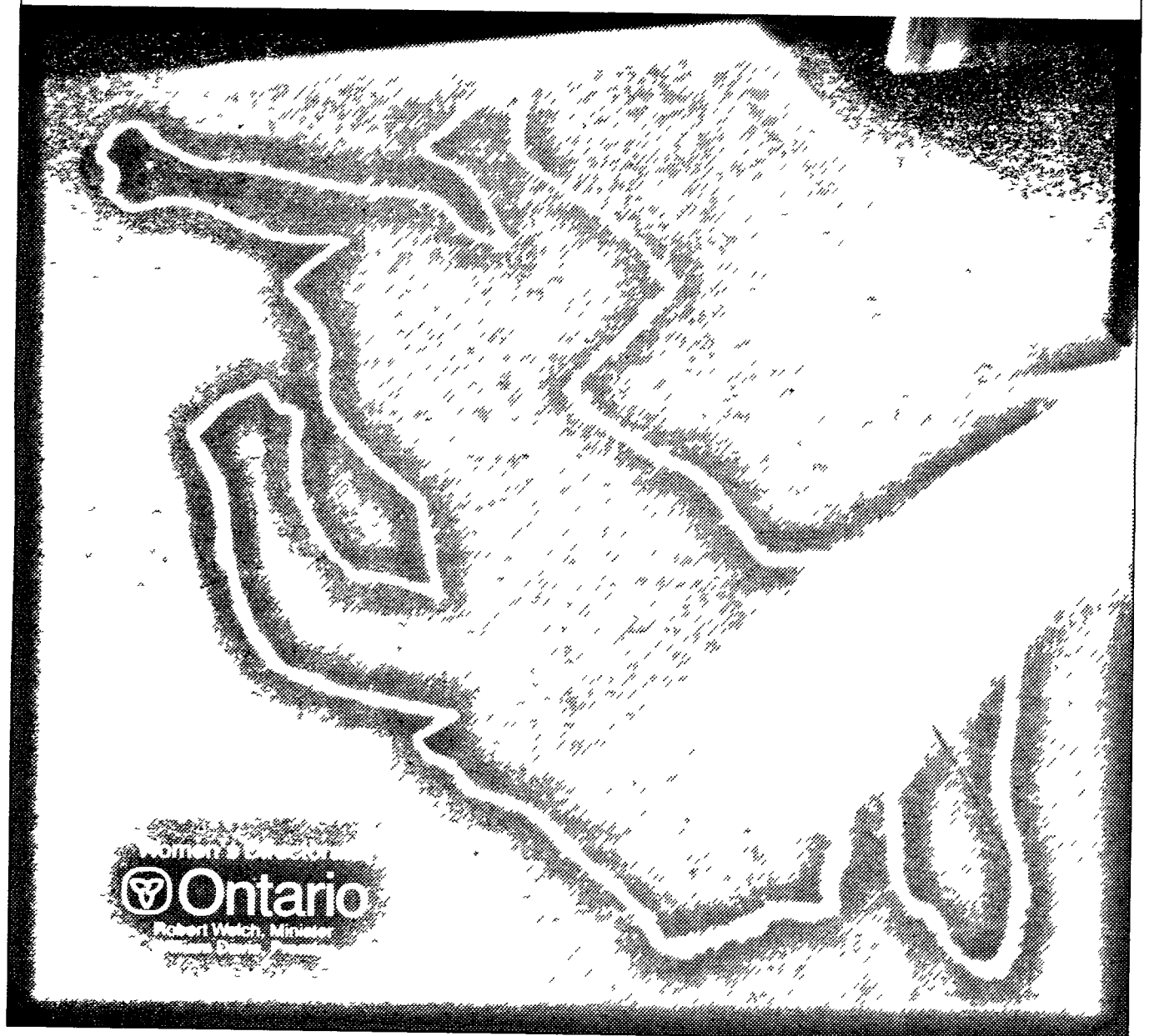
To coś co mogliście słyszeć, ale coś o czym się nie dyskutuje, a jest to brutalnie realne. Corocznie jedna na dziesięć kobiet jest upokorzona przez swego męża, słownie i zbita fizycznie przez swego męża do utraty przytomności, do konieczności leczenia szpitalnego lub nawet do śmierci.

W rzeczywistości co piąte morderstwo w Kanadzie to morderstwo zaborstwa żony.

Oczywiście użycie siły jest sprzeczne z prawem. Przemoc względem żony jest szczególnie chydna. Dzieci, które się wychowują w takim domu przyzwyczajają się do takich układów i potem przekazują złe tradycje dalej.

Pora przerwać ciszę na temat maltretowania żon

po dalsze informacje prosimy pisać
Break the Silence
Queen Park
Toronto, Ont M7A 1N3

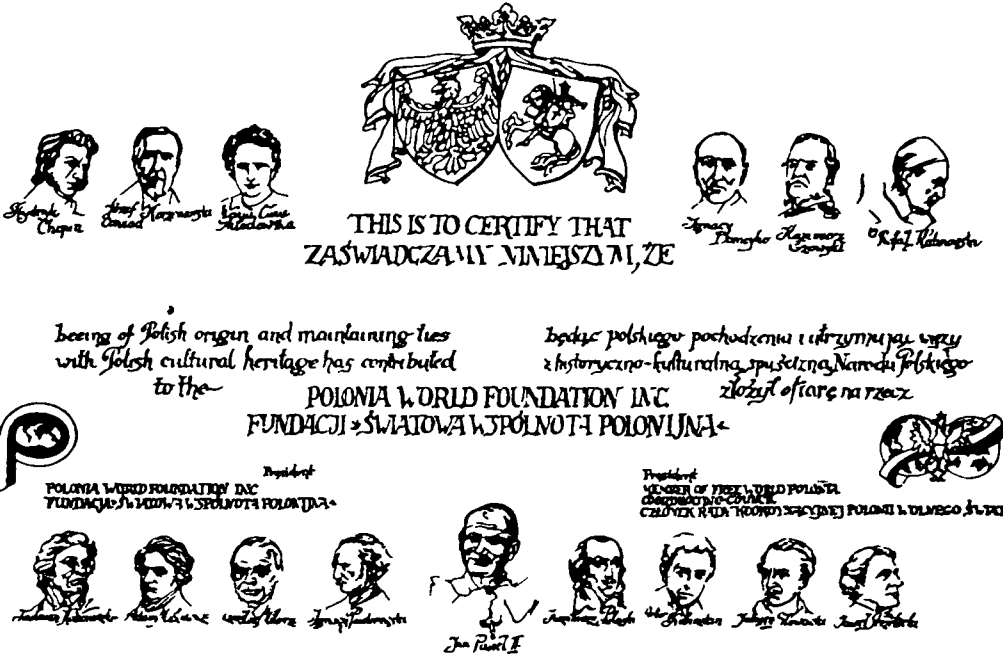

ze doprowadzeni do ostateczności ludzie wyjdą na ulice nie po to, aby pokojowo demonstrować, skandować hasła i bronić się (głównie ucieczką) przed atakami milicji i ZOMO, ale żeby dać upust nienawisci i odpowiedzieć przemocą na przemoc, ale byłoby to zaskakujące i jakies nieadekwatne

Na razie ludzie radzą sobie z własną nienawistią rozmaicie. Najbardziej aktywni, najlepiej zorientowani wymykają się jej poprzez działanie - utrzymanie niezależnego obiegu informacji, prowadzenie badań, rozwijanie ruchu oświatowego, niezależnego harcerstwa, organizowanie pomocy dla prześladowanych i uczestniczenie w akcjach organizowanych przez Kościół. Inni płacą składki, kupują, czytają i rozpowszechniają książki i prasę, uczestniczą w demonstracjach i po prostu pracują z pożytkiem dla innych. Jest także bardzo wielu ludzi, którzy nie mają możliwości albo nie umieją wywalczyć sobie niezależności, znaleźć pola działania. Bardzo często ich frustracja spowodowana brakiem perspektyw, bezradnością i brakiem poczucia sensu życia wyladowuje się w codziennych narzekaniach, agresywności, nerwicach i depresjach. Szerzy się popierany przez państwo alkoholizm - wbrew pozorom działaniom zapobiegawczym rozpamiętanie społeczeństwa jest ewidentne, a po pewnym spadku spożycia alkoholu w okresie Solidarności, obecnie obserwuje się stały, szybki wzrost. Alkohol jest najłatwiej dostępnym "dobrem powszechnego użytku", pozwala odepnąć społeczeństwo, kanalizować niezadowolenie, a jednocześnie ściągając pieniądze z rynku (Polski Monopol Spirytusowy jest najbardziej dochodowym przedsiębiorstwem w Polsce, ma roczne zyski większe, niż cztery następujące po nim na liście przedsiębiorstwa państwowe - w tym Płocka Petrochemia i Puławskie Azoty)

Najbardziej spektakularną i swoistą (z tych powszednich) metod rozładowania stresu są jednak "minuty nienawisci". Okazji do nich dostarcza codziennie prasa, radio i telewizja. Wieczorami miliony ludzi siadają przed telewizorami i oglądają dziennik, słuchają przemówień albo propagandowych audycji publicystycznych. Częściowo robi się to dla uzyskania informacji, bo przy pewnej wprawie z belkotu i niedomowien można czasem coś wyluskać. Przy okazji załatwia się jednak jeszcze coś - pozbywa całodziennego ładunku nienawisci. Do tego nie trzeba nawet rozszyfrowywać wiadomości. Wystarczy widok znieprawionych twarzy, znieprawione głosy, znieprawiona nowomowa. Ludzie klną, złorzeczą i obrzucają wyzwiskami nielubiane osoby, co zmienia ich wystąpienia w coś w rodzaju wystawienia pod pręgierz. Są także inne szkoły. Można śledzić postępy zmian psychicznych (ulubiona rozrywka pewnego zaprzyjazznionego doktora psychologii), wylawiać objawy manii prześladowczej, urojen wielkościowych (głównie Rakowski) lub postannicznych. Można wylawiać nonsensy, nielogiczności i błędy językowe (szczególnie smakowite u tow Kiszczaka). Można wreszcie milczeć i tylko pielęgnować determinację przeżycia, wbrew wszystkim uważającym się za władze. Te dziwaczne obrzędy odprawiane przez część Polaków wyglądają z zewnątrz na samoudręczanie się i w zamierzeniu tworzą programowy demoralizacji i ubezwłasnowolnienia, ale często pomagają własnie zebrać siły do przeżycia następnego dnia - no bo jak dać się zgnoić władzy, która z tak bezwstydnym ekshibicjonizmem obnaża swoją nicosc moralną, często prymitywizm, a bywa także, ze własny strach?

OLA, C

Co to komu da, że sobie oprawi Dyplom Polskiego Pochodzenia i powiesi na ścianie? Czy nie prościej zapisać się na członka sympatyka Fundacji "Światowa Wspólnota Polonijna" i nosić estetyczny znaczek światowego polonusa? A jednak wśród wielu rodzin, lub w gronie przyjaciół czy znajomych jest ktoś dla kogo Dyplom taki otrzymany w upominku, lub w prezencie gwiazdkowym będzie czymś podobnym do "Pana Tadeusza" dla Sienkiewiczowskiego "Laternika" lub do wpisania się przez ukochaną osobę do pamiętnika paniątki, która chociaż nie mówi po polsku to wie, że jej dziadkowie z tego Kraju pochodzą, a więc i jej korzenie religijno-kulturalne tam sięgają.

Dyplom Polskiego Pochodzenia łączy nas w jedną rodzinę emigracyjną poprzez Poczet Wybitnych Polaków na emigracji lub zesłaniu. Umieszczone tam postacie są pięknym przykładem pracy dla Polski Niepodległej przez wykorzystywanie za granicą swego serca i rozumu dla pracy i oświecenia na rzecz kraju osiedlenia przy jednoczesnym reprezentowaniu sprawy polskiej wśród współmieszkańców. Staralem się ułożyć poczet ten w taki sposób, abysmy prawie w każdym kraju osiedle-

nia lub zesłania znaleźli historyczne lub współczesne przykłady, które mogą być nam wzorem godnym do naśladowania. Powyżewidzimy reprodukcję zmniejszoną (oryginał 9 x 12 na pergaminie) Dyplomu, który jest rozprowadzany we wszystkich krajach osiedlenia, wkrótce także w języku francuskim, a następnie hiszpańskim, wraz z opisem postaci tam umieszczonych. Dyplom w dowód przyjazni polsko-czeskiej wykonał artysta czeski Pan George Kaiser za co w tym miejscu wyrazamy mu nasze serdeczne podziękowanie. Dyplom już teraz można nabyć przesyłając pocztą należność (za pokwitowaniem do rozliczenia podatkowego w Kanadzie) w wysokości \$ 20 - wydanie brązowe, \$ 50 - wydanie srebrne, \$ 100 - wydanie złote, do Delegatury POLONIA WORLD FOUNDATION INC w Kanadzie. Pani A. Gettlich, Polish Canadian Congress, 288 Roncesvalles Ave Toronto, Ont. M6R 2M4.

Nabycie Dyplomu uprawnia do zakupu znaczka Światowej Wspólnoty Polonijnej za \$ 5 -

JERZY GONERKO

POCZET WYBITNYCH POLAKÓW NA EMIGRACJI LUB ZESŁANIU

Fryderyk Chopin, 1810-49, 1896/7 piastuje stanowisko Francja, wybitny kompozytor i Administrator Prowincji Ontario pianista, którego utwory wykonywane są na całym świecie. Ojciec Rafał Kalinowski, 1835-1907, Rosja, oficer Carskiej Armii, włącza się do oddziałów Powstania Styczniowego. Zesłany na 10 lat na Sybir, emerytura wspaniała powieściopisarz angielski Maria Curie-Skłodowska, 1867-1934, Francja, odkrywczyni nowych pierwiastków polonium i radu. Dwukrotna laureatka Nagrody Nobla. Ignacy Domeyko, 1802-1889, Chile, Filomata przyjaciel A. Mickiewicza, po powstaniu emigruje przez Paryż do USA, a następnie w roku 1842 do Kanady, gdzie jest projektantem i nadzorcą budowy wielu mostów, dróg lądowych i wodnych między innymi, "Mostu Przyjazni" przy wodospadach Niagary. W latach

KOMISJA EDUKACYJNA Credit Union św Stanisława i św Kazimierza serdecznie zaprasza Polonię na odczyt pt MARTYROLOGIA POLSKICH DZIECI KTORY WYGŁOSI KS L KROLIKOWSKI, OFM, CONV

w niedzielę 16 GRUDNIA o godz 3 po poł przy 220 Roncesvalles Ave

Wstęp wolny PODANA BĘDZIE KAWA

113 114

BAL SYLWESTROWY

Powitaj Nowy Rok na tradycyjnym Balu Sylwestrowym, 31 grudnia 1984 r w godz od 8 wiecz do 1 po pln w Grupie 5 ZPWK, 28 Heintzman Ave, Toronto Wstęp tylko \$20 od osoby

Do tanca przygrywa orkiestra Gene Kus W cenie biletu zapewniamy

- dwie ale, balową i bankietową
- orkiestrę i disc jokey
- gorącą, domową kolację
- szampan francuski (na 8 osob)
- atrakcyjny program
- cenne nagrody na konkursach (krolowa balu i inne)
- bezpłatny parking

Rezerwacja i odbior zaproszen 28 Heintzman Ave w godzinach od 3 do 10 wiecz gospodarz Grupy F Komka, tel 769-0017, sekretarz fin A Przybyszewska, tel 259-3608 po 6 wiecz

Dzwon dziś Ilość miejsc ograniczona

Jedną z immanentnych cech systemów totalitarnych jest blokada informacyjna. Państwo komunistyczne jest monopolistą w większości działów produkcji, także i w dziale produkcji informacji. W przeciwieństwie do państw demokratycznych, gdzie informacja jest mniej lub więcej obiektywnym odzwierciedleniem rzeczywistości, w komunistycznych państwach totalitarnych informacja jest składową aktualnej linii politycznej rządzącej partii.

O ile w państwach demokratycznych dobor, naswietlenie bądź interpełacja informacji może prezentować interesy pewnej grupy ludzi, którzy kontrolują dane wydawnictwo, przy mnogosci tych ostatnich praktycznie mamy do czynienia z wielorodnością opinii publicznej. Istnieje zatem możliwość wyboru, o którym decyduje czytelnik, kupując taką czy inną publikację ergo akceptując linię polityczną tam prezentowaną. W systemie, gdzie monopolistą w każdej dziedzinie życia jest państwo kwestia wyboru nie istnieje. Państwo totalitarne traktuje informacje podobnie jak artykuły wytwarzane przez upaństwowione środki produkcji, jako jeden ze swoich wyrobów niezależnie od przeznaczenia na rynek wewnętrzny czy też zagraniczny, choć te ostatnie jako produkt eksportowy są bardziej wyglądzone i dopracowane ()

Będąc monopolistą o praktycznie nieograniczonych środkach finansowych aparat informacyjny państwa totalitarnego czuje się nieskrępowany w swym działaniu będąc pozbawiony jakiegokolwiek kontroli społecznej ()

W POSZUKIWANIU OBIEKTYWIZMU

W tym celu, aby zachować obraz rzeczywistości zgodny z oficjalnym punktem widzenia państwo totalitarne stara się nie tylko nie dopuścić do przepływu informacji niezależnych na zewnątrz. Przede wszystkim stara się wpłynąć na akredytowanych u siebie przedstawicieli zagranicznych środków przekazu, aby korzystali wyłącznie z informacji dostarczanej im oficjalnymi kanałami. Jeśli chodzi o akredytowanych dziennikarzy państw socjalistycznych z tymi nie ma problemu, gdyż są oni dociekliwi, wnikliwi i żądni obiektywnej prawdy tylko podczas pobytu w państwach demokratycznego zachodu.

Będąc "u siebie" czyli po wewnętrznej stronie "żelaznej kurtyny" ich ambicje zawodowe są w pełni zaspokajane przez cotygodniowe spotkania z Rzecznikiem Prasowym Rządu, który jest ich jedynym dostawcą informacji. Inaczej wygląda sprawa z większością dziennikarzy państw zachodnich bądź rozwijających się, których powyższe źródło informacji nie zaspokaja na tyle, aby się nie rozejrzeć za innym. Zgodnie z na ogół powszechnie stosowaną teorią obiektywizmu wymagającą zbadania obydwu konfliktowych punktów widzenia, szczególnie, gdy informacje z nich pochodzące wykluczają się nawzajem, dziennikarze państw zachodnich akredytowani w państwach monopolu informacyjnego starają się zebrać w celach choćby porównawczych, inne informacje niż oficjalne.

Jest wówczas rzeczą oczywistą, że tacy dziennikarze stają się źródłem zainteresowania odpowiednich resortów wewnętrznych dbających o harmonię stosunków także i na linii zewnętrznej z działem informacji zewnętrznej wyłącznie.

NIEPRZYJEMNOŚCI

Tak długo jak informacje przekazywane przez nich do macierzystych firm, które prezentują w państwie totalitarnym będą w niewielkim stopniu różniły się od oficjalnego punktu widzenia, tak długo dziennikarze ci nie będą narazeni na różnego typu nieprzyjemności. Z chwilą jednak, gdy podawane przez nich wiadomości odbiegają znacznie lub też kategorycznie oponują informacjom przedstawianym

punkt widzenia państwa udzielającego akredytacji, zaczyna się seria problemów. Oskarża się ich wówczas o rozmaite rzeczy, o politykę antypaństwową, o podsycanie nastrojów antynarodowych, o wrogosc do odmiennego systemu, o kontakty z opozycją czy też podziemiem, gdyż zgodnie z logiką władzy totalitarnej, wszelkie przeciwstawne oficjalnemu punktowi widzenia informacje muszą mieć źródła w kręgach opozycyjnych. Narazeni są też na rozmaite szykany, od kontroli miejsca zamieszkania (rewizje, naloty) poprzez zakaz opuszczania miejsca pobytu (szczególnie w ZSRR) co w wypadku, gdy grozi wydarzeniem rozgrywanym poza miejscem zakwaterowania jest praktycznie środkiem uniemożliwiającym wykonywanie zawodu.

Dochodzi do tego jeszcze seria nieprzyjemności dokonana pod sferą obowiązujących przepisów prawnych "Nieznani sprawcy" dokonują właman do mieszkań zabierając jedne materiały, a podrzucając inne, które mają dowiesć kontaktów z "podziemiem", jeśli nie wręcz z obcym wywiadem.

TRUDNOŚCI

Zmniejsza się i staje bardziej nieregularna korespondencja wewnętrzna i zagraniczna, następują trudności podczas korzystania z telexu czy telefonu, natomiast zwiększa się częstotliwość wezwań na rozmowy do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych czy Interpressu, gdzie przedstawiciele systemu poruczają w tonie nie znośnym sprzeciwu, jak wygląda sytuacja w kraju, który rzekomo prezentują i jakie winno być odzwierciedlenie tego w informacjach przesyłanych na zewnątrz. Oczywiście w różnego typu sytuacjach następuje zwiększenie lub zmniejszenie powyższych form nacisku. Tuz po wprowadzeniu stanu wojennego w PRL wyłączono wszelkie połączenia telekomunikacyjne z zagranicą, skasowano połączenia lotniczo-promowe, wprowadzono godzinę policyjną efektywnie ograniczającą możliwość poruszania się poza najbliższą okolicą. W ten sposób praktycznie uniemożliwiono wszelkim korespondentom zagranicznym wykonywanie swych obowiązków, o co reszta chodziło, aby władza uzasadniająca wprowadzenie stanu wojennego nie natrafiała na odmienną argumentację krytykującą mądrość i konieczność tego czynu.

WERYFIKACJE

Warto dodać, że tuz przed stanem wojennym liczba dziennikarzy akredytowanych w Warszawie wynosiła około 700 - najwięcej od sierpnia 1920, kiedy to trwała bitwa warszawska oddziałów Wojska Polskiego z nadchodzącą Armią Czerwoną. Kontrola takiej liczby niezależnych osobników, choć technicznie dla MSW możliwa, jednak wobec innych priorytetów wydawała się bezzasadną. Dlatego arbitralnie postanowiono wydalic większość ich z kraju, resztą zaś unieszkodliwic odcinając od źródeł informacji i przekazu stronę "wychowawczą" przesuując na

Kontrola akredytowanych dziennikarzy P R L 81 - 84

inny czas. W miarę jak stawało się oczywiste, że "coupe d'etat" unieszkodliwił opozycję, pomyślano także o rozluźnieniu zarządzeń, które uniemożliwiały pracę dziennikarzy zagranicznych. Po kilku tygodniach wprowadzono łączność telekomunikacyjną, włączono telexy i telefony, po kilku dalszych zezwolono na poruszanie się po kraju. Z drugiej strony MSW też ułatwiło sobie pracę kontrolną nad dziennikarzami zagranicznymi. W wyniku przeprowadzonej weryfikacji, wydano większość z kraju, co miało być ostrzeżeniem dla pozostałych, aby nie przejawiali daleko idącej niezależności (historia obecnie się powtarza, w związku z powstaniem Komitetów Ochrony Praworządności Rzecznik Prasowy Rządu PRL ostrzega, że korzystanie z informacji przedstawianych przez Komitety jest naruszeniem statusu korespondenta zagranicznego oraz przepisów wewnętrznych państwa). Jednocześnie w walce oficjalnie interpretowanej linii wydarzeń z niezależną informacją nastąpiło przesunięcie punktu ciężkości. Rozpoczęto kampanie propagandowe nakazującą każdemu "prawemu" obywatelowi ograniczenie lub całkowite wyeliminowanie kontaktów z obcokrajowcami, przede wszystkim z dziennikarzami zagranicznymi.

PERSWAZJE

Władza starała się wykorzystać wszelkie niezależne źródła informacji, licząc ze z chwilą uczynienia pustki informacyjnej uczyni się społeczeństwo państw zachodnich bardziej podatne na akceptację oficjalnej linii propagandy.

Tego typu "perswazja" odniosła tylko częściowy skutek w odniesieniu do większości ekip telewizyjnych. Jest ogólnie przyjęte, że obraz telewizyjny szczególnie transmitowany na "żywo" posiada największą dozę obiektywizmu, ponadto najbardziej przemawia do konsumenta środków masowego przekazu. Jednak praca dziennikarza telewizyjnego jest o wiele cięższa niż prasowego, gdyż działa w grupie przynajmniej dwuosobowej z widocznym sprzętem.

Także trudniej jest mu uzyskać świadomych i nieprzypadkowych informatorów gotowych wystąpić przed kamerami, mimo to biorąc pod uwagę wagę informacji przekazywanej na "żywo" jako bardziej wiarygodnej i obiektywnej w swym oddziaływaniu na słuchacza - gra warta jest ryzyka. Dlatego wszelkie próby filmowania demonstracji bądź też innych niewygodnych dla propagandy momentów, które oficjalnie "nie miały prawa mieć miejsca" narazone były z góry na niepowodzenie. Zwykle siły "porządkowe" MSW potrafiły wcześniej izolować ekipy telewizyjne i uniemożliwić im zadanie. Jeżeli choć częściowo udało się sfilmować wydarzenia niewygodne dla oficjalnej linii propagandowej, wówczas zwykle zatrzymywano ekipę w celu zarekwirowania filmów (Ekipa C B C 3 maja 1982 została zwolniona dopiero po kilkunastogodzinnym przetrzymaniu na komisariacie MO poprze-

dzonym aresztowaniem i "szarpaniną" w celu skonfiskowania filmów). Inna forma nacisku ze strony władz PRL to stosowanie odpowiedzialności zbiorowej w stosunku do przedstawicieli danego koncernu prasowego. Jeśli nadawane przez audycje bądź informacje nie podobają się w państwie którego dotyczą, wówczas następuje retorsja nie w stosunku do producentów, którzy nie są w zasięgu możliwości ukarania, ale w stosunku do znajdujących się w pobliżu korespondentów (wydalenie Tim Sebastian w 1982 i rok później Kevin Ruane przedstawicieli B B C jako odwet za niezależność rozgłosni w ocenie wydarzeń w PRL).

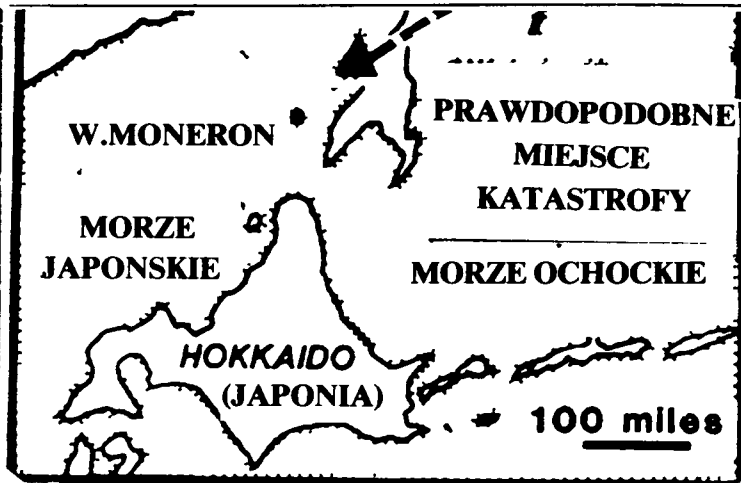
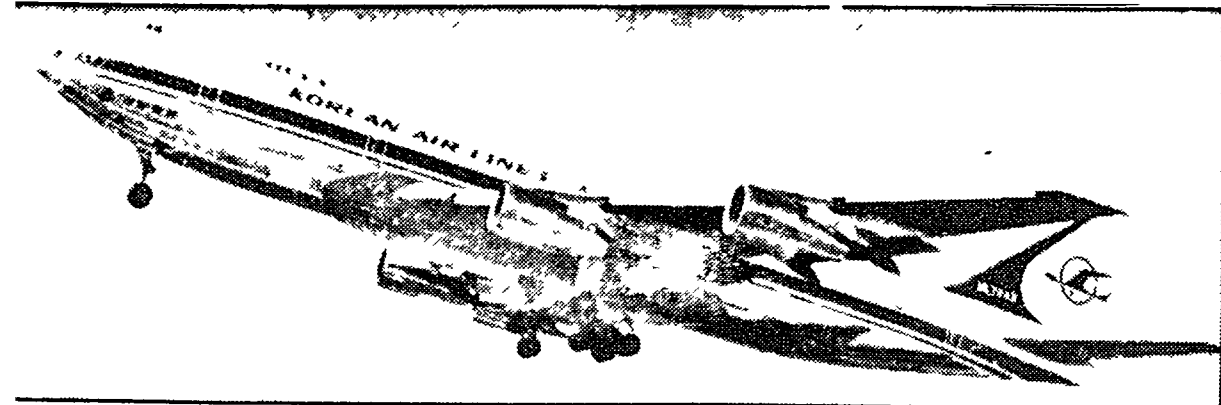
REPRESJE

Represje zastosowane wobec przedstawicieli U P I jako firmy amerykańskiej miały wieloraki charakter. Aresztowano 12 stycznia 1983 Ruth Gruber zwolniono po 24 godzinach, zatrzymując jej polskie współpracowniczki A Olszewską i B Turek. Powodem było znalezienie (uprzednio podrzuconych) materiałów zawierających zdjęcia obiektów wojskowych tak ważnych dla obronności kraju jak baraki ZOMO. Wydalenie korespondentki wraz z zamknięciem biura spowodowało nie tylko protest rządu USA, ale także retorsje w postaci wydalenia korespondenta PAP w Washington S Głębńskiego. Rzeczywistym powodem zamknięcia biura U P I była wnikliwa ocena sytuacji w Polsce oraz treść informacji, zwykle różniące się od oficjalnej wersji wypadków.

Różbieżność ocen mogącą spowodować wydalenie akredytowanego dziennikarza dotyczy nie tylko kwestii interpretacji spraw socjalno-politycznych na punkcie których komunistyczny system totalitarny wydaje się być szczególnie wrażliwy. Także przekazywanie pozornie niegroźnych dla systemów wydarzeń nie posiadających powyższych implikacji jak opis drugiej pielgrzymki Ojca Świętego w czerwcu 1983 może się stać powodem wezwania do MSW i udzielenia ostrzeżenia co doświadczył H Kurta korespondent "La Suisse" i "La Libre Belgique".

OCHRONA INFORMATORÓW

Na dziennikarzach państw zachodnich akredytowanych w Polsce czy innym państwie realnego socjalizmu oprócz obowiązków zawodowych jeszcze jedno bardzo poważne zadanie. Jest nim ochrona źródła nieoficjalnej informacji. Uzyskane tą drogą materiały muszą być przedstawione w ten sposób, aby służyć specjalnie w razie ich przechwycenia w kraju akredytacji bądź publikacji, nie mogły zidentyfikować żadnych osób je dostarczających ani nie mogły dojść do żadnych wniosków wiodących do zneutralizowania bądź unicestwienia niezależnych źródeł informacji. Wszelkie kontakty z "podziemiem" w państwie totalitarnym wymagają szczególnego uczulenia. Korespondenta w razie "wpadki" narazą to przetrzymanie naj-

KARTKI Z PODRÓŻY

Lecę samolotem Boeing 747 Koreańskich Linii Lotniczych tą samą trasą na której 1 września 1983 gdzieś po godzinie 3 nad ranem, na południowy wschód od Sachalinu wydarzył się bezprecedensowy wypadek w dziejach awiacji. Pod pretekstem naruszania obszaru powietrznego ZSRR zestrzelono identyczny - jakim lecę - samolot pasażerski należący do Koreańskich Linii Lotniczych (oznakowanie lotu KAL 007). Fala oburzenia wywołana tym niczym nie sprowokowanym incydem zdołała już opasć, jej sprawcy jak na razie uniknęli karzącej ręki sprawiedliwości. Wprawdzie marszałek Ogarkow ówczesny wiceminister obrony ZSRR w gestii którego leżała ochrona bezcennych obszarów powietrznych Kraju Rad, odszedł na mniej eksponowane stanowisko Szefa Akademii Wojskowej, lecz skąd mogę mieć gwarancje że jego następca będzie mniej czujny i zezwalający na bezkarne buszowanie "niezidentyfikowanych obiektów latających" tuż w pobliżu granic pokoj miłujących państwa.

Co robi też pilot nr 805 któremu przypisano celne wystrzelenie rakiety? Czy jest dziś na służbie w obronie umiłowanego kraju, któremu służy pełnią swych proletariackich sił? Czy też korzystając z chwili dobrze zasłużonego odpoczynku pije "Moskiewską" w kasynie czy też jak przystało na proletariusza brata się z mechanikami w hangarze pijąc wspólnie płyn hamulcowy? A może w ramach zadzierzgnięcia sojuszu wojska z ludem udał się do pobliskiego kolchozu, gdzie degustuje świeżo utoczoną cysternę bimbru?

A może dręczony wyrzutami sumienia postanowił nie przyczynić się do dalszego wzrostu zestrzelen "niezidentyfikowa-

nych obiektów latających" zapełnionych kobietami, dziećmi oraz nieuzbrojonymi mężczyznami.

Nie to tylko pobożne życzenie. Prawdziwy człowiek radziecki jakim niewątpliwie jest pilot 805 godny następcą Czeluskinow, Czkałowow czy Pokryszkinow nie posiada sumienia, które jest tworem burżuazyjno-klerikalnej wyobraźni. Prawdziwy człowiek radziecki posiada wyłącznie świadomość socjalistyczną, która zawsze jest zgodna z interesami państwa. Niestety obecne poczynania naszego ubiegłorocznego bohatera, który tak wspaniale zlikwidował 269 potencjalnych wrogów pierwszego na świecie państwa robotników i chłopów nie stanowią tematu dalszych dygresji, natomiast stanowią temat tajemnicy wojskowej.

Dodatkowym powodem zestrzelenia oprócz ewidentnego i brutalnego naruszenia obszaru państwa miłującego jak już powiedzieliśmy pokoj, było niezbitie udokumentowane szpiegostwo uprawiane przez załogę samolotu koreańskich linii lotniczych, a także chwilowo nieudowodnione, ale poszlakowo przyjęte szpiegostwo potencjalnie mogące być uprawiane przez pozostałe 256 osób, które placąc koreańskim liniom lotniczym za bilety mogły w ten sposób stać się płatnymi agentami koreańskiej CIA, która jak wiadomo kontroluje wszystko co koreańskie. Koronnym zaś dowodem tej nieudolnie organizowanej prowokacji był fakt nadania jej przez prowydowców numeracji lotu 007. Wiadomo przecież każdemu kto oglądał bądź czytał o przygodach Jamesa Bonda że on sam jest oznaczony podobnym kryptonimem, natomiast pracodawca J.B. jest "Her Majesty Service" jakim to eufemizmem oznaczają Brytyjczy rojalisci swoją firmę przeznaczoną do "brudnej roboty". Było to duże niedopatrzenie inicjatorów tej nikczemnej akcji szpiegowskiej dzięki czemu ludzie radzieckiego kontrwywiadu od razu wiedzieli w czym rzecz, a wraz z nimi co światlejsze umysły polonijne, które bez zastanowienia przyjęły tak niepodważalną i logicznie słuszną wersję.

Z niepokojem przeglądam swój bilet czy aby nie dałem się nieswiadomie wciągnąć w następną akcję szpiegowską? Lecę wygląda że nie. Lot oznakowany jest 017, a takiego agenta jeszcze nie ma w związku z mentalnością radzieckich sędziów śledczych lat 30-tych (no i nie tylko nie bądźmy drobiazgowi) lepiej jest rozstrzelać stu niewinnych niżli dać ujść jednemu winnemu, mam jakieś szanse na przeżycie tej podniebnej eskapady. Rozglądam się jeszcze po wnętrzu samolotu jako iż numeracją numeracją, a zgodnie z przysłowiem "nie wiedzą sąsiedzi kto koło kogo siedzi". Trzy rzędy przede mną pasażer w ciemnych okularach, dwa za mną inny łypie zza przymrużonych zrenic. Niedobrze jeśli nie są szpiegami to jeszcze w trakcie lotu mogą dać się zwerbować. Trochę kobiet i dzieci, ale to nie ma znaczenia - prawdziwy pracownik tajnych służb potrafi się przebrać i ucharaktery-

zować na każdego. Radziecka służba kontrwywiadowcza zna te numery. Są to typowe oznaki szpiegowskie zdaniem ekspertów "za żelaznej kurtyny" jednak pocieszam się w duchu, że nie będzie to jeszcze wystarczający powód do zestrzelenia samolotu - no chyba żeby znowu leciał w pobliżu stojących na straży pokoju rakiet, ale to - to już co innego.

Niepocieszony tymi spostrzeżeniami nucę sobie refren piosenki z Festiwalu Piosenki Prawdziwej jaki miał miejsce we wrześniu 1981 w gdańskiej Oliwie, jednak dokonując pewnych zmian tak że zamiast "Matulu, matulu jadę do Kabulu" prywatna wersja brzmi "Matulu, matulu lecę do Seulu". Ogólny duch melancholijny jednak pozostaje, zresztą nic dziwnego bo na obydwu trasach strzelają, a to czy na ziemi czy w powietrzu zabitym nie robi dużej różnicy.

Są też elementy radosniejsze eskapady. Własnie dowiedziałem się, że wdowa po Senatorze Larrym McDonald, który zginął na pokładzie KAL 007, Catherine leci do Tokio inną trasą co może odwrócić w jakiś sposób czujność i uwagę radzieckich myślicieli. W końcu to Ona, a nie ja jestem szefem "John Birch Society".

Rozbudzona strachem wyobraźnia traktuje każde drgnięcie samolotu jako unik przed wystrzeloną raketą, każdą zmianę kursu czy wysokości jako chęć wyjścia z wszechwidzącego oka radzieckich radarów. Napięcie powoduje że lot dłuży się nieskończenie, lecz w miarę upływu czasu zachodzi pytanie czy nadal lecimy wzdłuż gościnniej ziemi radzieckiej, która w przeszłości szczególnie w tych okolicach przyjęła w swe gościnne łono tysiące jeśli nie miliony istnień ludzkich niekoniecznie za ich aprobatą. To tu w niedalekim sąsiedztwie mieszczą się słynne kolumbijskie obozy pracy - oczywisty wymysł kapitalistycznej propagandy, za wizualne poswiadczenie, których mogła zapłacić życiem załoga odchyłonego od kursu koreańskiego samolotu 007 a wraz z nią połsenni pasażerowie potraktowani przez obronę przeciwlotniczą jako współnicy. Poruszony tymi niezbyt rozowymi perspektywami liczę czas i szybkość porównując z trasą na mapie, okazuje się że koszmar minął. Oddalamy się od pokój i postęp miłującej ojczyzny światowego proletariatu, której zamówienie do postępu nie objawiło się tym razem w wycelowaniu nowoczesnej i funkcjonującej (jak mało rzecz w socjalizmie) rakiet, której celem jest sprowadzenie bujających w obłokach na ziemię. Zas pokój nie był fragmentem formułki kończącej się słowami "racz im dać Panie". Międzyładowanie w Pusan odbyło się bez przeszkód. Pasażer w ciemnych okularach okazał się cierpiącym na zapalenie spojówek, też drugi też z jakąś wadą wzroku, dzieci, dzieci, kobiety, kobiety, a reszta pasażerów też bez otwartych powiązań z obcymi wywiadami. Widocznie KGB wiedziało to wcześniej i dlatego tym razem postanowiło zaoszczędzić rakiety i darować nam bezczelny i arogancki przelot tuż obok obszaru powietrznego państwa socjalizmu realnego. Na przyszłość jednak gdy się do nas zwróci z jakimś drobiazgiem mamy to pamiętać i za usługę odwzajemnić się w podobny sposób - w końcu mogli, a nie chcieli.

K S W

wyżej dobowe w budynkach wiadomego resortu i ewentualne wydalenie - jego opozycyjnych informatorów na kary wieloletniego więzienia.

Istnieje więc absolutna konieczność ochrony swych źródeł nieoficjalnej informacji nawet wobec prób nacisku czy szantazu ze strony organów przejawiających zawodo-wo swą ciekawość. Kontakty ze źródłami nieoficjalnymi wymagają od zagranicznego korespondenta zasad znajomości taktyki konspiracyjnej, nieprzestrzeganie jej może doprowadzić do aresztowania a następnie procesu, co miało miejsce w wypadku wykrycia radiostacji "Solidarności" w W-wie kierowanej przez Z. Romaszewskiego. Tego typu konieczność stwarza u świadomego korespondenta zagranicznego akredytowanego w państwie totalitarnym poczucie większej odpowiedzialności niż w wypadku pracy w państwie demokratycznym.

Mając od wyboru kolizje z własnym sumieniem, a z drugiej strony narazanie się organom służb wewnętrznych państw totalitarnych, które uważają kontakty z opozycją za zakazane, większość dziennikarzy wybiera postępowanie zgodne z etyką. Są jednak konformiści, którzy wolą postępować zgodnie z wytycznymi organów stając się świadomie lub nie jak to podkreślił wydawca rosyjskiego "Kontinentu".

Maksimow "Współpracownikami totalitarnej propagandy" - jeśli przekazują wyłącznie oficjalne poglądy. Nie jest to reguła, lecz dziennikarze wysokiej klasy zwykle nie jawią zbyt długo jako korespondenci w państwie totalitarnym, jak na przykład David Halberstram laureat nagrody Pulitzera wydalony z Warszawy w marcu 1968. Choc inni jak korespondent "Le Monde" Bernard Margueritte potrafią wyrobić sobie instynkt zawodowy zezwalający na intuicyjne rozroznienie co i jak będzie odebrane nie tylko w Paryżu, ale i w Warszawie, dzięki czemu od kilkunastu lat potrafi funkcjonować w kraju nad Wisłą wrosnięty w wielopłaszczyznowość stosunków oficjalnych i potocznych.

ETAPY

W zakończeniu należy podkreślić że polityka państwa totalitarnego w odniesieniu do korespondentów zagranicznych nie jest monolitem. Posiada różne fazy i aspekty w zależności od etapu umocnienia i steru rządów ekipy posiadającej władzę.

I ETAP 13 XII 1981 - do końca lutego 1982 kiedy to praktycznie uniemożliwiono korespondentom zagranicznym ich pracę, włączając do totalnej blokady informacji poprzez kompletny zakaz poruszania się po kraju, wyłączenie sieci telekomunikacyjnej. Grupa wprowadzająca "stan wojenny" wobec kruchości podstaw tego kroku wołała uniknąć wszelkiej dyskusji na zewnątrz, arbitralnie wykluczając wszelkie osrodki informacji niepodległej ustawodawstwu stanu wojennego.

II ETAP Do połowy 1983 czyli do zniesienia stanu wojennego (22 VII 1984) kiedy to różnymi formami nacisku starano się oddziaływać na korespondentów zagranicznych akredytowanych w PRL.

III ETAP W związku ze spadkiem zainteresowania światowej opinii publicznej sytuacja w Polsce, stało się rzeczą drugorzędą dla wprowadzających stan wojenny jak odbierane jest ich postępo-

wanie w Polsce przez zachodnią opinię publiczną. Mimo tych wszystkich nieudogodnień i problemów praca dziennikarza zachodniego akredytowanego w komunistycznym państwie totalitarnym nie jest śmiertelnym niebezpieczeństwem, tak długo jak jest to ustabilizowana dyktatura nie napotykająca na zbrojny opór swych obywateli. Ryzyko takie istnieje w Afganistanie czy Nikaragui, natomiast nie ma go w Europie Wschodniej, gdyż z 22 zabitych dziennikarzy w 1981 zaden tam nie zginął (w 1982 liczba zabitych spadła do 9 i podobnie żadna z ofiar nie pochodziła z K D L -ow).

Natomiast zupełnie inaczej wygląda sprawa wydaleni. W 1982 wydano 23 korespondentów z państw, wśród których prym wiodły państwa Europy Wschodniej z PRL na czele.

Krzysztof Sojka-Wilmanski
Streszczenie tłumaczenia referatu przedstawionego na VII Międzynarodowej Konwencji Pracowników Środków Masowego Przekazu Tokio 19-24 listopada 1984

FILM

Body Double

Od awantury, którą Volker Schlöndorff wywołał swoim "Błaszany bębniem", minęły zaledwie 4 lata

Dla krotkiego przypomnienia chodziło wtedy o zastrzeżenia natury obyczajowej, które nieco później zaowocowały dylematem - ciąc albo i nie ciąc, ostatecznie, uznano film Schlöndorffa za nadto erotyzujący i jednak go pocięto, co - trzeba to przyznać - nie wzbudziło powszechnego aplauzu

Owe kilka lat zmieniły jednak mentalność stozów naszej moralności. Powodów jest tutaj co najmniej kilka. Przede wszystkim chodzi o pieniądze. O toż samo komercyjne by było prawdziwie komercyjnym, musi podsuwać widzowi coraz to nowe atrakcje i niedorzecznie brzmiałoby twierdzenie, że seks taką atrakcją nie jest

Powinno w tym momencie uczynić małe zastrzeżenie, że abstrahując od "dokonań" filmu pornograficznego, bo przecież jest to problem na odrębny artykuł

Sęk jednak w tym, że zastrzeżenie takie z daleka pachnie fałszem - i nie ma się czemu dziwić skoro najwytrawniejsi krytycy naszych czasów, kłócąc się o to gdzie właściwie leży granica oddzielająca pornografię od erotyki

Na dobrą sprawę, trudno dzisiaj ustalić czy ową zamęt wynika z sztuki pornografii, czy też z nijakości filmów opowiadających o seksie

Osobiscie skłaniałbym się do przekonania, że obydwa te czynniki współwystępują tutaj solidarnie, choć znowu nie bardzo wiadomo jakie intencje drzemą w głowie reżysera kręcącego tego typu film czy idzie mu wyłącznie o ściągnięcie ludzi do kina, czy może przede wszystkim o tworzącą eksploatację obszarów życia współczesnego, ukrywanych skrytynie za fasadą purytyzmu. Wracając jednak do pieniędzy, to odnośnie wrażenie, że niesłychanie trudno byłoby znaleźć dzisiaj reżysera, któremu nie zależy na kokietowaniu widzów i, w rezultacie, na osiągnięciu finansowego sukcesu. Dzieje się tak bynajmniej nie dlatego, że reżyserom brakuje odwagi bądź oryginalnych koncepcji, są oni po prostu uwikłani w najrozmaitsze układy natury finansowej, prawnej i niezadko politycznej, które obliwiają ich do robienia filmów maksymalnie przyciągających uwagę widzów. Producenci ze swej strony, przy użyciu koneksji, adwokatów i gotówki starają się rozmiękczyć cenzurę, a także zneutralizować tę część opinii publicznej, u której seks na ekranie budzi zwyczajny niesmak (wymienitą ilustracją tych poczynań są niedawne perypetie filmu Johna Derka "Bolero", w którym nagie ciało pięknej Bo tak dalece zbulwersowało cenzorów, iż przez 8 miesięcy wyklucano się o rozpowszechnianie filmu)

Pieniądże pieniądźmi, ale przecież nie o nie tu tylko chodzi

Przeobrażenia w obyczajowości amerykańskich speców rozstrzygających co wolno, a czego nie wolno we współczesnej sztuce - to także efekt oddziaływania Europy

Brzmi to zgola dość rewolucyjnie, ale w jakimś sensie oddaje sedno sprawy. Anglicy, Francuzi, Włosi i Niemcy (ze nie wspomnę o Skandynawach) już dawno wyzbyli się oporów pokazywania w kinach tego, co w gruncie rzeczy jest bardzo ludzkie. Ani nagosc, ani nawet "sce-

ny łózkowe" nie mają tam charakteru niepotrzebnych ozdóbek, są natomiast (powiedzmy, są przeważnie) jakimś najwykleszszym detalem mniej lub bardziej ciekawie skomponowanej akcji

Zeby uniknąć jednak nieporozumień - dwie uwagi. Po pierwsze, tym razem z pewnością nie mam na myśli filmu pornograficznego, który w najprzeróżniejszej postaci zalewa Zachodnią Europę, na wszelki wypadek przywołuję dzieła jedynie takich mistrzów jak Bergman, Antonioni, Bertolucci, Richardson, Le-louche, Chabrol czy Schlöndorff

Po drugie, ow efekt obojętności w obliczu goszczącego na ekranie seksu, jest charakterystyczny w głównej mierze dla widza europejskiego. Amerykanom tamta obyczajowość wydawała się dziwna, ale i nie niebezpieczna. Dopóki Hollywood posiadało niemal wyłączny monopol na produkcję i rozpowszechnianie filmów w Ameryce, nikt o inwazji seksu nie myślał poważnie. I oto na przestrzeni ostatnich kilku lat jesteśmy świadkami gruntownej zmiany pejzazu amerykańskiego kina. Coraz częściej pojawiają się filmy z Europy i o dziwo, coraz tłumniej są one oglądane. Praktycznym Amerykanom nie pozostało nic innego, jak cały ten układ zaakceptować i przystąpić do kontrofensywy

Jesli więc seks, to proszę bardzo, niech pokażą co potrafią, na przykład, taki mistrz suspensu Brian De Palma, albo niekwestionowany król filmowej ekstrawagancji Ken Russel

Doprawdy, trudno tutaj o lepsze nazwiska. Filmu Russela "Crimes of Passion" jeszcze nie widziałem, za to dane mi było poznać, co sądzi o nieprzeniknionym Libido wielbiciel makabresek - De Palma

Juz tytuł jego filmu - "Body Double" jest cokolwiek dziwaczny. W jakimś bardzo dowolnym tłumaczeniu znaczyłoby to tyle, co podstawione ciało, aczkolwiek wahałbym się z takim tytułem, jako że zdradza on schemat całej intrygi, tak kunsztownie obmyślony przez De Palmę

Brian De Palma dość dawno już przyłączył się do etykiety nasładowcy Wielkiego Hitchcocka i najwyraźniej nie chce się jej pozbyć. Rzeczywiście, trudno mu odmówić talentu w budowaniu nastroju grozy, w zaskakiwaniu widza najmniej oczekiwanymi voltami, albo też we wkomponowywaniu w treść filmu pozornie banalnych szczegółów, które jednak, gdy juz pojawią się na ekranie, wznecają wśród widowni pomruk wyjątkowego przestרחu

Jest to taka mieszanina kpiarstwa i nieco wyolbrzymionych historii, ulokowana w bardzo realistycznych plenerach. Coz więcej potrzeba, by z horroru lub kryminalnego dreszczowca zrobić kasowy przeboj? Może właśnie dlatego, filmy De Palmy cieszą się niezmiennym powodzeniem, a kilka z nich, między innymi "Carrie", "The Fury", "Dresses To Kill", uznaje się za swego rodzaju klasykę tych gatunków

Z filmem "Body Double" będzie chyba trochę inaczej, choć pod wieloma względami wyda się on interesujący. Najsilniejszym punktem nowego filmu De Palmy jest - jak juz się rzekło - sama intryga. Nie sądzę, by De Palma miał w tej ma-

teru godnego siebie konkurenta, szczególnie na tej polkuli

Osią wszystkiego jest tutaj Jake Scully (Craig Wasson) - drugorzędny aktor o charakterze doskonale pasującym do stereotypu kozła ofiarnego. Staje się nim zresztą niemal natychmiast i pewnie budziłby sporo współczucia, gdyby nie jego co nieco oblesne perypetie z pięknymi kobietami. Owo zamulowanie do perwersji ściągają zupełnie dobrze. Nie wiem, czy taki finał miał być apoteozą nieudacznictwa, czy też stwierdzeniem niezbyt odkrywczej prawdy w myśl której, nawet największa oferta może się okazać herosem

De Palma bardzo starannie dba o tak zwane dodatkowe atrakcje swoich filmów. "Body Double" ma ich aż trzy, albo raczej co najmniej trzy

Po pierwsze, są to nieustannie nawroty do dokonania Hitchcocka. A więc cały ten pomysł z podstawieniem kogos za kogos, jest jakby żywcem wzięty z "Psycho" ("Psychoza"), to podglądanie przez teleskop, ma swój pierwowzór w "Rear Window" ("Okno na podwórzu"), a klaustrofobia Jake'a przypomina chorobę Stewarty w "Vertigo" ("Zawrót głowy"). Po

wtore, taką atrakcją jest niewątpliwie seks, którego jest tu pełno i to w wydaniu, powiedziałbym - jak na standardy amerykańskie - cokolwiek skandalizującym (możemy, między innymi, podziwiać w całości urodę byłej Miss USA Deborah Shelton i niewiele brzydszej Melanie Griffith)

Wreszcie po trzecie i chyba najbardziej kontrowersyjne (szczególnie jeśli mowa jest o atrakcjach), to demonstracja jeszcze jednego sposobu pozbawiania kogos życia. Nie tak znowu dawno w filmie "Scarface" De Palma wymyślił sobie, że narzędziem zbrodni może być mechaniczna piła, nawet najwięksi amatorzy makabry, zamykali wtedy oczy. W "Body Double" ten sam reżyser zastępuje piłę olbrzymim swidrem i skutek jest wcale nie gorszy

Ron Base, którego fachowość bardzo sobie cenię, tak zatytułował swoją recenzję z tego filmu "Prawdziwy horror Body Double polega na tym, co reżyser zrobi jako następne"

Trudno się z nim nie zgodzić

JANUSZ PIETRUS

POLSKI OŚRODEK NARCIARSKI

Sprzedaje jeszcze

Ski PASS

na cały tydzień świąteczny
ważne w dzień i w nocy
od 27 GRUDNIA do
6 STYCZNIA
Wartosc tego biletu - \$ 270 00

\$60

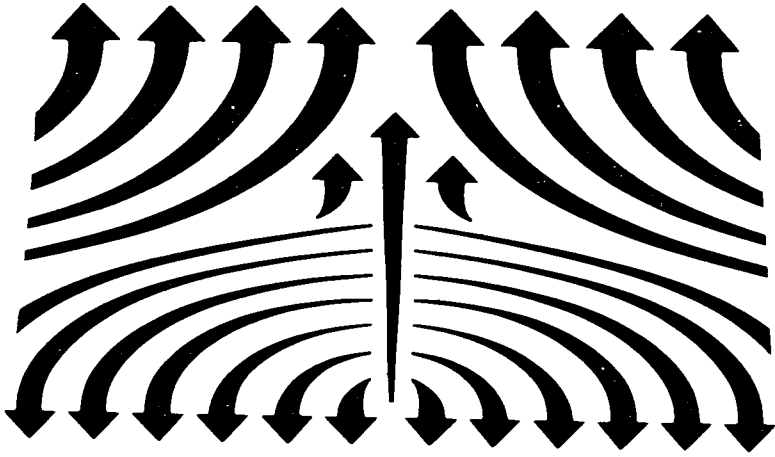
DZWOŃ
do nas za darmo

1-800-461-0237

CHRISTMAS WEEK

WYCIECZKI W ZNANE I NIEZNANE

Czy skończymy w czarnej dziurze?

Nadciągający koniec świata przepowiadano wielokrotnie w historii ludzkości. Miał on jednak być koncem świata, którego obraz możemy przewidzieć, a nie całkowitym przeobrażeniem się w nicosc wszystkiego, co zdolni jesteśmy postrzegać i wyobrażać. Takie rozumowanie opiera się na przesądzeniu, że Wszechświat lub niektóre jego elementy będą istniały zawsze. Jest wysoce

prawdopodobne, że rozumowanie to jest błędne i koniec świata może być właśnie taki, że nic już nie pozostanie. Wiemy, że galaktyki oddalają się od siebie coraz szybciej i zjawisko to zostało poparte mocnymi dowodami obserwacyjnymi. Takie rozszerzające się Wszechświat ma przed sobą dwie możliwości albo galaktyki będą uciekały i oddalały się od siebie coraz bardziej, albo

też zwolnią swój ruch i w końcu zatrzymają się, by w ostateczności zacząć zbliżać się do siebie z rosnącą, na skutek wzajemnego przyciągania prędkością. W efekcie zderza się tworząc wszechświatowy kolapsar. Pierwsza z tych możliwości pozwala przypuszczać, że galaktyki oddalające się od naszej, na skutek zmniejszającej się stale siły grawitacji, zaczną się względem nas przemieszczać z prędkością światła, a może i większą, co w efekcie doprowadzi do tego, że przestaniemy widzieć na początku dalsze obiekty, a w końcu i te najbliższe. Zostalibyśmy więc wyizolowani wraz z otaczającą nas grupą najbliższych galaktyk. Czas potrzebny na ucieczkę galaktykom, które znajdują się wokół nas, a co za tym idzie na zniknięcie z pola widzenia jest bardzo długi. Na przykład czas, w którym galaktyki oddalą się na odległość dwukrotnie większą niż obecnie, równy jest co najmniej dotychczasowemu wiekowi Wszechświata. Oczywiście czas będzie trwał nadal i nie będzie miał końca, a dzięki stale zmniejszającej się aktywności galaktyki zaczną się starzeć, aż w końcu całą ich zawartość osiągnie ostatecznie stadium rozwoju, czyli przekształcą się w białe karły, gwiazdy neutronowe i czarne dziury

Te ostatnie stanowią jednak problem dla niesmiertelnego, rozrzedzającego się Wszechświata. Tworzą one miejscowe ogniska kolapsu, rozrzedzającego się Wszechświata. Tworzą one miejscowe ogniska kolapsu, pochłaniające całą znajdującą się wokół nich materię. Pochłonią one białe karły i gwiazdy neutronowe emitując przy tym promieniowanie grawitacyjne. Przypuszcza się, że każdego roku w naszej galaktyce i prawdopodobnie w innych, tworzy się co najmniej siedem czarnych dziur. Nie ma więc ucieczki, ponieważ jeżeli nie w naszej, to w innej galaktyce zostaniemy pochwyteni przez czarną dziurę. Rozpatrując możliwości kurczenia się Wszechświata nie jesteśmy wcale w lepszej sytuacji. Wyobraźmy sobie taką sytuację. Galaktyki poruszają się ku sobie z coraz większą prędkością, ostatecznie rozpadając się na pierwotny wodow na skutek absorpcji promieniowania. Wczesniej zaś ruch galaktyk do wewnątrz powoduje, że światło gwiazd, które wysyłają galaktyki powiększą energię znajdującą się w malejącym Wszechświecie. Niebo w nocy staje się jasne jak za dnia, a odległe galaktyki dostarczają Ziemi tyle energii, ile daje jej słońce. W ostateczności Ziemia i wszystkie gwiazdy wyparowałyby w po-

roku energii, przy czym wszystkie formy życia byłyby unicestwione na długo przedtem. Wszechświat zapadałby się nieubłaganie dalej, aż wszystkie istniejące poprzednio struktury - planety, gwiazdy, gromady gwiazd, galaktyki i gromady galaktyk - przepadłyby we wrzącym kotle materii i promieniowania. Zwiększające się ciśnienie spowodowałoby, że cały Wszechświat skurczyłby się do rozmiarów punktu o nieskończonej gęstości. Mamy jednak oznaki pozwalające wierzyć, że istnieją naturalne rozmiary, poniżej których materia nie może ulec dalszej kondensacji. Być może jest to rozmiar naturalnej jednostki długości równej miliardowi miliardów miliardowej części centymetra i jest to długość, poniżej której siła grawitacji przestaje być efektywna. Czyli jednak nie absolutna nicosc, a drobny pyłek w próżni. Koniec bez końca!

Inną zaś możliwością końca jest ponowne rozszerzenie się po scisnięciu. W tym wypadku cała historia zaczęłaby się od początku. Takie powtarzanie się cyklu trwać może bez końca i być może tak właśnie było w przeszłości. Nie możemy więc być pewni, czy nasz Wszechświat jest tym pierwszym i jedynym.

MARAX

Stali czytelnicy tej rubryki (jesli tacy w ogole istnieja, ale czyz to niemile zywic zlodzenia?) mogliby mi zarzucic

CZYTANE

monotonie tematyczna. Ciagle o problemach zagrozenia ludzkiego zdrowia, ciagle o dlawiczej wszechmocy bezmozgijej

MIĘDZY

biurokracji. Ale nic nie poradzę na to, że repertuar powszednich udręków, jakie znosić musi szary człowiek w PRL, nie jest spe-

WIERSZAMI

cialnie urozmaicony

Wiesci czerpię przecież z gazet głównie, trochę z listow i z rozmow ze znajomy-

mi świeżo przybyłymi z kraju, a w wyławianiu tego co dotkliwie pomaga mi i moja wieloletnia, bardzo nieznacznie odległa w czasie "praktyka". Więc niech dzis będzie znów o zdrowiu o biurokracji zresztą poczytajmy wspólnie urywki z artykułu Przeglądu Tygodniowego

"Szkoła nr 93 w Gdansk - Żabiance ma niecałe trzy lata. W ciągu tego czasu rodzice przeniesli dwiescie dzieci do innych placówek. Wśród nauczycieli absencja jest większa niż gdzie indziej. Najpierw istniały podejrzenia. Zamienity się w pewność, gdy przeprowadzono pierwsze badania i powstały ekspertyzy. Szkoła truje. Wśród rodziców zrodziła się panika, wielokrotniona śmiercią pięciorga uczniów. I nieważne, że troje z nich cierpiało na przewlekle, że złymi rokowaniami schorzenia. Rodzice i tak położyli je na karb fenolu. Właściwie od początku było wiadomo, że coś z tą szkołą jest nie tak. Oddana do użytku w 1981 roku, była najpierw dumą władz oświatowych. Duży,

nowoczesny, z rozmachem zaprojektowany budynek, kilka segmentów stawiany i wykarczany szybko, w pośpiechu. Zanim w ławkach zasiedli pierwsi uczniowie, dyrekcja szkoły zwróciła się do Wydziału Gospodarki Przestrzennej i Ochrony Środowiska przy urzędzie wojewódzkim o przeprowadzenie badań na toksyczność. Nie była to żadna intuicja, tylko chęć zdobycia pewności, że szkoła jest zdrowa. Wczesniej bowiem w innej szkole, również na Żabiance, odkryto toksyczne substancje. Badania wypadły pozytywnie. Dopiero po kilku miesiącach zaczął wydzielac się dziwny zapach. Nie wiadomo, czy ze scian, czy z posadzki. Najsilniej było go czuć w szatniach i dwóch klasach. Dzieci coraz częściej skarżyły się na migreny, osłabienie wzroku, zapadały na różne infekcje i trudno im było skupic się na lekcjach."

Przeprowadzono badania, porobiono ekspertyzy. "W kilku salach, zwłaszcza nr 23 i 311, wykazują one ponadnormowe stężenie formaldehydow i chlorofenoli. Źródła emisji toksycznych substancji to meble, drzwi, wykładziny dywanowe, posadzki izolowane papką smołowcową". Papa ta przy wyższej temperaturze wydziela substancje szczególnie trujące. "Płyty pilśniowe, użyte do wykonczenia wnętrza, impregnowane są ksylamitem, także od dawna wycofanym jako toksycznym". I co dalej? Wydaje się, że jedno, a proste - zamknąć szkołę, przeprowadzić remont, usuwając wszystkie toksyczne materiały. Ale ale przedsiębiorstwo, które szkołę budowało i powinno ją remontować, stwierdza że "nie jest teraz do tych robot przygotowane", a wiceprezydent miasta skwapliwie przyznaje mu rację, tym bardziej że przecież "remont będzie kosztował stono". Przeprowadza się więc kolejne ekspertyzy, a tymczasem "w szkole wisi lista dzieci skierowanych natychmiast do sanatorium. Jest na niej 90 nazwisk."

Czy to szkoła truje, czy nie tylko ona, trwają uczone spory. "U części dzieci stwierdzono fenol w moczu, ale czy rzeczywiście to wpływ toksyczności w szkole? Przecież te dzieci mieszkają w nowych blokach, w mieszkaniach umeblowanych nowymi meblami, a wiadomo, że kleje też są toksyczne. Problem polega na tym, że na wszystko jest atest, ale jak się

te kleje, wykładziny, płyty pilśniowe złoży do kupy, emisja substancji toksycznych przekracza dopuszczalne normy. A tak poza wszystkim, to nie ma w ogóle nietoksycznych materiałów budowlanych."

Pięknie, pięknie przesłuchani! Podawani są więc wszyscy mieszkańcy nowych domow i posiadacze nowych mebli! Aż dziw że p. cenzor przegapił tak niewinną informację. No, ale jednak nie wszyscy są aż tak zatruci, żeby od razu chorowali, a dzieci ze szkoły nr 93 chorują. Szkoły się jednak nie zamyka, bo na szczęście istnieją różnice zdania między ekspertami Instytutem Techniki Budowlanej i Miastoprojektem. Wobec czego p. wiceprezydent miasta może wyrokować "nie można podejmować radykalnych krokow, a takim krokiem byłoby zamknięcie szkoły. Co by to dało? Wywołałoby jedynie panikę w mieście i przeciążenie innych szkół."

A tak co najwyżej trafi się jeszcze jakiś jeden albo dwa pogrzeby dziecięce, co w wielkim mieście paniki nie spowoduje. Otoz to, otoz to! Zdanie szanownego ojca miasta Gdanska na temat paniki jest wzorcową wykładnią peerelowskich zasad. I w dziedzinie społecznej, i propagandowej. Niech szarakow diabli biorą, niech się dzieje co chce, byle po cichu. Wiem od kolegow, że w roku 1980, gdy wybuchły pierwsze strajki w Lublinie, dziennikarzom stołecznym wstrzymmano wyjazdy służbowe. Dokądkolwiek - oni już coś wiedzą, ich potencjalni rozmowcy też pewnie coś, nie można więc dopuscic, by rozwłoczono po kroju informacyjną zarazę. Niezmiernie "popularny" w dziennikarskim środowisku, zrzucony po sierpniu ze stolka i dzis już zresztą niezujący sekretarz propagandy KC Łukasiewicz, uzasadniając konieczność przemilczania spraw drażliwych i drastycznych, przestrzegal przed "siodłami nastrojow", czyli inaczej mówiąc, ewentualnością wzrostu fali niezadowolonia i krytyki.

Tworca metafory o siodłach pozegnał się i z urzędem i ze światem, lecz jego światło wskazania ciagle są w obiegu. I nie dziwota, bo on był tylko autorem siodlanej metafory, ale nie wymyślił żelaznych i niezmiennych - niezależnie od kolejnego etapu "błędow i wypaczen" czy też "odnowy" - zasad.

KAROLINA JANKOWSKA

ARNOLD PENK

przedstawiciel Addison on Bay Limited proponuje szeroki wybor nowych i uzywanych samochodow

- nowe samochody posiadaja trzyletnią gwarancję lub 60 000 km (niektore modele),
- uzywane samochody mają do nabycia roczną gwarancję,
- gwarantuje najlepsze warunki kupna samochodow załatwiając na miejscu sprzedaz, pożyczkę, tanie ubezpieczenia a specjalnie dla nowo przybytych oraz gwarantuje osobistą opiekę nad klientem po odbiorze auta

Od 14 lat Arnold Penk oferuje wieloletnią wiedze w sprzedazy samochodow załatwianiu pożyczek jak również tanich ubezpieczen cieszy sie wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polonii, a także znany jest jako społecznik

Wszelkiego typu usługi wiążące się z samochodem i obsługa załatwiane są przez pana Penka

Ponieważ kupno samochodu jest bardzo poważnym wydatkiem finansowym, trzeba być pewnym z kim nawiązać tak poważną transakcję

Wyrozniony przez GM jako Senior Master Salesman i nagrodą za największą ilość udzielonych pożyczek w Toronto i okolicy

Czy jeszcze ktos może tyle zaoferować?

Po wszelkie informacje proszę dzwonic - 964-3211 lub do domu o każdej porze - 731 0757, podając nazwisko i numer teletonu

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College St.)

PRAWO

i TY

Mecenas January

USTAWODAWSTWO
PRACYUstawa o szkolnictwie -
zatrudnienie nieletnich
*The Education Act:
Employment of Minors*

Ogólne zasady regulujące zatrudnienie nieletnich i uczniów w prowincji Ontario, obejmuje ustawa o szkolnictwie - *The Education Act* - z 1974 r. Ustawa ta wprowadza obowiązkowe nauczanie dzieci i młodzieży, w wieku od 6 do 16 lat. A więc, ten obowiązek uczęszczania do szkoły, wyklucza i stawia poza prawem zatrudnianie osób w tym wieku w godzinach lekcji szkolnych.

Poza tym, istnieje w Ontario ustawa zakaz zatrudniania dzieci poniżej określonego wieku, w poszczególnych, specyficznych zajęciach i miejscach

- Nieletni, w wieku poniżej lat 15, nie może być zatrudniany w fabryce
- Nieletni w wieku od 14 lat wzwyż, może być zatrudniany w budynku sklepowym lub biurowym
- Nieletni w wieku poniżej 16 lat, nie może być zatrudniony w miejscu, gdzie prowadzi się wyręb drzewa
- Nieletni w wieku poniżej 16 lat, nie może być zatrudniony na placu budowy
- Nieletni w wieku poniżej 16 lat nie może się znajdować na terenie kopalni lub w jej pobliżu, a nieletni w wieku poniżej 18 lat nie może pracować pod ziemią lub w szybie odkrywkowej czy w kamieniołomie
- Nieletni poniżej 16 lat nie może pracować w miejscu publicznych rozrywek, chyba, że otrzymano na to specjalne zezwolenie
- Chłopcy w wieku poniżej 12 lat i dziewczęta w wieku poniżej lat 16 nie mogą prowadzić handlu ulicznego
- Chłopcy w wieku poniżej lat 16 nie mogą się zajmować handlem ulicznym w godzinach między 9 wieczorem a 6 rano

Ustawa o normach
zatrudnienia*The Employment Standards
Act, 1974*

1. PRACOWNIK

- Ustawa określa jako pracownika osobę, która
- a wykonuje jakąkolwiek pracę, lub świadczy jakiegokolwiek usługi na rzecz pracodawcy, za wynagrodzeniem,
 - b wykonuje dla pracodawcy pracę chałupniczą, albo
 - c pobiera instrukcje lub naukę w dziedzinie działalności, w firmie, pracy, rzemiosle, zajęciu lub zawodzie pracodawcy

Od stosunku między pracownikiem i pracodawcą, należy odróżnić inne stosunki

- a z niezależnym przedsiębiorcą budowlanym lub z podwykonawcą,
- b z agentami producentów,
- c stosunki wynikające z umowy o wynajem pomieszczeń lub maszyn i sprzętu,
- d stosunki z osobami pracującymi ochotniczo,
- e z posiadaczami licencji (*franchise holders*),

f i z przedsiębiorcami, zajmującymi się dystrybucją (*distributor-dealers*)

Osoby zajmujące urzędy z wyboru, kler, radcy miejscy, policjanci i dyrektorzy korporacji nie są pracownikami

2. SPRZEDAŻ FIRMY

Kiedy zostaje sprzedana firma "na chodzie", prowadząca swą normalną działalność, bardzo często się zdarza, że nabywca nadal zatrudnia pracowników poprzedniego właściciela, który sprzedał firmę. W oczach prawa, w takiej sytuacji mamy do czynienia z zakończeniem starej umowy o pracę i zawarciem nowej.

Ustawa *The Employment Standards Act* stanowi, że w takiej sytuacji sprzedaż firmy nie kładzie kresu zatrudnieniu pracownika i zatrudnienie u sprzedającego jest traktowane jako zatrudnienie u tego, kto firmę kupił. Jeśli teraz nabywca firmy chce zwolnić pracownika o długim stażu, który był zatrudniony u tego, co sprzedał firmę, to musi zapłacić pracownikowi odpowiednią sumę jako rekompensatę za zwolnienie - *termination pay*.

BANKI CHOINKOWE, ręcznie malowane wprost od importera Ograniczona ilość

TEL 273 - 5729

SPRZEDAM mieszkanie w nowym budownictwie cena \$ 6 500 00 USA
Adres Krystyna Wozna
87 800 Włocławek
ul Żytnia 56 m 53 Poland

SPRZEDAM mieszkanie własnościowe w Warszawie Mokotów 2 pokoje z kuchnią i łazienką
TEL Toronto 239 - 7878

DO SPRZEDANIA - hotel dentystyczny, nowoczesny, stan bardzo dobry - TYLKO \$ 1 950 Oglądac
273 Humber Cres Blvd (rog Dun
das) od godz 9 rano do 6 po poł
113116

76 VOLVO 244 standard stereo oka zyjne
Przy niewielkim nakładzie pracy mozliwosc odsprzedazy z dobrym zyskiem
TEL 273 7352 wieczorem

Od niedawna w Ontario?

MÓWIMY TWOIM
JĘZYKIEM

Rzeczywiście mówimy w 33 językach i dialektach w Ontaryjskim Domu Powitan - Ontario Welcome House i pomagamy nowo przybyłym przez dostarczanie im informacji o życiu w naszej prowincji. Ontario Welcome House ma biura w Panstwa dzielnicach gdzie drzwi są szeroko otwarte. Informacje w sprawach ubezpieczeń, pomocy społecznej, mieszkań, szkół itd.

- Informacje w sprawach ubezpieczeń, pomocy społecznej, mieszkań, szkół itd
- Pomoc w wypełnianiu wszelkich formularzy
- Informacja o Rządzie i wszelkich rodzajach pomocy lokalnych

Ministry of Citizenship and Culture

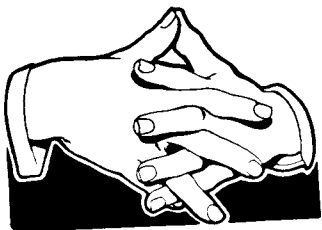
 Ontario

Susan Fish, Minister
William Davis, Premier

ONTARIO
WELCOME
HOUSE

Services in Polish are available at

Ontario Welcome House-Downtown
454 University Avenue
Toronto, Ontario M5G 1R6
Phone 965-3021

UBEZPIECZENIA

Spędzamy masę czasu i energii na zarabianie pieniędzy, które pozwalają nam na nabycie jedzenia, ubrania, sprzętów, mebli, maszyn ułatwiających życie, jak pralka, odkurzacz, telewizor, radio, video. Posiadanie daje radość i swobodę użytkowania. Nagromadzone dobra materialne bywają owocem dorobku życiowego, główną inwestycją, przedmiotem radości i dumy. Zajęci życiem codziennymi sprawami i obowiązkami być może nie często myślimy co by było gdyby i jaki kroki możemy podjąć aby życie układało się nam bez większych niepożądanych wstrząsów. Na przykład postawmy sobie pytanie co by było gdyby w naszym domu wybuchł pożar.

Wiemy, że przede wszystkim należy zabezpieczyć nasze życie, jak uratować rodzinę i siebie gdyby pożar wybuchł w nocy - mamy w domu gasnicę, wykrywacz dymu (smoke detector), znamy numer telefonu stacji przeciwpożarowej itd. Mimo naszych zabiegów i przytomności umysłu ponieśliśmy jednak straty materialne. Meble, przedmiotów osobistego użytku uszkodzone zostały przez ogień, dym, wodę użytą w czasie gaszenia.

A co by się stało na przykład gdyby samochód wjechał na ścianę naszego domu i uszkodził ją? Takich zdarzeń, które mogą pozbawić nas naszego mienia jest dużo.

Mozemy zabezpieczyć się sami, odkładając pewną sumę pieniędzy "na wszelki wypadek" lub też możemy wykupić polisę przeciwpożarową. Posiadanie polisy przeciwpożarowej jest całkowicie dobrowolne i daje nam wiele korzyści - przede wszystkim pewność, że w razie nagłej niespodziewanej straty spowodowanej przyczyną wymienioną w polisie mamy środki aby zastąpić utracone mienie. Polisa przeciwpożarowa dla posiadaczy domów (Homeowners polisy) składa się z szeregu elementów z których najważniejsze to:

- 1) Ubezpieczenie budynku (building) na określoną sumę (zalecane jest ubezpieczenie 100% wartości budynku),
- 2) Ubezpieczenie dodatkowych zabudowań (additional structures) np. wolno stojący garaż czy szopa na narzędzia (wysokość ubezpieczenia stanowi 10% wartości budynku),
- 3) Ubezpieczenie zawartości domu (contents) (wysokość ubezpieczenia wynosi 50% - 60% wartości budynku),
- 4) Ubezpieczenie dodatkowych kosztów mieszkania poza domem (gdyby dom po pożarze nie nadawał się do użytku (wysokość sumy ubezpieczenia 20% wartości budynku),
- 5) Ubezpieczenie od odpowiedzialności materialnej (liability) Zależnie od firmy \$

100,000 - \$500,000 (zalecane jest \$500,000 lub milion)

Polisy są standardowe, mają podstawowy jednakowy zestaw (package). Niektóre z elementów polisy mogą wydawać się wprawdzie niepotrzebne. Nabycie jednak poszczególnych elementów polisy indywidualnej kosztuje drożej niż cały zestaw.

Pzy nabyciu polisy należy zwrócić uwagę na zakres ubezpieczenia. Pozornie polisy mogą wyglądać jednakowo te same sumy itd. W wypadku straty jednak okazuje się, że polisa polisie nierówna.

To co się nam przydarzyło jest akurat nie objęte ubezpieczeniem.

Zaleca się nabycie rozszerzonej polisy (tzw. broad form), które pokrywają o wiele więcej przypadków niż polisa podstawowa.

Należy również zwrócić uwagę czy nasza polisa zawiera tzw. "replacement cost" czyli klauzulę pozwalającą na zastąpienie zniszczonego czy uszkodzonego przedmiotu przez inny po cenach współczesnych. Np. nasza kanapa, którą kupiliśmy 5 lat temu kosztowała \$500, spaliła się. Obecnie wartość może wynosić \$200 (jako używanej), ale gdybyśmy chcieli kupić nową musielibyśmy zapłacić \$700.

Gdy w naszej polisie włączony jest replacment cost firma

wypłaci nam tyle ile jest konieczne na zakup nowej kanapy o równorzędnej wartości czyli \$700. Bez tego dodatkowego ubezpieczenia wypłacą nam tylko \$200. Wysokość sumy ubezpieczenia powinna wynosić 100% wartości przedmiotu ubezpieczonego. Jeśli ubezpieczymy nasz dom wartości \$100,000 na \$50,000 to w wypadku zniszczenia całego domu dostaniemy tylko \$50,000.

Nawet gdy strata jest częściowa np. \$10,000 to wypłacą nam \$5,000 czyli 50% ponieważ ubezpieczyliśmy tylko 50% wartości i wypłata jest proporcjonalna.

Zawyżanie sumy ubezpieczenia jest również niewskazane ponieważ niepotrzebnie płacimy nadwyżkę a firma i tak wypłaci tyle ile straciliśmy naprawdę według wyceny rzeczoznawców. Przedmioty takie jak biżuteria, futra, sprzęt fotograficzny, dzieła sztuki, instrumenty muzyczne są ubezpieczone w podstawowej polisie na sumę ograniczoną. Można je ubezpieczyć dodatkowo na pełną wartość za dodatkową opłatą.

HALINA E. BARANOWSKI
M.A.A.I.C.
Doradca do spraw ubezpieczeniowych
PFGASUS GROUP
443-0016
1470 DON MILLS ROAD

ZAPOMNIJ O KANADYJSKIEJ ZIMIE
SPĘDZAJĄC DWA TYGODNIE
NA SŁONECZNYM WYBRZEŻU

COSTA DEL SOL

Melia Tours

MALAGA - \$999.00 od osoby

- powrotny przelot Toronto-Montreal-Madryd-Malaga
- transportacja pomiędzy lotniskiem i hotelem
- 14 nocy w hotelu "Melia Costa Del Sol"
- 14 śniadań
- opłaty hotelowe, napiwki, oraz transportacja bagażu, włączone w cenę
- odloty w każdą sobotę

ZYCZYMY PAŃSTWU DOBREGO WYPOCZYŃKU

COMET TRAVEL
POLSKIE BIURO PODRÓŻY W CENTRUM TORONTO
415 Yonge Street

598-3337

U W A G A

Polonia w Toronto i okolicy
POLISH ALLIANCE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.
2150 BLOOR ST. W.

(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL. 762-9523

Konta depozytowe	8%	rocznie
Specjalne konta depozytowe (minimalny depozyt \$5000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	7 1/2%	rocznie
3-miesięczne certyfikaty ..	9 1/2%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty ..	9 3/4%	rocznie
1-letnie certyfikaty	10%	rocznie
3-letnie certyfikaty	10 1/2%	rocznie
3-letnie certyfikaty • Non-redeemable ...	11%	rocznie
RRSP i RHOSP	9 1/2%	rocznie
Pozyczki personalne	14 1/2%	rocznie
Hipoteki	14%	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CIEKOWE
(\$50,000 pożyczki ubezpieczone na życie)

CODZIENNIE od 12 do 2:30 po poł. i od 7:30 do 9 wiecz.
WTORKI tylko od 12 do 2:30 po poł. oraz **SOBOTY**
od 10 do 12:30

Čłonkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

Kongres Polonii Kanadyjskiej
OKRĘG TORONTO
ÓŚRODKI POMOCY IMIGRANTOM

OSRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM
206 Beverley Str
Tel 979-9634

BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ
128 Fern Ave
Tel 533-9471

Zostań właścicielem domu przy pomocy Credit Union

Fundusz kupna domu (RHOSP), który oferuje nasza Credit Union pozwala zaoszczędzić ponad \$10,000.00 wolnych od podatku

Informujemy ze:

- 1) rocznie można zainwestować w RHOSP do \$1,000.00 i odjąć tę kwotę od dochodu, który podlega podatkowi
- 2) efektem powyższego oszczędzania są odsetki - wolne od podatku

UWAGA!

Pieniądze zainwestowane w fundusz RHOSP łącznie z odsetkami - nie podlegają opodatkowaniu - jeżeli posłużą jako zadatek w momencie kupna domu

Ostateczny termin depozytu upływa z dniem **31 grudnia.**

Przyjdź lub zadzwoń

220 Roncesvalles Ave
tel 537-2181

12 Denison Ave
tel 863-0996

2987 Bloor Str W
tel 236-1225

4260 Cawthra Rd
tel 848-4303

MODA

Dla mężczyzn

Niewielkim modyfikacjom ulega kroj męskich marynarek. Bardzo szerokie klapy połowy lat 70-tych, następnie bardzo wąskie przełomu 70/80, teraz zajęły pozycję złotego środka. Wraz ze średnią szerokością klap idzie w parze spokojny kroj. Pokazane przykłady, aktualne na zimną porę roku to płaszcz - obszerny reglan w jodełkę, długi kraciasty płaszcz o klasycznej, poszerzonej linii ramion, krótkie tweedowe palto (długość najmniej popularna) i męskie futro z szopa. Męskie palta, podobnie jak damskie, są znacznie dłuższe niż dawniej. Przedstawione modele są typowymi przykładami rzeczy noszonych przez konserwatywnie ubierających się mężczyzn. Większość ciągle nosi kurtki. Wśród młodych panów najbardziej przyjęły się krótkie kurtki typu "bomber". Marszczenie w pasie, szerokie rękawy i odstające kieszenie powiększają sylwetkę od pasa w górę, nadając jej bardzo męskie kształty. Materiały używane na zimowe okrycia to grube tkaniny bawełniane, tweedy i mieszanki przędzy. Dużo skorzanych aplikacji

uczulone i wywołują one objawy alergiczne. Co wtedy robić? Doskonałym wyjściem wydaje się być wtedy systematyczny i regularny masaż twarzy. Daje on szczególnie dobre rezultaty, jeżeli nasza skóra wykazuje tendencje do przetłuszczania, a w każdym innym wypadku masaż poprawia ukrwienie skóry,

sprawia, że cera jest gładza, jędrniejsza i ma "zdrowy" wygląd.

Zabieg ten wykonujemy raz w tygodniu, a potrzebna jest nam do tego wyłącznie włosiana, niezbyt twarda szczoteczka. Przede wszystkim myjemy twarz ciepłą wodą i mydłem. Następnie namydloną obficie

szczoteczka masujemy twarz bardzo dokładnie, miejsce przy miejscu, a szczególnie te odcinki, gdzie najszybciej osadzają się w porach zaskorniki (nos, broda, czoło). Po 15-minutowym masażu splukujemy twarz chłodną wodą i nakładamy maseczkę - z twarozku homogenizowanego, z utartego jabłka

lub z rozartych truskawek. Po dwudziestu minutach maseczkę zmywamy, a pod oczy wklepujemy odrobinę kremu nawilżającego.

KLAUDYNA

O masażu twarzy

Często zdarza się tak, że nie możemy sobie pozwolić na kupno dobrych (a więc i drogich) kosmetyków, a na te tansze (i często nie najlepsze) jesteśmy

PASCHIMOTTANASANA - skłon tułowia do nog

Pradawna Joga określa Paschimottasana jako "źródło siły życiowej" i zalicza ją do 10 podstawowych pozycji Hathajogi.

Pozycja ta rościaga mięśnie grzbietu i kończyn dolnych. Zwiększa ruchomość stawów biodrowych i części lędźwiowej kręgosłupa. Wzmaga perystaltykę jelit. Likwiduje z czasem zbędny tłuszcz na brzuchu.

Siadamy na ziemi z nogami złączonymi i wyprostowanymi. Tułów trzymamy pionowo pod kątem 90 stopni w stosunku do ziemi. Schylamy się i chwytamy obydwoma rękami za stopy. Uchwyt rąk, w pełnej wersji ćwiczenia, to zaplecenie palca wskazującego i kciuka wokół dużego palca u nogi. Mniej wygimnastykowanymi niech chwycą za pięty, kostki lub łydki, tak daleko, jak mogą sięgnąć rękami bez zginania kolan. Teraz robimy głęboki wdech, tułów odciągamy w tył, naprzęzamy ręce, głowę mocno odchylamy i ściągamy łopatki tak, by plecy były zupełnie proste. Pozycję tę i wdech przez chwilę zatrzymujemy, potem z wydechem wolno pochylamy się w kierunku nog. Łokcie zginamy w dół i staramy się oprzeć je o ziemię (nie zginac rąk w bok). Nie przyciągamy głowy do nog na siłę, skłon powinien być całkowicie bierny. W pozycji tej pozostajemy przez moment w bezdechu. Potem, równocześnie z wdechem wracamy do pozycji wyjściowej. Ćwiczenie powtarzamy 3 razy, w ostatnim skłonie pozostajemy dłużej, od kilkunastu sekund do minuty, oddychając normalnie.

PACZKI DO POLSKI

DZIAŁAMY OD 1982 ROKU
CIESZYMY SIĘ ZAUFANIEM
RODAKÓW NADAJĄCYCH
PACZKI Z KRAJÓW

Gwarantujemy najniższe ceny
w Ameryce Północnej

- SPECJALIZUJEMY SIĘ W PACZKACH NA ZLECENIE
- PACZKI PAKOWANE SĄ W NIEMCZECH ZACHODNICH I DOSTARCZANE DO DOMU ODBIORCY NA TERENIE CAŁEJ POLSKI W TERMINIE OK. 15-25 DNI
- CENY W DOLARACH KANADYJSKICH W CENACH ZAWARTY JEST KOSZT TRANSPORTU
- ANI ODBIORCA ANI NADAWCA DO NASZYCH CEN NIC WIĘCEJ NIE DOPŁACAJĄ
- PRZESYŁAMY PISEMNE POTWIERDZENIE ODBIORU
- W RAZIE ZAGINIĘCIA PACZKI GWARANTUJEMY WYSŁANIE PACZKI O TEJ SAMEJ WARTOŚCI NA NASZ KOSZT
- NAJMNIEJSZE ZLECENIE \$20 LUB 5 KG
- DATKI NA KOSCIÓŁY W POLSCE PRZESYŁAMY BEZPŁATNIE

JAK WYSŁAĆ PACZKĘ

- 1 Wytynij nasze ZLECENIE WYSYŁKI PACZKI
- 2 Zaznacz ilość zamawianych artykułów i zsumuj ich wartości
- 3 Na oddzielnej kartce wyraźnie napisz swój adres i telefon oraz adres odbiorcy w Polsce
- 4 Wysłaj w zaadresowanej do nas kopercie ZLECENIE WYSYŁKI PACZKI kartkę z adresami oraz money order lub czek (płatny dla SAP) na kwotę równą wartości paczki

ZLECENIA PROSIMY PRZYSYLAĆ NA ADRES (tylko dla korespondencji)

SAP pomoc
1180 Mississauga Valley Blvd
Unit 24
MISSISSAUGA ONTARIO
L5A 3M9 Canada

TEL (416) 273-5729

ZLECENIE WYSYŁKI PACZKI

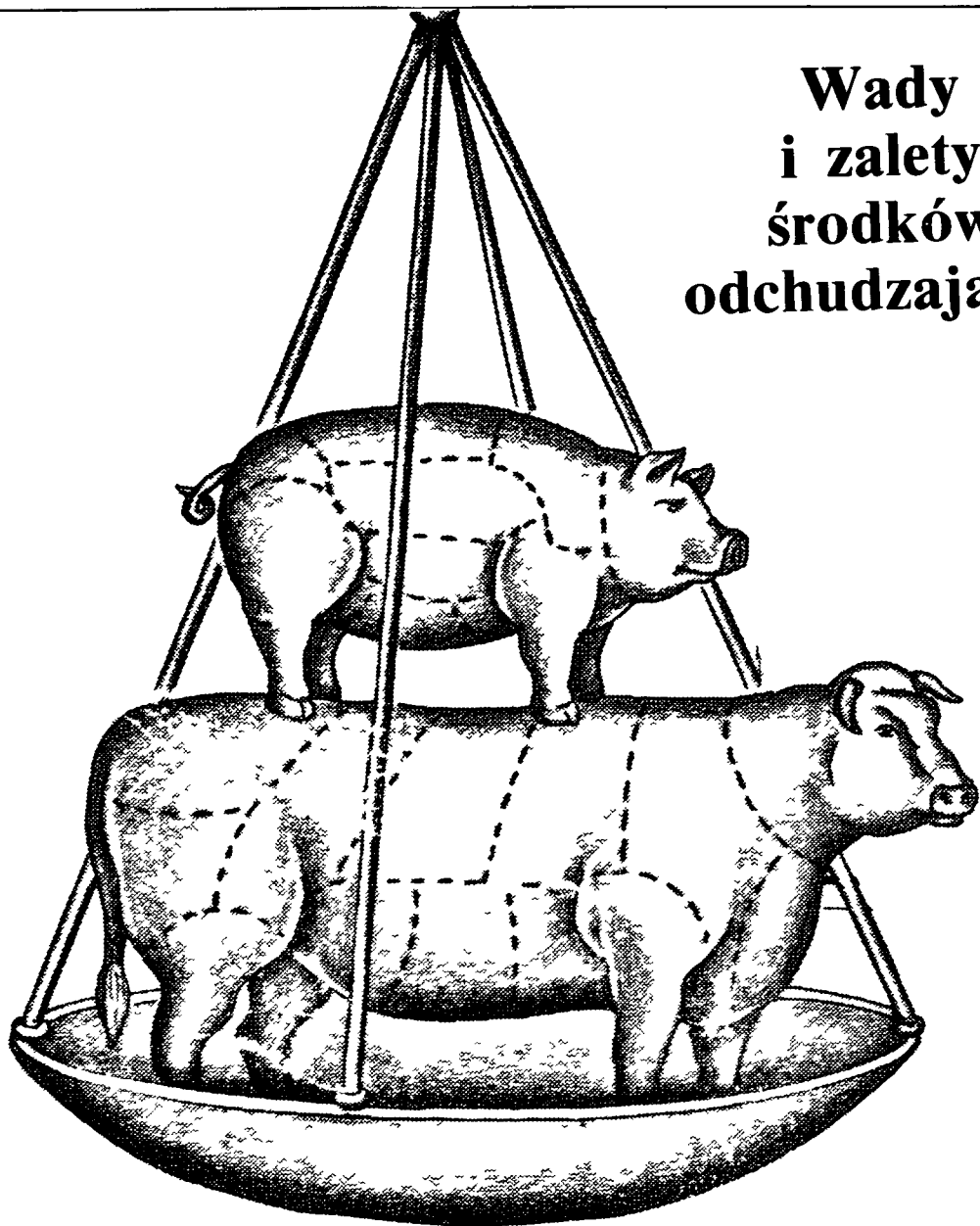
ARTYKUŁY DO WYBORU		\$ Can.	szt.
1	Szynka konserwowa	900 g	6 20
2	Szynka konserwowa	450 g	3 20
3	Szynka mielona	340 g	1 80
4	Salami	900 g	6 10
5	Paszet	200 g	1 20
6	Bekon	450 g	2 80
7	Wieprzowina w konserwie	300 g	1 90
8	Wołowina w konserwie	400 g	2 50
9	Sardyńki w oliwie	125 g	0 90
10	Makrela w pomidorach	125 g	0 90
11	Filetu śledziowe	200 g	1 50
12	Ser twardy w kawałku	500 g	4 90
13	Masło w puszcze	1 kg	6 20
14	Margaryna	500 g	1 40
15	Olej roślinny	1 litr	2 50
16	Dżem pomarańczowy	450 g	1 50
17	Miód naturalny	450 g	2 90
18	Ananas w puszcze	750 g	1 30
19	Brzoskwinie w puszcze	750 g	1 20
20	Koktail owocowy w puszcze	750 g	1 30
21	Figi suszone	250 g	1 40
22	Rodzynki	200 g	1 20
23	Migdały	200 g	1 40
24	Orzeszki ziemne	25 szt.	1 20
25	Herbata w torebkach	500 g	4 30
26	Herbata w workach	500 g	3 50
27	Kawa ziarnista	100 g	2 50
28	Kawa instant typu Nesca	250 g	2 50
29	Kakao	800 g	3 90
30	Czekolada do picia w proszku	100 g	0 80
31	Czekolada mleczna	100 g	1 00
32	Czekolada z bakaliami	100 g	1 00
33	Czekolada z orzechami	100 g	1 00
34	Batonik czekoladowy	1 szt.	0 25
35	Cukierki owocowe z witaminami	500 g	2 50
36	Guma do żucia miętowa	12 szt.	1 00
37	Guma do żucia owocowa	12 szt.	1 20
38	Guma balonowa	100 g	1 10
39	Pieprz czarny	50 g	0 30
40	Koncentrat pomidorowy	150 g	1 00
41	Kostki rosółowe (z kury) na 5 litrów	100 g	1 00
42	Kostki rosółowe (wołowe) na 5 litrów	100 g	1 00
43	Mleko w proszku	400 g	3 10
44	Witamina dla dzieci	100 szt.	2 30
45	Aspiryna Bayer	20 szt.	1 80
46	Wata	200 g	0 75
47	Pasta do zębów (duża)	150 g	1 40
48	Mydło toaletowe	100 g	0 50
49	Szampańskie w puszcze	1 litr	2 50
50	Proszek do prania	3 kg	4 90
51	Proszek do szorowania	500 g	1 50
52	Fłyn do mycia naczyń	1 litr	1 90
53	Zapalniczka gazowa	1 szt.	0 90
54	Rajstopy damskie (małe)	1 szt.	1 00
55	Rajstopy damskie (średnie)	1 szt.	1 00
56	Rajstopy damskie (duże)	1 szt.	1 30
57	Dzinsy Montana	1 szt.	13 00

OWOCE

Pomarańcze (świeże)	10 kg	16 40	5 kg	9 00
Grejpfruty (świeże)	10 kg	17 40	5 kg	9 50
Cytryny (świeże)	10 kg	17 40	5 kg	9 50
Ananasy (świeże)	5 szt.	12 00	1 szt.	2 60

Ponadto możecie Państwo wysłać przez nas do Polski samochód (nowy lub używany) oraz artykuły techniczne i odzieżowe a także świeże kwiaty z okazji ślubu imienin itp.

Wady i zalety środków odchudzających

Kanadyjczycy w roku 1983 wydali 8 mln dol na środki hamujące apetyt i 12 mln (dol) na środki zastępujące posiłki, a rynek ich zbytu zwiększa się wciąż o 20% rocznie, twierdzi Debbie Milstein - szef do spraw sprzedaży w Stella Pharmaceutical Co głównego producenta środków odchudzających w Kanadzie. Dyrektor tych zakładów ocenia, że ponad 95% dochodów firmy pochodzi od kobiet w wieku od 28 do 55 lat, które wolą stosować te środki niż po prostu ograniczyć ilość spożytych pokarmów.

Lekarze i dietetycy uważają, że środki odchudzające powinny być stosowane doraźnie. Dr Armstrong na przykład uważa, że środki hamujące apetyt najlepiej spełniają swe zadanie od pierwszych dwóch tygodni do około dwóch miesięcy, w zależności od potrzeb danej osoby. Nie są one natomiast rozwiązaniem na dłuższą metę, gdy faktyczny ubytek wagi jest wynikiem głównie zmian w sposobie jedzenia i trybu życia. Głównymi środkami odchudzającymi na rynku kanadyjskim są tabletki, gumy do żucia i cukierki odchudzające, hamujące apetyt. Muszą być one zaakceptowane przez Health and Welfare Canada pod względem bezpieczeństwa i efektywności. Na etykiecie powinny być szukane liter DIN (oznacza one Drug Identification Number) i następujących po nim sześciu cyfr, wskazujących, że produkt został przetestowany w kierunku wpływu na organizm ludzki i jest bezpieczny, jeśli używany zgodnie z przepisem. Dr Armstrong uczył nas aby zawsze sprawdzać obecność tego symbolu na etykiecie, ponieważ zdarza się, że dostają się do sklepów środki produkowane nielegalnie, reklamujące się na przykład tym, że rozpuszczają tłuszcz, tymczasem zazywanie ich może być zagrożeniem dla naszego zdrowia. Tabletki zawierające benzocaine - miejscowy anestetyk

środek znieczulający, używany powszechnie przy tzw. pierwszej pomocy w kremach i sprayach używany jest także jako środek odchudzający, który jest najefektywniejszy właśnie w postaci tabletki, gdyż zazywany na 15 minut przed każdym posiłkiem, powoli rozpuszcza się w ustach znieczulając kubki smakowe, po czym przechodzi do żołądka, gdzie znieczula jego błonę śluzową. Często występuje w połączeniu z metylcelulozą, powodując uczucie sytości. Tabletki zawierające błonnik - który występuje w wielu owocach, warzywach i pełnym zbożu - poknięte z wodą na 15 minut przed posiłkiem pęcznieją w żołądku dając uczucie sytości, tabletki te zostały zatwierdzone przez Health and Welfare, aczkolwiek jak stwierdza dietetyk Margaret Hedley - zdarza się u osób wrażliwych, że tabletki te powodowały bóle brzucha oraz biegunki. W przypadku wystąpienia takich objawów należy środki te odstawić. Gummy do żucia i cukierki zawierają benzocaine i działają na tej samej zasadzie co w/w omówione tabletki hamujące apetyt. Środki przepisywane na receptę są pochodnymi amfetaminy występują pod nazwą fenfluramin, phentermine i diethylpropion i działają podobnie jak ona dając jednak mniejsze przyzwyczajenie. Większość lekarzy przepisuje je tylko w określonych sytuacjach, najczęściej z powodu konieczności stracenia nadwagi w związku z problemami sercowymi. Środki te powinny być przyjmowane tylko przez kilka tygodni, ponieważ powodują wiele ubocznych działań takich jak nudności, zawroty i bóle głowy, osłabienie i biegunki.

Nie poleca się środków przeczyszczających i odwadniających, które przyczyniają się do ubytku wagi w czasie, gdy są przyjmowane, natomiast tuż po ich odstawieniu tuśza wraca do punktu wyjścia.

Dr Smith ostrzega przed nadmiernym pobieraniem tych leków, gdyż przyczyniają się one do nadmiernego ubytku potasu, co z kolei zaburza w organizmie równowagę kwasowo-zasadową, prowadzi do zaburzeń w pracy serca i mięśni. Tabletki zawierające lecytynę - naturalny związek znajdujący się w żółtku jaj, soi, mięsie i zbożu, są szczególnie niebezpieczne dla kobiet w ciąży, ponieważ powodują u potomstwa niedorozwój umysłowy. Posiłki dietetyczne są sprawdzane przez instytucję Health and Welfare tylko w wyjątkowych, gdy nie należą do leków. Obecnie w sprzedaży jest osiągalne ca 80 gatunków bez recepty, większość w wersji do połączenia z mlekiem. Każdy produkt powinien zawierać przynajmniej 225 kalorii i spełniać wymagania Health and Welfare co do ilości białka, tłuszczu, witamin i związków mineralnych. Sposób zazywania powinien sugerować przyjmowanie przynajmniej 900 kalorii dziennie.

Posiłki dietetyczne mrożone zawierają zwykle poniżej 300 kalorii i sprzedawane są w sklepach spożywczych obok innych mrozonek. Powinny swą wielkością odpowiadać średniemu posiłkowi, w którego skład wchodzi zwykle mięso, drożdż, jajko lub mleko i jego przetwory oraz owoce, warzywa i kasze. Wskazania na etykiecie winny rekomendować 900 kalorii dziennie.

Jeśli wszystkie w/w środki stosuje się ściśle wg przepisu podanego na opakowaniu są one bezpieczne dla zdrowia.

Opracowała

Lekarz medycyny

HANNA PYTLAK

"PANI JADWIGA" Polski program radiowy
ze stacji CHWO 1250 w Oakville - od godz 1 do 2
w każdą sobotę *Reklamy i ogłoszenia handlowe*
oraz wszelkie komunikaty - przyjmuje się telefonicznie
691 - 8789

POLSKI PROGRAM RADIOWY
na stacji CJVB w VANCOUVER - 1470 AM
w każdą niedzielę od 14 30 do 16 00
TEL 327 - 6892

Adres P O BOX - 58262 - Stn-L-, Van B C V6P 6E3
Wiadomości z Polski, ogłoszenia i komunikaty polonijne,
komentarze, koncert życzeń, ogłoszenia handlowe

Echo Ojczyzny

codzienny polski program radiowy
nadawany od godziny 11 05
od poniedziałku do piątku włącznie
ze stacji CHIN FM 100.7
tel. 531-9991
Prowadzi Karola Kęsik
Muzyka,
wiadomości z Polski, z Kanady i ze świata, komentarze.
Przyjmujemy reklamy i ogłoszenia handlowe
i wszelkie komunikaty

"POLONEZ" Polski program radiowy
Producent MAREK J GOŁDYN
2120 Bloor St W Toronto, M6S 1M8, Tel (416) 762-7254
W soboty 3:30 - 4:30 1250 AM CHWO

POLONIA REVIEW Polski Program Telewizyjny
Przynosi aktualne wiadomości z Polski z życia
Polonu kanadyjskiej
Nadawany jest w dzielnicy Parkdale w każdą
środę - godz 6 wieczorem, piątek - 8 30 wieczorem,
i sobotę - 3 30 po południu

"EURO-PAK" I "PRES-POL"
PRZEDSTAWICIEL W HAMILTON

1 PACZKI DO POLSKI NA ZLECENIA

- owoce cytrusowe ● artykuły gospodarcze ● kwiaty
- pieniądze ● żywność

Niskie ceny w dolarach kanadyjskich Szybka dostawa

2 TYGODNIKI Z POLSKI

- Kobieta i Życie ● Przyjaciółka ● Przekroj,
- Panorama ● Polityka ● Forum ● Veto

Cena jednego egz 0,85\$ Prenumerata od zaraz
Niewielkie opóźnienie od wydania w Polsce

3 ZAMOWIENIA I INFORMACJE

- listownie ● telefonicznie (w godz 10 00 do 22 00)
- MAREK LACHOWICZ
151 Queen St N / 2501 Hamilton, Ont L8R 2V7
TEL (416) 525 - 4707

GENERAL CONTRACTOR
Nowe domy Dostawiane pokojów
Przerabianie wnętrz
TEL Toronto 353 2697 109-112

Malowanie z zewnątrz i wewnątrz do
mów biur pomieszczeń przemysłowych
i handlowych cyklinowanie
podłóg oraz wszelkie prace stolarskie i
remonty Tania i fachowo
TEL 530-1246 TORONTO
rano do 8 30 i po 9 wieczor

COTTAGE do sprzedania
Georgan Bay
TEL 534 2697 109-112

NOWO OTWARTY SKLEP
GIEWONT 333

Roncesvalles 333, Toronto, Ont.
TEL. 588 - 1500

ma przyjemność zaprosić Państwa w swoje progi
● Oferujemy najniższe w całej okolicy ceny na artykuły delikatesowe
słodczyce wyroby piątkarskie i unikalne malowane ręcznie polskie banki
choinkowe

● Posiadamy duży wybór ozdobnych lamp pokojowych w bardzo
przystępnych cenach

● Jesteśmy autoryzowanym przedstawicielstwem znanej firmy
EURO PAK

Przyjmujemy zlecenia na wysyłkę do Polski z Europy Zachodniej

- owoców cytrusowych
- paczek żywnościowych o składzie dobranym przez klienta
- artykułów technicznych i odzieżowych
- świeżych kwiatów
- pieniędzy (banknot do rąk odbiorcy)

Przyjmujemy również gotowe paczki do przesyłki morskiej lub lotniczej
Wszystkie przesyłki i zlecenia ubezpieczone

BARAN
(Aries)
21 03 20 04

Zmiany które się dokonały lub w najbliższej przyszłości dokonają w twojej sytuacji będą zaspokajając twoje ambicje i poprawiając stan finansów ale to wszystko za mało dla twojej energii. Wykorzystaj je pozostawiając sobie jednak czas na spotkanie sentymentalne lub przyjacielki które mogą wnieść wiele dobrego w twoje życie. Po czujesz się znowu młody a każda chwila mieć będzie specyficzny urok i wdzięk.

Nie przejmuj się przeszkodami natury prawnej - uda ci się je zgrabnie wyminąć.

BYK
(Taurus)
21 04 21 05

Jesteś ostatnio przygnębiony trudnościami jakie pojawiły się na horyzoncie. Twoja zrównoważona natura nie tak łatwo poddaje się przykrym niespodziankom ale tym razem może to być niełatwe. Wytrzymaj jednak pamiętając że masz wielu sprzymierzeńców choćby nawet o tym nie wiedział lub nie od czuwał tego na razie. Banalna to prawda że nie ma złego co by na dobre nie wyszło ale wkrótce się przekonasz że jest to prawdą. Unikaj nieporozumień z Panną.

BLIZNIAKI
(Gemini)
22 05 21 06

Przed tobą różne interesujące decyzje do podjęcia ale będziesz tym zmechniony bo twoje skomplikowane usposobienie pełne sprzecznych tendencji utrudnia ci jasne rozeznanie we własnych dążeniach. Masz wielu przyjaciół ale nie wiesz czy możesz na nich liczyć. Na kilku tak. Który to wkrótce sam się zorientujesz. Staraj się w nadchodzącym tygodniu zapewnić sobie raczej uregulowany i spokojniejszy tryb życia bo twoje zdrowie stało się nowoczo tego wymaga. Mile flir ty urozmaicając życie ale unikaj sentymentalnych dramatów.

RAK
(Cancer)
22 06 23 07

Nadchodzi okres bardzo w twoim życiu istotny. Możesz zabytnąć i mimo pozornych trudności wyjść zwycięsko z niełatwych rozgrywek. Nie dbaj o rywali czy rywalki a przede wszystkim pod żadnym pozorem nie daj poznać po sobie że mogą cię zaskrzyżyc. Prosto przed siebie otwórz się na nadchodzący tydzień i mów jak najmniej a także nie daj się skusić chęciom pokazania jaki to z siebie ryzykant. Niech się inni tylko tego domyslają lub nie. Twoja uczucia podlegać będą teraz tym samym regułom gry.

LEW
(Leo)
24 07 23 08

Wprawdzie Lew to nie ptaszek i na gałęziach zwykły nie siedząc, ale mimo to można zastosować do ciebie powiedzenie że sam podcinasz gałęzi na której siedzisz. Gdzie twoja zręczność i precyzja w działaniu? Nie daj powodować się fałszywym ambicyjkom a już tym bardziej bezsensownej zawziętości. To się może obrócić przeciwko tobie już lepiej poczekać i zdać sobie sprawę z tego czego naprawdę chcesz. Jeżeli podejmiesz jakieś decyzje podejmuj je samodzielnie bez cudzych porad. A poza tym czy naprawdę liczy się tylko twoje ja?

PANNA
(Virgo)
24 08 23 09

Nieoczekiwane zmiany w twoich projektach mogą być tym co da ci szansę na dalszą przyszłość mimo że na początku mogą cię zdenerwować i wprowadzić w strach. Spokojnie! Trzeba umieć iść na ugody tam gdzie w grę wchodzi sprawa zasadnicze. Codzienne drobniaczki nawet meczące nie powinny być brane pod uwagę. Nie daj się wyprowadzić z równowagi jeżeli wiesz że komus na tym bardzo zależy i komplikuje sprawy celowo. Wkrótce wszystko ułoży się tak jak tego pragniesz.

WAGA
(Libra)
24 09 23 10

Nie krytykuj bez umiaru wszytkiego i wszystkich pod pozorem naprawy tego co ci się nie podoba. Już lepiej sam zacząć naprawiać. Przekonasz się że nie tak łatwo to zrobić jak się tobie wydaje. Przysłałoby się uporządkować sprawy dawne. Nie wymawiaj się też od odwiecznego kogoś bliskiego pod byle pozorem wyjazd dobrze ci zrobi. Możesz poza tym oczekiwać pochwał i uznania może w formie nagrody. Niewykluczone że będziesz musiał być mediatorem między

SKORPION
(Scorpio)
24 10 22 11

Nie mów za wiele tam, gdzie nie jest to konieczne. Czasem nawet wbrew twoim najlepszym intencjom coś nieopatrznie powrózonego może spowodować kłopoty i zmartwienie. Bądź miły ale nie narzucaj swego towarzystwa ani swoich pomysłów nikomu. Spotkasz być może wielką przyjaźń lub sympatię. Będziesz tylko żałował że nie stało się to wtedy kiedy tej przyjaźni najbardziej potrzebowaliśmy. Tak czy owak jednak może ci ona na pewno w przezwyciężeniu napięć pod warunkiem jednak że zachowasz pełną rezerwę. Unikaj podróży.

STRZELEC
(Sagittarius)
23 11 21 12

Toniesz po uszy w urzędowaniu albo spraw z nim związanych. Wszystko iść będzie dobrze. Także w pracy i tego właśnie ktoś ci będzie bardzo zazdrościł. Nie przejmuj się tym jednak i korzystaj z dobrej passy. Jeżeli jednak masz nieśfornych dzieci które sądzą że są już dość dorosłe żeby decydować o sobie nieporozumienia będą nie do uniknięcia. Bądź przygotowany na to że trzeba będzie pomóc im albo innej ci bliskiej osobie. A w układach z partnerem postaraj się mu okazać maksimum serdeczności.

KOZIOROŻEC
(Capricorn)
22 12 20 01

Nie porównuj ciągle swoich osiągnięć z osiągnięciami kolegów. To nonsens a poza tym wpadasz przez to w zły nastrój. Wiesz też że byle drobniaczki w którymś sam coś zawaliłeś wy prowadza cię z równowagi i całą swoją złość wyładowujesz wtedy na innych. Tak też nie można przestać sobie wmawiać że nie możesz się opanować. Nadchodzący tydzień będzie doskonałym treningiem dla twoich nerwów. Masz sprzymierzeńców i to liczących się w pewnych kręgach. Pod koniec tygodnia wyraźna poprawa nastroju i finansów.

WODNIK
(Aquarius)
21 01 19 02

Czy przypadkiem nie okazał się niełojalny w stosunku do starego i wypróbowanego przyjaciela? A może nie zdawałeś sobie do końca sprawy z tego jaką wyrządzasz mu przykrość? Przed tobą tydzień pełen niepokojów i stresów choć pozornie wszystko się będzie układać po twojej myśli. Nie będzie kłopotów z pieniędzmi ani z kontaktami zawodowymi ale coś cię drażni. Czujesz to sam? Jeżeli będziesz miał możliwość wyjazdu w inne okolice wykorzystaj je koniecznie. Podróż może bardzo pomóc w twoich kłopotach.

RYBY
(Pisces)
20 02 20 03

Wszystko potoczy się gładko. Osobiste i zawodowe sprawy dadzą ci pełną satysfakcję. Nawet w budzecie odczujesz małą poprawę i będzie ci łatwiej gospodarować finansami. Trudno ci będzie uwierzyć w to że wszystko układa się tak bezproblemowo. Możesz się wprawdzie liczyć z możliwością drobnych kłopotów sercowych ale z tego może być efekt wyłonienie czegoś pozytywnego. Tylko nie trac energii i nie zasypuj gruszek w piłę. Zastanów się nad tym co potrafisz najlepiej i postaraj się mądrze te umiejętności wykorzystać.

ZŁOTO I BRYLANTY
OD PRODUCENTÓW I IMPORTERÓW 21 DUNDAS ST, SUITE 1601, TORONTO, ONT M5B 1B7

HOLDER DIAMONDS Inc
Diamond Importers

TEL. (416) 368 - 7186

Od poniedziałku do środy 9 - 5
czwartki 9-8 30

lub proszę telefonować w sprawie terminu wizyty

- Pierścionki z brylantami
- Złote lancuszkki 14 i 18 karatowe
- Kolczyki i wisioriki
- Perły
- Bizuteria wykonywana na zamówienie

WSPANIAŁA OKAZJA!

UNITY TRAVEL

100 University Ave Suite 807
Toronto, Ont Canada M5J 1V6
Telephone (416) 595-1244
Telex 06 22186 P W T

Odłot 27 grudnia - powrot 30 stycznia

WARSZAWA • SZTOKHOLM

• OSŁO • HELSINKI lub PRAGA

\$ 559

LOTY DO KOPENHAGI

Od 27 grudnia - powrot do konca maja

\$ 499

SPĘDŹ SYLWESTRA
I NOWY ROK W
KOPENHADZE

\$ 599

W koszt biletu wchodzą m.in. noclegi i bal

DLA MIŁOŚNIKÓW BIAŁEGO
SZALEŃSTWA

AUSTRIA - SAINT ANTON
ISCHL BAD

Od 27 grudnia - powrot 9 stycznia
HOTEL, WYCIĄGI, PRZELOT

\$ 799

Po dalsze informacje i rezerwacje prosimy telefonować -

TORONTO 595 - 1244

proszę p. Krystynę

Od osób spoza Toronto akceptujemy "collect calls"
tylko w sprawie rezerwacji

WYPIEKI I CIASTA
W NOWEJ CUKIERNI

Blue Donau Bakery & Deli

Specializing in

specjalizujemy się w europejskich ciastach

2860 Dundas St West
Toronto Ont M6P 1Y8
Tel 767 2532

BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ
POLISH SOCIAL SERVICES BUREAU

Czynne PONIEDZIAŁEK, WTOREK, CZWARTEK, PIĄTEK
OD GODZ 10-00 a.m. DO 4 00 p.m.

ADRES 128 FERN AVE Pokój 103, TEL 533-9471

STOWARZYSZENIE
POLSKICH TECHNIKÓW
I POLSKI INSTYTUT
NAUKOWY

Oddział Toronto

zaprasza na wykład

INŻYNIEROWIE I PROBLEMATYKA
OCHRONY ŚRODOWISKA

który wygłosi Prof. JERZY GANCZARCZYK
- w górnej sali SPK, 206 Beverley St, w
niątek 7 GRUDNIA o godz 7 30

Wstęp Członkowie SPT - \$ 3 -, goście \$ 4 -, studenci
\$ 2 - (z kawa)

14TH ST AUTO BODY
AND COLLISION LTD

74 - 14th Street, TEL 251 - 2892

Wszelkie naprawy karoserii i lakierowanie samochodów
Bezpłatna wycena

Prowadzimy oddział samoobsługi

• wynajęcie stanowiska naprawczego 1 godzina - \$ 3,

• cały dzień \$ 25, • tydzień - \$ 120

• Komora lakiernicza - \$ 35

Klient przygotowuje samochód - my lakierujemy - \$ 130

6 C Jaremy, Jarogniewa, Leontyny, Mikołaja
7 P Amaranty, Ambrozego, Eligiusza, Marcina, Teodora
8 S Boguwoli, Kwiatostawy, Maru, Wirgini, Wirginusza
9 N Georginy, Leokadu, Nataszy, Wiesława
10 P Daniela, Danieli, Julii, Lorety, Radziława
11 W Arpada, Damazego, Waldemara, Wojmira
12 S Adelajdy, Aleksandra, Dągmara, Joanny

COPERNICUS LODGE

Już od 1979 roku istnieje w Toronto Copernicus Lodge - okreśany przez niektórych jako polski dom spokojnej starości

W 1979 roku ukończono budowę bloku mieszkalnego. W styczniu 1984 otwarto nową część - "Residential Care unit", czyli zespół zapewniający rezydentom specjalną opiekę, wyposażony w 198 łóżek

Koncepcja Copernicus Lodge polega na tym, by emerytom zapewnić niezależność, swobodę a jednocześnie odpowiedni spokój, przy tym jednak stworzyć warunki nieskrępowanego przyjmowania odwiedzin rodziny i przyjaciół

Copernicus Lodge m.in. wyposażony jest w klimatyzację, na każdym piętrze ma pomieszczenia dla spotkań i różnych imprez, przy domu jest duże, słoneczne patio

Ogrzewanie jest elektryczne, we wszystkich pokojach i pomieszczeniach są dywany na całą podłogę

Lokatorzy otrzymują ręczniki i pościel, mają do dyspozycji pralnię, mogą korzystać z obszernych schowków na kufry, bagaż itp

Dla wygody pensjonariuszy jest na miejscu bank, zakład fryzjerski i kosmetyczny

Każdy pokój i każda łazienka mają dzwonek alarmowy, pozwalające w razie potrzeby wezwać natychmiastową pomoc

Posiłki są pożywne i starannie zaplanowane, kuchnia jest głównie polska. Jadalnia mieści się obok Solarium

Do dyspozycji pensjonariuszy, 24 godziny na dobę, jest lekarz i personel pielęgniarski

Copernicus Lodge przyjmuje osoby, które ukończyły 60 lat życia i mieszkają w Kanadzie co najmniej jeden rok

Pożyteczna ta instytucja jest położona w sercu polskiej dzielnicy, blisko komunikacji miejskiej i sklepów

Nr 112

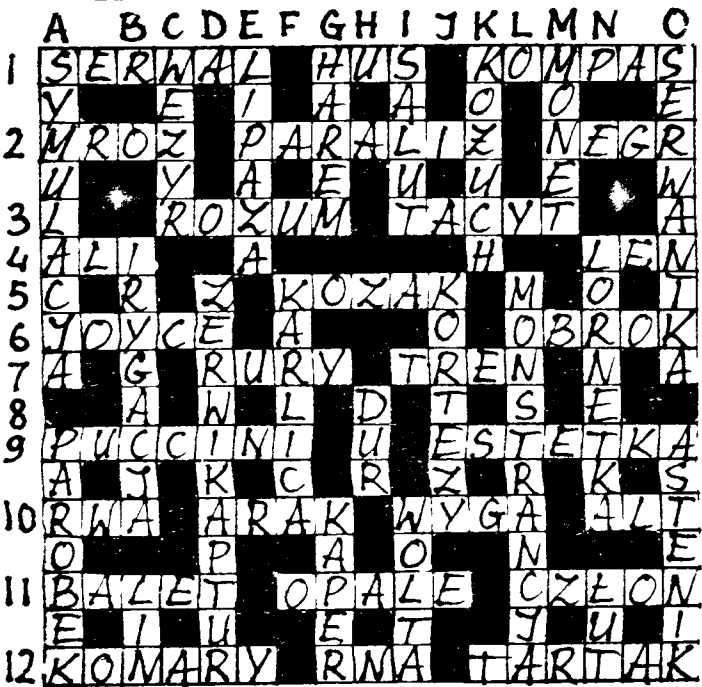
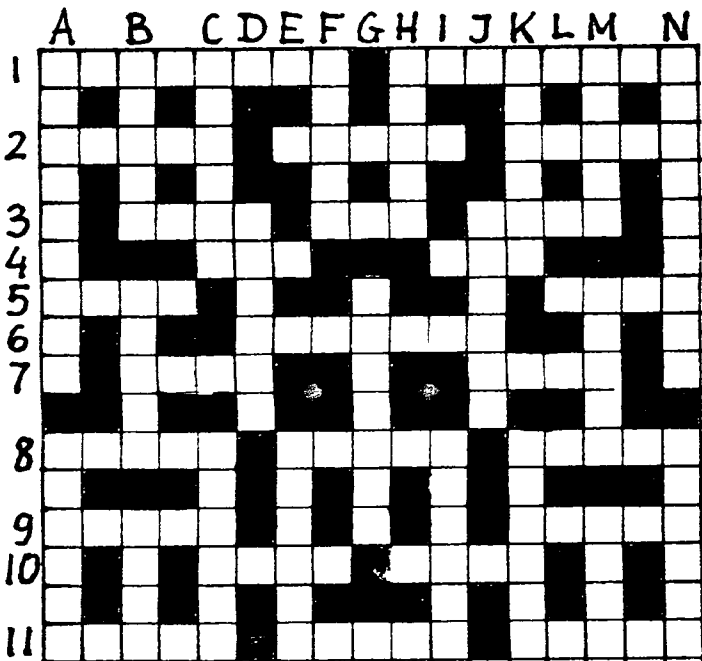
Poziomo

- 1-A badacz polarny, zdobywca Bieguna
- 1-H czyta przyszłość z gwiazd
- 2-A wada materiału
- 2-E zytmi lub razowy

- 2-K kiesa, mieszek
- 3-B dawna kolonia brytyjska w Zatoce Perskiej
- 3-F militarna nacjonalistyczna organizacja ukraińska
- 3-J rodzaj pułapki używanej przez kłusowników
- 4-C poł-osiół
- 4-I wąż dusiciel
- 5-A dawka
- 5-L marka samochodu
- 6-D legendarny założyciel Rzymu
- 7-B indyjska bogini
- 7-J czarny wrzaskliwy ptak
- 8-A amerykański kuzyn zebra
- 8-E karbowany, koronkowy kołnier
- 8-K gospodarz na Podhalu
- 9-A 4 4
- 9-K roślina warzywna z rodziny dyniowatych
- 10-C szata prawnika
- 10-H niewolniczo nasładowuje sposób życia elity
- 11-A doroczna nagroda filmowa w Los Angeles
- 11-E imię jednego z największych idoli rock and rolla
- 11-K grzanki

Pionowo

- 1-A miasto w Holandii
- 1-B ansa
- 1-C rodzaj ozdoby głowy
- 1-F indyjski mąż stanu, po zabójstwie Gandhiego - uznany za narodowego przywódcę Indii
- 1-H patronka Aten
- 1-K zawodowa wprawa
- 1-M zapasowy kon, podjezdek
- 1-N lekarz, specjalista problemów brzusznych i żołądkowych
- 3-D zwierzęta futerkowe
- 3-J jedna z postaci z "Pana Tadeusza"
- 5-B rodzaj znaku drogowego
- 5-G teatralna zasłona
- 5-M prezentacja, widowisko
- 8-A jedna z wysp Indonezji
- 8-C najstarszy człowiek w danej dziedzinie
- 8-E gra zręcznościowa
- 8-I kochanek Afrodyty, uosobienie piękna
- 8-K otwarcie gry szachowej
- 8-N roczniki
- 9-B po zmierzchu
- 9-M panstwó w Azji

← Rozwiązanie nr 111

Praca

- ZATRUDNIĘ doświadczonego kierowcę z kat A Zarobki do 500 dol tygodniowo
TEL 245 8668 113 115
- MECHANIK samochodowy z praktyką w RFN poszukuje pracy na weekendy
TEL 438 - 3943
- POTRZEBNA opiekunka do 2-letniej dziewczynki - Etobicoke
TEL 621 - 0795 113 114
- NOWO PRZYBYŁA podejmie prace sprzątanie, opiekę nad dziećmi w okolicy Don Mills i Eglinton
TEL 425 7880 113 115
- HANDYMAN jest gotowy wykonać wszelkie prace w swoim domu lub jego otoczeniu Proszę dzwonić
449 - 2741 wieczorem
- Dr Inz chemii ze specjalnością technologia organiczna poszukuje pracy w przemyśle chemicznym lub farmaceutycznym TEL 923 3529
- POWAŻNEJ pani na stałe do 6-mie siecznego dziecka i prowadzenia domu poszukuje
TEL 665 2799
- MŁODY mężczyzna szuka pracy na weekendy MISSISSAUGA
TEL 848 6331

- PODEJMĘ pracę w budownictwie lub każdą inną
TEL 536 - 5747 po 19 00 Marian
- POTRZEBNI zručni pracownicy "HANDYMEN" w dziedzinie napraw i remontów mieszkań oraz kobiety do sprzątania
Angielski, chociaż trochę, potrzebny
TEL 823 8985
- NOWO PRZYBYŁA podejmie prace sprzątanie, pilnowanie dzieci, w Etobicoke albo w okolicy Roncesvalles
TEL Toronto 255 2013
- POSZUKUJĘ pracy jako Cleaning Lady
TEL 848-0051 MISSISSAUGA 109-118
- PRZESZŁO \$ 20 NA GODZINĘ zarabam wykwalifikowany spawacz SWIADECTWO SPAWACZA W 5 TYGODNI można uzyskać w
INSTITUTE OF TECHNICAL TRADES
który szkoli specjalistów już 25 lat z górą
• nowoczesne urządzenia • rysunek techniczny • kursy dzienne wieczorne, sobotnie i na zmiany • dokogne opłaty tygodniowe
734 Kipling Ave., Toronto
TEL 255 - 2369
po godzinach TEL 536-008 921-3886
Informacji udzielają MARK NIEWIADOMSKI lub ANDRZEJ MAJ 89-110

UCZCIWA kulturalna obywatelka kanadyjska bardzo samotna pragnie poznać również uczciwego kulturalnego Pana w wieku 65-75 nie posiadającego żadnego majątku gdyż sama go nie posiada
KAWAŁER (30) któremu inteligentna kultura i rywalizacja nie są obce o miłej powierzchowności i przyjemnej aparatury pragnie poznać Panią o zbliżonych walorach Zdjęcie mile widziane Oferty E T A 12
109 115

KAWAŁER lat 32 od 3 lat w Toronto ustalony interesujący się poezją muzyką klasyczną filmem z bardzo dobrą aparaturą pozna Panią do lat 30 w celu nawiązania kontaktów towarzyskich najchętniej z nowo przybyłą emigrantką z kulturalnym obyczajem i minimum średnim wykształceniem Poważne foto oferty kierować na adres E T Dla A 334
109 115

KAWAŁER lat 28, blondyn wysoki wzrostu dobrze zbudowany, bez nałogów chciałby poznać panią w celu matrymonialnym
Zgłoszenia listownie na adres E T 108111

UWAGA
NIEBIESKIE OCZY!
Pani której ogłoszenie zaczyna się od słów Panna lat 29/164 szatynka oczy niebieskie proszona jest o jak najszybsze skontaktowanie się z Redakcją FIH 531 5523 lub listownie
KAWAŁER lat 28 na stałe w Kanadzie bardzo samotny pogodnego usposobienia pozna panią do lat 30 o podobnym zainteresowaniu w celu matrymonialnym
PIĘKNE kulturalne panie w Polsce pragną korespondować z paniami z USA Kanady
Załączcie \$15 00 na członkostwo i informację EWAPOL BOX 306 Port Coquitlam B C V3C 4K6 Canada
PANNA lat 29/164 Szatynka oczy niebieskie z dobrą aparaturą Poważnie myśląca o życiu Wykształcenie średnie Od kilku miesięcy zamieszkała w Kanadzie Pozna kawalera do lat 30 z kulturalnym obyczajem, dobrej powierzchowności Minimum średnie wykształcenie Zdjęcie mile widziane Poważne oferty proszę kierować na adres redakcji E T

♠ BRYDŻ ♥

CZY MUSIAŁEŚ LEŻEĆ?

REDAGUJE	Północ	24-CP
KIBIC	♠ QJxx ♥ Axxx ♦ AJ ♣ xxx	
Zachód	Wschód	
♠ xxx	♠ xxx	
♥ -	♥ KQx	
♦ Qxxx	♦ xxx	
♣ QJ10xx	♣ xxx	
Deklarant		
♠ AK		
♥ J109xxx		
♦ Kxx		
♣ AK		

KONTRAKT 6 kier
WYJŚCIE Dama trefl
UKARANE GADULSTWO

Wesołe rzeczy zdarzają się czasem w towarzyskich grach brydżowych. Wspomniałem już o rozmówkach podczas licytacji, co uważam za bardzo nieetyczne. Natomiast uwagi w toku rozgrywki, choć zasadniczo niedopuszczalne, są mniej groźne, pod warunkiem, że nie zdradzają posiadanych kart a więc nie udzielają informacji partnerowi.

Zapewne spotykaliście się z takimi sytuacjami w których jeden

tylko Twoje głupie gadulstwo. Bo niby sam powiedz, gdybyś mi nie pokazał Twoich kart grałbym zupełnie inaczej. Powiedzmy w "normalny" sposób tzn. liczyłbym na podział honorów kier, lub na rólą i Damę u gracza Z, co mi dawało 75% szans. Twoje gadulstwo dało mi 100% szans na zrobienie kontraktu. Bardzo Ci dziękuję.

Dzisiejsza rozgrywka nie jest łatwa. Nie o to mi chodzi. Chciałem tylko ostrzec Czytelników przed niepotrzebnym ofiarowaniem wrogom wiadomości umożliwiających zrobienie kontraktu, normalnie niewykonalnego

z przeciwników, mając tak zwane " pewne lewy " nie może się powstrzymać od tego aby złożyć uroczystą deklarację pod adresem deklaranta, często popartą pokazaniem własnych kart.

Tak było gdy D rozgrywał w dzisiejszym przykładzie szlemika kier. Gdy Z wyszedł w Damę trefl i dziadek się rozłożył, gracz W uroczyście oświadczył: "Szkoda czasu, Panowie szlemik nie wychodzi, bo ja mam mariaszka kier za Asem. Proszę zapisać bez jednej. Możliwe, że deklarant leżałby więcej, gdybyśmy to rozdanie rozegrali, nam wystarczy bez jednej i nie tracimy czasu".

Deklarant, rutynowany brydżysta, skorzystał z okazji i dobrze przyglądał się kartom W. Przecież to wspaniała okazja rozgrywać widząc 52 karty! Po chwili oświadczył, że będzie rozgrywać szlemika i że go zrobi. Gracz W wzruszył ramionami i burknął: "Nie ma rady na patałachów, którzy nie widzą tak oczywistych rzeczy" (Gra, oczywiście, odbywa się wśród przyjaciół).

Wyjście trefl Deklarant wygrał Asempo czym zgrał Króla trefl i Asa oraz Króla pik. Następnie poszedł sobie spokojnie na stół. Waletem karo, wiedząc, że impas się uda, przecież W pokazał mu swoje karty.

Deklarant musi teraz tak rozgrywać rękę, żeby się skrócić w rękę do takiej samej ilości atutów, jaką posiada gracz W tzn. do trzech sztuk. Jeśli tego nie uczyni to w pewnej chwili znajdzie się przebitką w rękę i będzie zmuszony zagrać atut na impas. Po ponownej przebitce w rękę będzie musiał znów impasować kier i oddać drugą lewą. Ze stołu idzie Dama pik przebita w rękę! Następnie błotka karo do Asa na stole i Walet pik przebity w rękę! D wie, że W ma 4 piki i że Z nie ma atuta. Z kolei D gra Króla karo i przebijają na stole! No i błotka trefl ze stołu, przebita w rękę doprowadza do takiej sytuacji w kierach:

Axx	D gra teraz Waleta kier,
KQx	i przepuszcza na stole. W bierze
J109	lewą Damę i musi odegrać
	kier w nożyce As - 10. Koniec

"Nic nie rozumiem" burknął W. "Jak to możliwe, że gdzieś mi się wściekła pewna lewa na atut, Gusia jakieś, czy co?" Nie gusia, bracie, Gusia jakieś, czy co? " Nie gusia, bracie, Gusia jakieś, czy co? " Nie gusia, bracie, Gusia jakieś, czy co? " Nie gusia, bracie, Gusia jakieś, czy co? " Nie gusia, bracie, Gusia jakieś, czy co? "

INFORMATOR TURYSTYCZNY

CZARTERY
WARSZAWA
\$ 559

CHRISTMAS

JAMAJKA

\$ 399

1 TYDZIEŃ

TYLKO PRZELOT (FLIGHT ONLY)

ŻYCZYMY PAŃSTWU
PRZYJEMNEJ PODRÓŻY

COLODY TRAVEL

598 - 3337

SPORT

SPORT

SPORT

ECHA OLIMPIADY W SEATTLE

Głównymi bohaterami polskiej ekipy na olimpiadzie brydzowej w Seattle był Piotr Tuszyński "Tusio" i jego ósemka kier A oto jak doszło do ostatniej przebitki kierowej

Ostatnie rozdanie meczu półfinałowego z Austrią Nasi grają 4 kiery, leżą bez jednej Zapis 200 pkt. Już nic się nie da zrobić, jest wprawdzie brązowy medal, bo procentowy zapis z eliminacji dawał trzecie miejsce bez względu na wynik własnie Polakom, dzięki ich doskonałej grze w eliminacjach. Ale finał przepadł! Tak myśleli prawie wszyscy w polskiej ekipie i załowali, ale poradzić nic nie mogli. A jednak! Austriacy grają również 4 kiery, a przeciwko im zasiada para Budowlanych Poznan Piotr Tuszyński - Jacek Romanski. Na górze są już pozostali członkowie zespołu. Ze zrezygnowaniem machają rękami. Po finale

Mówi Jacek Romanski - Rozdanie wyglądało następująco. Rozgrywający miał rękę (kolejno piki, kiery, kara, trefle, x - oznacza błotkę)

x
D, 10, x, x
K, W, 10, x
K, D, W, 10, x
a jego partner
K, D, W, x, x
W, 9, x, x
A, D, x
x

Ja nie błyszczałem z ręką, x, x, x, 8, x, x, x, x, x, x, x, x, "Tusio" miał A, x, x, x, A, K, x, x, x, A, x, x, x. Zawistowałem w błotkę pik, a "Tusio" przejął asem. Następnie zagrał asa trefli i ponowił atak w piki. To potem doprowadziło do skrótu, gdy Piotrek zagrał po raz czwarty w pika, przebiłem błotką kier, ósemką. To była ta piąta lewa, decydująca o naszym awansie, bo zapisaliśmy za to rozdanie 500 pkt, co zdruzgotało pewnych już siebie Austriaków. Po prostu pospieszyli się z przebitkami pików i dali się nabrac na ewentualne przebitki z naszej strony.

Co było potem? Tomasz Przybora uważa mecz finałowy z

Francuzami za spacer. Praktycznie do jednej bramki. Zresztą wbrew nastrojom w kraju, Polacy już przed eliminacjami uchodzili za głównych faworytów w ocenie Włochów, którzy mieli jeszcze w pamięci sromotną porażkę na własnym terenie przed kilkunastoma tygodniami. Słynni gracze Beladonna i Garozzo typowali szansę 8:1 (przykładowo: szanse na złoto Francuzów 3:1, Włoch 4:1, USA 4:1) i zgarnęli w prywatnym totku niezły grosz.

Zanim jednak doszło do ostatecznych rozstrzygnięć z graniem hymnu i flagą białoczerwona na maszt, czego Jacek Romanski nigdy nie zapomni, Polacy w eliminacjach przegrali z Francją 10:20 i z Austrią 13:17. Ale w brydzowej olimpiadzie trzeba wiedzieć, kiedy

można przegrać. Te w sumie (mimo porażek) niezłe wyniki i tak stawały polski team w sytuacji uprzywilejowanej.

Polacy - nie musieli w koncowce iść na żadne układy. Odwrotnie niż Francuzi, którzy nie chcą wpaść na gospodarzy "odpuszcili" jeden z meczów. Polacy grali cały czas do przodu i ta taktyka przyniosła powodzenie. Oczywiście mecz z Austriakami kosztował sporo nerwowo, ale jak twierdzi Tomasz Przybora, gdzieś na dwóch trzecich dystansu Polacy poczuli, że rywale są do ogrania. I tak się stało, aczkolwiek ostatnie 4 kiery w ich wykonaniu można spisać tylko na karb zbytniego pospiechu.

I RUNDA PIŁKARZY RĘCZNYCH W KRAJU SKOŃCZONA

Piłkarze ręczni zakończyli pierwszą rundę mistrzowskich spotkań. Wznowią rozgrywki dopiero w marcu. Dzisiaj jednak można przewidywać, że Wybrzeże Gdansk nie znajdzie godnego siebie rywala. Przez pierwszą rundę mistrz Polski przeszedł spacerkiem. Niewiele przeciwników próbowało z nim walczyć nawet na własnych boiskach. Gdanczanie stracili zaledwie jeden punkt (z Hutnikiem w Krakowie).

A oto wyniki końcówki rozgrywek:

- Anilana Łódź - Posenia - 28 23 i 26 27
- Pogon Zabrze - Hutnik Kraków - 26 28 i 25 22
- AZS Warszawa - Śląsk Wrocław - 21 28 i 21 32
- Grunwald Poznań - Korona Kielce - 22 29 i 25 32

TABELA

1 Wybrzeże Gdansk	31 1 527-437
2 Korona Kielce	23 13 500-457
3 Pogon Zabrze	21 15 432-414
4 Hutnik Krakow	20 16 448-439
5 Anilana Łódź	20 16 475-479
6 Śląsk Wrocław	16 20 430-452
7 AZS Warszawa	13 23 429-442
8 Posenia	13 23 438-457
9 AZS Gorzów	11 25 433-457
10 Grunwald Poznań	8 23 452-530

ANDRZEJ BACHLEDA jeden z najlepszych slalomistów świata przełowił lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych jedyny polski alpejczyk, który zwyciężył w Pucharze Świata, jest obecnie trenerem w znanej francuskiej stacji sportów zimowych St Gervais.

W Berlinie odbył się międzynarodowy bieg maratonski. Na starcie stanęło 25 zawodniczek i 200 zawodników. Duży sukces odniosła Zofia Turowska (Start Rzeszów) zajmując wśród kobiet pierwsze miejsce z czasem 3:03:40. Warto dodać, że Z. Turowska jest weteranką.

Dobrze spisali się także mężczyźni. Szóstym był Jan Paron (Gorzów Wlkp.) 2:47:16, ósmy Czesław Siedlarz (Tychy) 2:49:30. Zwyciężył Klaus Gdammer (NRD) 2:36:50.

W czasie biegu padał śnieg z deszczem, trasa była bardzo trudna.

Podczas kolarskich zawodów halowych w Paryżu Jeannie Longo (Francja) ustanowiła rekord świata w wysiedzeniu na 3000 m uzyskując czas 3:49:64. Dotychczasowy rekord należał do Eriki Salumiae (ZSRR) ustanowiony był 8 września br. w Moskwie i wynosił 3:55:835.

W katowickim turnieju szermierczym Barborka 84 w szabli zwyciężył Andrzej Kostrzewa, a w szpadzie Andrzej Lis.

Tadeusz Pigula zajął trzecie miejsce w międzynarodowym turnieju szablowym w Nancy. Zwyciężył Węgier Nepald przed swym rodakiem Bujdoso.

Fibak znów w formie

Jak za najlepszych lat grał Wojciech Fibak w jednym z najwyższych dotowanych turniejów świata, w Antwerpii (800 tys. dolarów nagrod, 200 tys. dla zwycięzcy). Przypomnijmy, że Polak pokonał w II rundzie 6:2, 6:2 Ekwadorczyka Andresa Gomeza zajmującego aktualnie 4 miejsce w rankingu ATP. W ćwierćfinale przeciwnikiem naszego tenisisty był Szwed Joakim Nystroem, 6 na liście ATP. Mecz był zacięty i wyrównany, tak że do końca obaj tenisisci mieli wszelkie szanse na zwycięstwo. Wygrał ostatecznie Szwed 6:4, 6:7, 7:5. Ostatnie trzy turnieje w Sztokholmie, Londynie i Antwerpii wskazują wyraźnie, że Wojciech Fibak znów gra znakomicie.

Niespodzianką turnieju w Antwerpii była porażka w II rundzie rozstawionego jako nr 2 Matsa Wilandera z nieobliczalnym Gene Mayerem 4:6, 2:6.

WYNIKI

Ćwierćfinały: Ivan Lendl (1) - Tomasz Szmid 6:2, 7:5; Anders Jarryd - Henrik Sundstroem 6:3, 7:6; Ramesh Krishnan - Gene Mayer 6:1, 6:2; **półfinały:** Lendl - Nystroem 6:3, 6:4; Jarryd - Krishnan 6:0, 6:7, 9:7.

Finał: Lendl pokonał Andersa Jarryda 6:2, 6:1, 6:2.

Turniej w Treviso, **ćwierćfinały:** Tim Wilkison - Hans Schwatter 6:4, 6:3; John Sadri - Claudio Panatta 6:3, 6:2; Vitas Gerulaitis - Jan Gunnarsson 6:4, 6:4; Tarik Benhabiles - Todd Nelson 5:7, 6:0, 6:3; **półfinały:** Benhabiles - Wilkison 6:1, 6:2 (Francuz jest 126 w rankingu

ATP), Gerulaitis - Sadri 6:7, 6:3, 6:2.

Turniej kobiet (GP 15.) w Brisbane, **półfinały:** Helena Sukova - Bettina Bunge 6:0, 6:2; Elisabeth Smylie - Pascale Paradis 5:7, 6:4, 7:5; **finał:** Sukova - Smylie 6:4, 6:4.

66. z kolei zwycięstwo odniosła Martina Navratilova, która w drugiej rundzie rozgrywanego tu turnieju tenisowego pokonała Mary Lou Plątek 6:4, 6:2. Dotychczasowy rekord Chris Evert-Lloyd został już poprawiony o 11 zwycięstw. Niespodziankę sprawiła Gigi Fernandez, która pokonała Carling Bassett (8. w światowym rankingu) 6:1, 6:2.

"MUNDIAL - 86"

Tak zostały nazwane, wzorem piłki nożnej, X mistrzostwa świata w koszykówce, które odbędą się w Hiszpanii. Po losowaniu, Polacy trafili do grupy eliminacyjnej C, z której awans do Hiszpanii wywalczą jedynie triumfatorzy. Aby to osiągnąć, trzeba okazać się lepszym od Francji, Bułgarii i Grecji, zadanie trudne, ale możliwe.

Kilka słów o innych grupach eliminacyjnych w Europie. Z grup A i B awans wywalczą po dwa zespoły, z grupy D (podobnie jak z "polskiej" C) tylko jeden. Oto podział A - Włochy, Turcja, RFN, Albania, B - Holandia, Jugosławia, Węgry, Belgia, D - Izrael, Czechosłowacja, Wielka Brytania, Szwajcaria.

Symposium organizuje Międzynarodowy Komitet Olimpijski, Unia Europejska, Radiotelewizja i Telewizja (UER), Radiotelewizja Szwajcarska (SSR).

Organizatorzy symposium podkreślają jego znaczenie i uwagi na dwie sprawy: dyskusje o ewentualnym zorientowaniu igrzysk olimpijskich w Seulu w 1988 a w 1992 r. zeby zmniejszyć możliwość ich bojkotu oraz dyskusje nad rosnącą komercjalizacją sportu.

Zwrocono też uwagę ze koszty utrzymania prawa do transmisji wzrosły w ciągu 20 lat 50-krotnie. Podczas olimpiady w Tokio w 1964 roku zapłacono za nie 380 tys. dol., a w Los Angeles w 1984 już 19 milionów 800 tys. dolarów.

Na Kongresie Międzynarodowej Federacji Motocyklowej FIM w Monachium wiceprezydentem FIM na okres 2 lat został wybrany przez Główną Komisję Sportu Zuzłowców Zbigniew Hasiński. Również Polaka Andrzeja Witkowskiego wybrano członkiem Komisji Prawnej (także na okres 2 letni). Ustalono m.in. że w 1985 r. w Polsce odbędą się Mistrzostwa Europy Enduro oraz indywidualne mistrzostwa świata w rajdach obserwowanych. Potwierdzono również przyznanie Polsce prawa organizacji Szesziodniówki Motocyklowej w 1987 r.

Rozdzielono na najbliższe lata finały mistrzostw świata zuzłowców. W Polsce w przyszłym roku odbędzie się finałowy turniej para a w 1986 - finał indywidualny.

W eliminacjach przyszłorocznych indywidualnych mistrzostw świata przystąpią Polakom 13 miejsc, a w eliminacjach mistrzostw Europy wystartuje 5 zuzłowców.

Dobrze spisali się polscy tenisisci stołowi w turnieju w Standal (NRD). Nisi reprezentanci wygrali oba turnieje drużynowe, a Katarzyna Calinska była najlepszą zawodniczką w grze pojedynczej kobiet.

Tak poinformowała agencja AFP Finisz Kupcewicz z końcem bieżącego sezonu piłkarskiego opuścił klub francuski St Etienne. Kupcewicz miał zawarty kontrakt z tym klubem do końca sezonu 1985/86.

Ryszardowi Szurkowskiemu powie

OKRUCHY SPORTOWE

zono funkcję trenera kadry narodowej zuzłowców.

W swojej bohaterskiej karierze zawodniczy Ryszard Szurkowski 4-krotnie wygrał Wyciąg Pokoju (w latach 1970-1971, 1973 i 1975). 13 razy zwyciężał w etapach Wyciągów Pokoju, walnie przyczyniając się do sukcesów drużynowych polskich kolarzy w tej imprezie. Medalowe sukcesy odnosił również w igrzyskach olimpijskich i w mistrzostwach świata.

W dniach 23-26 listopada br. w Lozannie odbyło się pierwsze międzynarodowe sympozjum poświęcone sprawie sportu środków masowego przekazu i ruchu olimpijskiego (SISMO).

DEALER

Uwaga!

TORONTO - WARSZAWA - TORONTO

CENA \$ 559

Po szczegółowe informacje prosimy zgłaszać się do

EMDRESS TRAVEL AGENCY Ltd.

185 Roncesvalles Ave., Toronto M6R 2L5

(naprzeciw Credit Union)

Tel. (416) 536-3554, 536-6991

K O M I S

139 Roncesvalles Ave TEL 534-9362

Zapraszamy do drugiego, nowego sklepu

W dużym wyborze • wyroby artystyczne • kostiumy

ludowe • bogata galeria kryształów • bursztyny,

bizuteria artystyczna, srebro • polski fajans

i porcelana

WSPANIAŁE ELEGANCKIE PREZENTY

ZAPRASZAMY

SPORT

SPORT

SPORT

PORAŻKA WIDZEWA

Sensacją XIII kolejki rozgrywek piłkarskiej ekstraklasy była porażka Widzewa z GKS w Katowicach 0:1. Pozostałe wyniki: Legia - Zagłębie 1:0, Śląsk - Wisła 2:1, Gornik - Radomiak 2:0, ŁKS - Pogon 0:0, Gornik Wałb - Ruch 2:1, Motor - Lechia 0:0, Bałtyk - Lech 0:1.

A oto pokrótce, jak przebiegł mecz Widzewa z GKS.

Bramkę stracili łodzianie z karnego w 62 min. Oblegali potem bramkę gospodarzy, ale w koncowce o mało co straciliby drugiego gola. Piłka po strzale Furtoka trafiła jednak w słupek. Z nieoczekiwanego potknięcia Widzewa skorzystała drużyna Gornika Zabrze i Lecha Poznań, które dzięki zwycięstwom wyprzedziły go w tabeli. Gornik po twardej walce wygrał u siebie z Radomiakiem 2:0, a Lech po słabym meczu pokonał na wyjeździe Bałtyk 1:0. Lider tabeli - Legia - znów nie zachwylił formą, ale zdobył w meczu z Zagłębiem bramkę na wagę 2 punktów. Przerwała wreszcie passę porażek szczecińska Pogon, remisując 0:0 na wyjeździe z ŁKS.

Spotkania XIII kolejki obejrzało ponad 70 tys. widzów. Ale nie tylko jesienny chłód nie zachęca do przychodzenia na stadiony. W 13 kolejce padło zaledwie 13 goli w 9 meczach.

SZCZEGÓŁOWE WYNIKI GKS - WIDZEW 0:0

Bramkę zdobył w 62 min z rzutu karnego Jan Furtok. Sędziował Wacław Kaczalko z Wrocławia.

MOTOR - LECHIA 0:0

Zołte kartki: Dariusz Bartoszewski (Motor) oraz Jacek Grembowski i Aleksander Cybulski (oba Lechia). Sędziował

Edward Ostolski (Katowice).

ŁKS - POGON 0:0

Zolta kartka - Dariusz Gajda (ŁKS). Sędziował Michał Listkiewicz z Warszawy.

GORNİK WAŁB - RUCH 2:1 (0:1)

Bramki dla Gornika - Jerzy Kowalik (74 min) i Włodzimirz Ciołek (79 min), dla Ruchu - Krystian Walot (43 min). Zolte kartki - Mieczysław Szweczyk i Krystian Walot (oba Ruch). Sędziował Tadeusz Dikonowicz (Warszawa).

LEGIA - ZAGŁĘBIE 1:0 (1:0)

Bramkę zdobył w 28 min Jarosław Biernat. Sędziował Kazimierz Mikołajewski (Płock).

ŚLĄSK - WISŁA 2:1 (1:1)

Bramki zdobyli dla Śląska - Kazimierz Mikołajewicz (44 min) i Andrzeja Rudy (49 min), a dla Wisły - Władysław Starosciak (25 min). Sędziował Wiesław Karolak z Łodzi.

GORNİK - RADOMIAK 2:0 (1:0)

Bramki zdobyli - Ryszard Komornicki (35 min z karnego) i Ryszard Cyron (49 min). Sędziował Wiesław Bartosik z Krakowa.

BAŁTYK - LECH 0:1 (0:0)

Bramkę zdobył w 81 min Mirosław Okonski. Sędziował Krzysztof Czermarazowicz (Szczecin).

- ŁKS - Pogon 0:0
- Motor - Lechia 0:0
- Bałtyk - Lech 0:1
- Śląsk - Wisła 2:1
- Wisła - Gornik Z 0:2

- Gornik Z - Radomiak 2:0
- Katowice - Widzew 1:0
- Gornik Wałb - Ruch 2:1
- Legia - Zagłębie 1:0

TABELA I LIGI

1 Legia Warszawa	8	3	2	19,7	20-9
2 Gornik Zabrze	8	3	2	19,7	13-3
3 Lech Poznań	5	7	1	17,9	14-9
4 Widzew Łódź	5	6	2	16,10	11-5
5 Zagłębie Sosnowiec	4	6	3	14,12	15-13
6 GKS Katowice	4	6	3	14,12	11-9
7 Radomiak	5	3	5	13,13	14-12
8 Gornik Wałbrzych	4	5	4	13,13	17-18
9 Motor Lubin	4	4	5	12,14	10-12
10 Śląsk Wrocław	4	3	6	11,15	15-16
11 Ruch Chorzów	3	5	5	11,15	11-14
12 Pogon Szczecin	4	2	6	10,14	10-15
13 Bałtyk Gdynia	3	4	5	10,14	7-14
14 Lechia Gdańsk	2	6	5	10,16	8-16
15 ŁKS Łódź	3	3	7	9,17	6-12
16 Wisła Kraków	2	4	7	8,18	9-14

MISTRZOSTWA EUROPY

W GIMNASTYCE ARTYSTYCZNEJ

Spory sukces odniosła reprezentantka Polski Teresa Folga w IV mistrzostwach Europy w gimnastyce artystycznej odbywających się w Wiedniu. Polka uplasowała się w wieloboju na osmym miejscu. Tytuł mistrzowski przyznano dwóm gimnastyczkom Anieli Ralenkowej (Bulgaria) oraz Galinie Bielogłazowej (ZSRR). Trzecie miejsce w mistrzostwach zajęła Diljana Georgijewa (Bulgaria).

W finałach Teresa Folga wystąpiła 3-krotnie. Najlepiej zaprezentowała się w finale ćwiczenia ze wstążką, zajmując 5 miejsce. W pozostałych dwóch finałach zajęła 7 miejsca (w ćwiczeniu z maczugami oraz z obręczą).

W turnieju zespołowym złoty medal zdobyły Bułgarki wyprzedzając ekipę ZSRR oraz, co jest niespodzianką, zespół Hiszpanii.

NA SIĘDMIU stadionach europejskich rozegrano mecze eliminacyjne "Mexico 86". Oto krotkie meldunki z tych spotkań.

GRUPA II Portugalia - Szwecja 1:3 (1:3)

Do niespodzianki doszło w meczu eliminacyjnym piłkarskich mistrzostw świata (grupa II). Prowadząca dotąd w tabeli, bez straty punktu, Portugalia przegrała u siebie ze Szwecją 1:3 (1:3). Bramki zdobyli - dla Portugalii Jordao w 11 min a dla Szwecji R. Prytz - 2 (w 26 - 34 min), Larsson w 38 min. Po tym meczu prowadzenie w tabeli objęli Szwedzi.

1 Szwecja	4	4	7-4
2 Portugalia	4	2	4-4
3 CSRS	2	2	5-2
4 RFN	2	0	2-0
5 Malta	0	4	0-8

GRUPA III Turcja - Anglia 0:8 (0:3)

Kłeska gospodarzy w Istambule, którzy byli tylko tłem dla doskonale dysponowanych wyspiarzy. Bramki zdobyli - Bryan Robson w 13, 44 i 58 min, Tony Woodcock w 47 i 61 min, John Barnes w 48 i 56 min oraz Viv Anderson w 86 min. Widzów 30 000.

Irlandia Północna - Finlandia 2:1 (1:1)

Ciężką przeprawę mieli gospodarze w Belfascie, bowiem Finowie prowadzili po 21 minutach gry 1:0, a zwycięska bramka padła w rzutu karnego. Gole dla gospodarzy uzyskali John O'Neill w 42 min, i Gerry Armstrong w 51 min (z karnego), zaś bramkę dla Finów strzelił Mika Lipponen w 21 min.

1 Anglia	4	0	13-0
2 Irlandia Północna	4	2	5-4
3 Finlandia	4	4	4-8
4 Rumunia	0	2	2-3
5 Turcja	0	4	1-10

GRUPA IV Luksemburg - NRD 0:5

Esch. W eliminacyjnym meczu grupy IV strefy europejskiej mistrzostw świata reprezentacja Luksemburga przegrała z NRD 0:5 (0:0). Bramki: Ernst 59, 74 i 80 oraz Minge 63 i 77.

1 Jugosławia	2	3	1	3-2
2 NRD	2	2	2	7-3
3 Francja	1	2	0	4-0
4 Bułgaria	1	1	1	0-0
5 Luksemburg	2	0	4	0-9

GRUPA V Cypr - Węgry 1:2

W eliminacyjnym meczu grupy V strefy europejskiej mistrzostw świata reprezentacja Cypru po bardzo zaciętej grze przegrała z Węgrami 1:2 (1:0). Bramki: Cypr - Photis 28, Węgry - Roth 49 i Nytilasi 88. Widzów 8 000.

"MEXICO

86"

1 Węgry	3	6	0	7-3
2 Austria	3	4	2	4-4
3 Cypr	2	0	4	2-4
4 Holandia	2	0	4	1-3

Następny mecz: Cypr - Holandia 23 grudnia.

GRUPA VI Dania - Eire 3:0 (1:0)

Wszystkie bramki dla Dńczyków zdobyli piłkarze grający w zagranicznych klubach - Preben Elkjaer-Larsen w 38 i 46 min, Soeren Lerby w 55 min. Widzów 45 000.

1 Szwajcaria	4	0	2-0
2 Dania	4	2	4-1
3 Norwegia	3	5	2-3
4 Eire	2	4	1-4
5 ZSRR	1	3	1-2

GRUPA VII Walia - Islandia 2:1 (1:0)

XXVI Olimpiada Szachowa

w Salonikach

17 listopada w Salonikach rozpoczęła się XXVI Olimpiada Szachowa Mężczyzn i XI Kobiet.

W ostatnich sześciu latach drużyny polskie odniosły duże sukcesy. Kobiety zajęły 5 miejsce w Buenos Aires w 1978 r., 3 na Malcie w 1980 i 4 w Lucernie w 1982 r. Natomiast mężczyźni zdobyli 8 miejsce w Buenos Aires i dwukrotnie 7 na kolejnych olimpiadach.

Skład został wyłoniony zarówno na podstawie rozgrywek o mistrzostwo Polski, jak i rankingów, a także drogą eliminacji. W reprezentacji męskiej wystąpią w kolejności szachownicy: am Włodzimirz Schmidt, mm Aleksander Sznajpik, mm Krzysztof Pytel, mm Jan Adamski, mf Andrzej Sygulski i m Paweł Stempin. Reprezentacja kobiet będzie identyczna jak na poprzednich olimpiadach, tzn am Hanna Erenska-Radzewska, mm Agnieszka Brustman, mm Małgorzata Wiese i mm Grazyna Szmajnska. Trenerem jest Ignacy Nowak.

W pierwszej rundzie w turnieju mężczyzn Polska wygrała z Libanem 2,5:1,5. Natomiast Polki w pierwszym swym występie pokonały Finlandię 3:0.

Bardzo dobrze wystartowali główni faworyci olimpiady - reprezentanci ZSRR. Radzieccy szachisi wygrali z Malezją 4:0, a szachistki ZSRR - z Włochami 3:0.

W drugiej rundzie Olimpiady Szachowej Polki pokonały Indie 2:1, a reprezentacja męska zremisowała z Chile 2:2.

W najciekawszym meczu faworytki imprezy, szachistki radzieckie, straciły pierwszy punkt, wygrywając z Kanadą tylko 2:1.

Piąte miejsce polskich siatkarzy

Piąte miejsce zajęli polscy siatkarze na turnieju o Puchar Japonii. Reprezentacja Polski wygrała cztery mecze, podobnie jak Japonia i Korea Północna, ale rywale mieli korzystniejszy bilans setów. Turniej wygrali siatkarze ZSRR, którzy nie ponieśli ani jednej porażki.

Drużyna sowiecka występowała w Japonii w pełnym składzie, z doskonałym rozgrywającym Zajcewem oraz Sawinem, Panczenką, Szurichinem i innymi asami.

Bramki - Walia Mickey Thomas w 36 min i Mark Hughes w 63 min. Islandia Petur Petursson w 55 min. Walijszczyki zrewanżowali się gościom za wcześniejszą porażkę 0:1, ale sukces nie przyszedł im wcale łatwo i dopiero szturm w ostatnich 30 minutach spotkania przechylił szalę wygranej na ich korzyść.

Szkocja - Hiszpania 3:1 (2:0)

Bramki - Szkocja Maurice Johnston w 33 i 42 min, Kenny Dalgligh w 71 min, Hiszpania Antonio Goicoechea w 65 min. Po tym meczu Szkoci są nadal liderem grupy VII, prowadząc bez straty punktu. W Glasgow byli zdecydowanie lepsi od przeciwników.

1 Szkocja	4	0	6-1
2 Hiszpania	2	2	4-3
3 Islandia	2	4	2-5
4 Walia	2	4	2-5

Oto wyniki losowania III rundy Pucharu UEFA (na pierwszym miejscu gospodarze pierwszych spotkań).

Anderlecht Bruksela - Real Madryt
Spartak Moskwa - FC Koeln
Universitatea Craiova - Željnik Sarajewo
Hamburger SV - Inter Mediolan
Widzew Łódź - Dynamo Minsk
Tottenham Hotspur - Bohemians Praga
Manchester United - Dundee United
Videoton Szekesfehervar - Partizan Belgrad.
Pierwszy mecz Widzew rozegra na własnym boisku, rewanż odbędzie się 12 grudnia na stadionie Dynamo, mogącym pomieścić 50 tys. widzów.

Inne ciekawsze wyniki - kobiety USA - Indonezja 2:1, ChRL - Brazylia 3:0, Jugosławia - Szwajcaria 2,5:0,5, Węgry - Holandia 1:2, Rumunia - Argentyna 2,5:0,5.

Mężczyźni ZSRR - Kolumbia 4:0, Węgry - Szwajcaria 3:1, Austria - Holandia 0,5:3,5, Indonezja - RFN 2,5:1,5, Rumunia - Albania 3,5:0,5, Anglia - Hiszpania 1,5:2,5, USA - ChRL 2:3, Jugosławia - Dominikana 3,5:0,5, CSRS - Norwegia 2,5:1,5, Bułgaria - Australia 3:1, Włochy - Dania 2,5:1,5.

W ostatnim meczu Polska wygrała z ChRL 3:1 (11:15, 15:8, 15:8, 15:11). Inne wyniki: ZSRR - Japonia 3:0 (15:6, 15:8, 15:5), USA - Meksyk 3:0 (15:7, 15:6, 15:10), Korea Północna - Bułgaria 3:0 (20:18, 15:8, 15:9).

TABELA TURNIEJU

1 ZSRR	7	0	21-2
2 USA	6	1	20-5
3 Japonia	4	3	13-11
4 Korea Północna	4	3	14-12
5 Polska	4	3	13-14
6 ChRL	2	5	11-16
7 Bułgaria	1	6	5-19
8 Meksyk	0	7	3-21

<p>POLISH CONSULING BUREAU 618 Queen St West TORONTO, ONT M6J 1E4 TEL (416)864 1182, godz 4-7 po poł</p> <p>Udzielanie porad i pomocy we wszelkich sprawach oraz załatwianie ich na terenie Polski, m.in. małżeńskich (małżeństwa przez pełnomocnika) rozwodowych w Polsce majątkowych kupna i sprzedaży nieruchomości i mieszkan spadkowych</p> <p>PONADTO pełnomocnictwa do Polski sprawy paszportowe odwołania od odmowy paszportów sprowadzanie krewnych pisma do polskich urzędów i sądów</p> <p>Długoletnia praktyka adwokacka w Polsce</p> <p>J DZIWIŃSKA, LL M</p>	<p align="center">RÓZNE</p> <p>ADAM'S SHOE REPAIR AND DRY CLEANER REPERACJA WSZELKIEGO RODZAJU I TYPU OBUWIA ORAZ SYSTEMU MONTAŻU</p> <p>Wymiana obcasów i całych spodów obuwia Wymiana usztywnaczy stalowych i prawidłowe dopasowanie wysokości obcasu do skłonu obuwia Zmiana koloru obuwia Renowacja ze skór zamszowych welurowych</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Pranie odzieży (dry cleaning) ● Renowacja czyszczona i reperacja odzieży skórzanej <p>SPECJALIZUJEMY SIĘ w reperacjach butów kowbojskich ortopedycznych i damskich torebek</p> <p>3096 DUNDAS STR W (przy Quebec na zachód po prawej stronie) OD PONIEDZIAŁKU DO PIĄTKU 9-6 SOBOTA 9 5 TEL 767 - 5966 94-105</p>	<p align="center">SAMOCHODY</p> <p>WEST YORK CHEV OLDS Przedstawiciel Ted MOSZYŃSKI poleca duży wybór nowych i używanych samochodów Dogodne warunki finansowe 1785 St Clair Ave W przy Keele Str TFL 656 - 1200</p> <hr/> <p>PREMIER AUTO SALES Wyjątkowa okazja 2376 Dundas St W Toronto Tel (416) 537-2437 STAN MAZUR</p>	<p align="center">PIEKARNIE</p> <p align="center">THE FUTURE BAKERY NAJLEPSZY W MIEŚCIE ŚWIEŻY CHLEB Dostarczamy do sklepów i domów 739 Queen St W - Toronto, Ont TEL 368 - 4235</p> <hr/> <p align="center">ONTARIO BREAD Co Ltd 178 Ossington Ave Toronto, Ont TEL 532 - 4929</p> <p>Pyszny świeży chleb do nabycia we wszystkich sklepach</p>	
<p>ADWOKAT, NOTARIUSZ RICHARDE KULIS BA B Ed MA LL B</p> <p>uprzejmie zawiadamia że biuro czynne jest codziennie od 9 rano i wieczorami po porozumieniu telefonicznym</p> <p>2991A Bloor Street West Toronto (przy Royal York Road obok Credit Union) TEL 231 0327</p>	<p align="center">D Ballroom Dancing TANIEC TOWARZYSKI</p> <p>Nowości międzynarodowy socjalny polski grupowo indywidualnie organizacje prywatnie prelekcje na bale zabawy imprezy uroczystości młodzież doroshi amatorzy zawodowcy</p> <p>NAUKA POKAZY TRENING TEL 416 - 782-9776</p> <p>walce tango foxtrotty — rumba samba chacha jive</p> <p><small>polonez krakowiak polka</small></p>	<p>SOLID AUTO REPAIR WŁADYSŁAW DAKOWICZ wszelkiego rodzaju naprawy samochodowe dożywotnia gwarancja na za instalowane hamulce oraz tłumiki</p> <p>201 Schell Ave Toronto (koło Caldona i Shell 2 blok na północ od Eglinton) Tel 787-2702</p> <hr/> <p align="center">LEKARZE</p>	<p align="center">DLA DOMU</p> <p>APPLIANCE CLINIC CO oferuje naprawę lodówek pralek suszarek pieców elektrycznych i automatycznych zmywarek do naczyń</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Zniżka dla rencistów Gwarancja na 1 rok ● Obsługa 7 dni w tygodniu ● Dzwonic całą dobę <p>TEL TORONTO 261 - 7619</p>	<p align="center">DELIKATESY</p> <p align="center">ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD 783 Queen St W TEL 364-7720 157 Roncesvalles Av TEL 535-4648</p> <p>świeże mięso wędliny wędzoné domowe delikatesy</p>
<p align="center">DIVORCE AID K. BELDOWSKI Rozwód \$155 226 Queen St W suite 200 Toronto, Ont M5V JZ6 tel. (416) 598-1127</p>	<p>ZNANY SPÓŁCZNOŚCI POLSKIEJ W TORONTO P LECH BUKOWSKI CIĘSZĄCY SIĘ POWSZECHNĄ SYMPATIĄ GRYWA OBECNIE W LOKALU TAVERNA BENES 392 Eglinton W (przy Avenue Rd) CZWARTKI I NIEDZIELE OD 7 10 WIECZOR</p>	<p>DR WALDEMAR KOZERAŃSKI ma przyjemność ogłosić otwarcie nowego gabinetu lekarskiego w Toronto przy 2299 DUNDAS ST W suit 102, TEL 532 - 6837 oraz 45 Overlea Boulevard, suite B-9 TEL 425 - 4114 (przy Oshawa St i Cummer)</p> <p>Poprzednio pracował w Sick Children Hospital 109-10</p>	<p>J P CONSTRUCTION COMPANY GENERAL CONTRACTOR WYKONUJEMY ROBOTY BEZPIECZNE KŁADZENIE ASFALTU PRACE MURARSKIE I WYKOPY Instalujemy aluminiowe okna i drzwi Wycena bezpłatna</p> <p>Plany i zezwolenia wykonuje architekt</p> <p>TEL 252 8492</p>	<p align="center">COPERNICUS MEAT PROD 79 Roncesvalles Ave TEL 536 - 4054</p> <p>Posiadamy świeże mięso wykrojone na życzenie Sznyci boczek bunczony kiełbasy na sposób polski oraz wędliny wędliny i delikatesy ogorki kapusta kiszona i boczki śledzie pierogi</p> <p>I S PAKULSKI</p>
<p>TP & ASSOCIATES Ltd Niezależni specjaliści w zakresie ubezpieczeń (life insurance) RRSP i RHOSP oraz funduszy inwestycyjnych</p> <p>Prosimy telefonować lub pisać, wyślemy bezpłatnie</p> <p>FINANCIAL PLANNING REVIEW ANDREW SLEDZ 194 Wilson Ave Suite G-8 TORONTO, ONT M5M 3A7 TEL 482 - 0175, dom 625-1529</p>	<p align="center">BISTRO</p> <p align="center">EUROPE</p> <p>Europejska atmosfera ● Znakomite miejsce na spotkanie ● Coś na ząb</p> <p>2390 Bloor West Toronto Ontario M6S 1P5 Tel (416) 767-0848</p>	<p>SOLARSKI PHARMACY Ltd (Nadzień Kosciół i św. Kazimierza) 149 RONCESVALLES Ave TEL 536 - 5452</p> <p>Właściciel J SOLARSKI S SAI APATEK Szybka i tania wysyłka leków do Polski ● Agencja Peka ● Wysyłka paczek i pieniędzy do Polski ● Polskie kartki i czasopisma ● Złota Zakonnica ● Urząd Pocztowy ● Sprzedaż biletów</p>	<p>THOMAS ALUMINUM PRODUCTS TEL Toronto 239-6476</p> <p>po 6 wieczorem</p> <p>TANIO z GWARANCJĄ wykonujemy aluminiowe obicia domów (siding) Thermal Windows, rynny krycie dachów ("Shingle i płaskie dachy") oraz roboty elektryczne</p> <p>Metro Licenc B 1390 87</p>	<p>KARI S BUTCHER & GROCERY Właściciel Karol Jarzabek</p> <p>Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa wędliny własnego wyrobu smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze</p> <p>105 Roncesvalle Ave Toronto TEL 531 1622</p>
<p>HUMBERVIEW INSURANCE STEFAN BORYS AUTA - DOMY - SKLEPY 337 Roncesvalles Ave Toronto, Ont TEL 531-4647 Dom i wyposażenie domu do \$120 000 - TYLKO \$182 rocznie</p> <p>Ubezpieczenia chorobowe dla gości na wycieczki</p>	<p>WILLOWS MOTEL 1041 Lakeshore Rd E (między Dixie i Cawthra) ZAPRASZA Konkurencyjne ceny</p> <p>Po renowacji 15 minut z Downtown</p> <p>TEL 278 - 3569 108-121</p>	<p>DENTYSTYCZNE PROFIZY G. RYTIŃSKI D I z 25-letnim doświadczeniem 404 A Roncesvalles Ave Toronto (obok King i Bay St) TEL 531 - 8545</p>	<p>Polanta Interiors POLSKA FIRMA</p> <p>specjalizująca się w architekturze wnętrz udzieli Ci porady jak urządzać gustownie i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom</p> <p>Sprzedajemy nowoczesne zasłony okienne tzw VERTICAI HORIZONTAL BLINDS po bardzo dobrych cenach</p> <p>Szeroki asortyment prezentów na każdą okazję</p> <p>2368 Bloor Str W Toronto Ont M6S 1P5 TEL 762 - 9638</p>	<p>WĘDZONE NA MIEJSCU SLYNNE NA CAŁE TORONTO I ONTARIO POLSKIE KIEŁBASY Sznyci kabanosy wędliny, mięsa i inne delikatesy</p> <p>Superior Sausage Co 1004 DUNDAS ST W TEL 531 8422 Konkurencyjne ceny!</p> <p align="right">102-113</p>
<p>HOMETARIO REAL ESTATE LTD & insurance brokers ltd</p> <ul style="list-style-type: none"> ● KUPNO I SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI WSZELKIEGO RODZAJU ● UBEZPIECZENIA NA SAMOCHODY OD OGNI KRAŻD/ILUZYJ I INNE <p>171 Roncesvalles Ave Toronto TEL 531 - 3506</p>	<p align="center">ANNA'S TAILORING</p> <p>KOZUCHY I ODZIEŻ SKÓRZANA Damskie kostiumy suknie płaszczyki zamywamy na miarę według projektów własnych lub zleconych</p> <p>REPERACJE (wymiana podszywek)</p> <p>POSIADAMY FUTRA Ceny bardzo atrakcyjne 87 Roncesvalles Ave TORONTO tel 532 4060</p>	<p>DENTURE THERAPY CLINIC Jan M Wisniewski D I Pierwsza Polska Profesjonalna Dentystyczna</p> <p>2337 Dundas St W Toronto Ont (Bloor Dundas Square Bldg)</p> <p>TEL (416) 533 8811 M6P 1W7</p>	<p>JESZCZE PRZED ŚWIĘTAMI możesz mieć odmalowane mieszkanie usunięte drobne usterki Wszystko po atrakcyjnych, świątecznych cenach solidnie wykonane</p> <p>TEL Toronto 421 - 0518 112 113 114</p>	<p align="center">Bayer's Delicatessen 2988 Dundas St West (Skrajowa i Pacific)</p> <p>Domowe wyroby smaczne dania pierogi gołąbki flaczki naleśniki salaty i inne europejskie na miejscu i na wynos</p> <p>Specjalizujemy się w przygotowywaniu wszelkich uroczystości</p> <p>Otwarte 6 dni w tygodniu od poniedziałku do soboty od godz 9 do 6 TEL 767 2018</p>
<p>POLSKA KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA</p> <p>posiada słowniki francuskie angielskie techniczne i inne książki do nauki języków kulinarne młodzieżowe bajki religijne karty świąteczne</p> <p>MONTREAL PQ Postal Box - 647 N D G H4A 3R1 Canada TEL (514) 489-0396</p>	<p>KOMIS 305 Roncesvalles Ave Toronto Ont M6R 2M6 TEL 531-8872</p> <p>Polecamy odwiedzić nasz KOMIS wielobranżowy Przyjmujemy rzeczy do sprzedania i sprzedajemy po cenach przystępnych dla każdego</p> <p>WSTĄP DO KOMISU A PRZEKONASZ SIĘ</p>	<p>Dr F. BŁOK GŁOWCZYŃSKA, MA O D OPHTHEMIRYSLA OKULISTA Badanie i leczenie oczu okulatury contact lenses</p> <p>2391 - A Bloor St W (na skrajowej) TEL 766 - 5580</p> <p>Codziennie z wyjątkiem wtorków</p>	<p>BIKOI CONSTRUCTION Instalacja i wymiana okien (Thermal) drzwi aluminiowe siding, rynny dachy budowa garaży Praca wykonywana przez ekspertów z gwarancją Wycena bezpłatna Proszę kontaktować z Zuzanną TEL 251-4466 Metro Licencja B 3229 78-81</p>	<p align="center">M-C DAIRY Co Ltd PRODUCTS</p> <p>Dostarczamy wszystkie znane produkty mleczne do każdego sklepu w Toronto, Wyrabiamy kwasną smetanę Yogourt, huslanke, sery białe i topione</p> <p>Zadajcie naszych wyrobów w swoich sklepach</p> <p>Godziny otwarcia 7 00 do 4 00 212 Mavety St TEL 766-6711</p>
<p>INTERNATIONAL CAMERA REPAIR COMPANY LTD Kupujemy wszelkich marek sprzęt fotograficzny</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Sprzedaż ● Reperacje ● "Trade-ins" ● Wypożyczalnia <p>Bezpłatne wyceny</p> <p>3351 BLOOR St W Toronto TEL 239 - 1882</p>	<p align="center">ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY ANKA & PETER</p> <p>2374 Bloor Street West, Toronto, M6S 1P5 TEL 769 - 4488</p> <p>Zdjęcia i portrety na różne okazje</p>	<p>Nowy Gabinet Lekarski otworzyła młoda polonijna lekarka, Dr MARY DONNA PIETRASZEK w budynku Jane Bloor Centre, 2 Jane St suite 203 Tel 763 5956</p> <p>Poprzednio pracowała w St Joseph's Health Centre</p>	<p align="center"> dermatone ZAKŁAD KOSMETYCZNY</p> <ul style="list-style-type: none"> ● pielęgnacja twarzy rąk i stóp ● usuwanie zbędnego owłosienia ● specjalistyczna aparatura ● jakościowe kosmetyki ● wizyty prosimy zamawiać telefonicznie <p>2285 DUNDAS St W Toronto TEL 537 - 0542</p>	<p align="center">DOSKONAŁE WYROBY MIĘSNE I WĘDZIARSKIE Sprzedaż detaliczna i hurtowa dostarczamy do sklepów Ceny konkurencyjne</p> <p align="center">PACIFIC WHOLESALE MEATS LTD JUREK ZOCHNIAK SIEVE PAKIOS 2986 DUNDAS St W Toronto TEL 767 - 0000 Sprzedaż detaliczna tylko w czwartki piątki i soboty</p>